

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (2ο ΤΜΗΜΑ)

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 14-9-2003

Στην Αθήνα, σήμερα, 14 Σεπτεμβρίου 2003, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.30' π.μ. στην Αίθουσα 150 του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (2ο Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων, υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου της Βουλής κ. Κωνσταντίνου Γείτονα, Βουλευτή Β' Αθήνας, με αντικείμενο την εξέταση των θεμάτων: «Δημογραφικό Πρόβλημα, Ρατσισμός, Ανθρωπισμός, Υγεία - Νοσοκομεία, Κοινωνική Ασφάλιση, Περιθάλψη, Βία - Εγκληματικότητα, Ναρκωτικά, Οικογένεια, Διαπροσωπικές Σχέσεις - Χάσμα Γενεών, Σωματική - Ψυχική Υγιεινή, Κάπνισμα, Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία - Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μεταφορές, Εφηβεία (Νεανικοί Προβληματισμοί - Οράματα, Προβλήματα νέων - Κίνδυνοι, Χαρακτηριστικά νέων), Ευθανασία και Κλωνοποίηση» της Σύνοψης Κειμένων των μαθητών της Α', Β' και Γ' Τάξης του Ενιαίου Λυκείου και των Τ.Ε.Ε., καθώς και των Τ.Ε.Ε. Μαθητείας Α' κύκλου του Ο.Α.Ε.Δ. από την Ελλάδα και τον Απόδημο Ελληνισμό και των μαθητών της Β' Τάξης των Λυκείων και των Τεχνικών Σχολών από την Κύπρο, που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», Η' Σύνοδος 2002-2003 (1η συνεδρίαση).

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής συμμετείχαν οι Έφηβοι Βουλευτές: Αλεξοπούλου Φρύνη (Α' Θεσσαλονίκης), Ανδριώτης Παναγιώτης (Ν. Μαγνησίας), Βάγιας Ευάγγελος (Ν. Λάρισας), Βαμβουνάκης Μιχάλης (Ν. Χανίων), Βλεπάκη Δέσποινα (Επικρατείας), Βουρβούκας Γιώργος (Α' Θεσσαλονίκης), Γεωργιάδης Γιώργος (Ν. Χίου), Γεωργοπούλου Αθηνά (Ν. Έβρου), Γιαλαμάς Λευτέρης (Ν. Μαγνησίας), Γούλα Βαΐα (Ν. Λάρισας), Δημοπούλου Αμαλία (Ν. Λάρισας), Καλντρομετζίου Μαρία (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Κουνίδου Αικατερίνη (Ν. Λάρισας), Καρδιακού Ελένη - Ευγενία (Επικρατείας), Κασιδάκου Άννα (Επικρατείας), Κατσαρού Μαρία (Β' Αθήνας), Κορομηλάς Κωνσταντίνος (Ν. Μεσσηνίας), Κουτσού Αντωνία (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Λάσκα Μαλβίνα (Α' Θεσσαλονίκης), Μανισά Καλλιόπη (Α' Θεσσαλονίκης), Μαυραγάνη Παναγιώτα (Ν. Κοριν-

θίας), Μαυρομιχάλη Καλλιόπη (Ν. Φθιώτιδας), Μετσά Ασιόλα (Β' Θεσσαλονίκης), Μινμπασαριδίου Αβρίνα (Α' Θεσσαλονίκης), Μπακαούκα Παγώνα (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Μπαμπάνη Κωνσταντίνα (Ν. Τρικάλων), Μπαρτσόκα Φανή (Ν. Χανίων), Μποδανίδου Παρασκευή (Φρανκφούρτη - Γερμανία), Νάκο Μαρσέλα (Ν. Ηρακλείου), Παλαποΐδου Κωνσταντίνα (Μελβούρνη - Αυστραλία), Παπασταθοπούλου Ζωή (Ν. Φωκίδας), Πολυχρόνη Μαρία (Ν. Μεσσηνίας), Πουιάνου Ράντου (Ν. Πρέβεζας), Σαριδάκη Ευαγγελία (Ν. Χανίων), Σπυρόπουλος Αλκιβιάδης (Ν. Τρικάλων), Σφυράκη Άννα (Α' Αθήνας), Τερζάκη Χριστίνα (Α' Πειραιά), Τουροντζή Ιωάννα (Επικρατείας), Τσιάκαλος Σεραφεΐμ (Α' Αθήνας), Φουρλάνου Εύα (Ν. Δωδεκανήσου), Φρονίμου Τιτίκα (Ν. Κέρκυρας), Φυλακτού Μαρία (Λευκωσία - Κύπρος), Φωλιά Αναστασία (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), Χαριζάνης Παναγιώτης (Νομός Χαλκιδικής), Χατζημιχαλάκης Προκόπης - Πάρις (Αίγυπτος), Χέλμη Δανάη (Β' Αθήνας), Χρήστου Κυριακή (Περιφέρεια Ν. Αττικής) και Χριστοδούλου Θεοδώρα (Νέα Υόρκη - Η.Π.Α.).

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν και τα μέλη της Επιτροπής του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων» κ. Γεώργιος Κασιμάτης, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών και ο κ. Γιάννης Γιαννόπουλος, Σχολικός Σύμβουλος, Ιστορικός.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Σας καλωσορίζω στην Η' Σύνοδο της Βουλής των Εφήβων. Αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή και χαρά που προεδρεύω σε αυτή την Επιτροπή.

Ονομάζομαι Κωνσταντίνος Γείτονας, είμαι Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων. Κατάγομαι από την Αρκαδία και εκλέγομαι Βουλευτής στη Β' Περιφέρεια Αθηνών. Έχω διατελέσει Υπουργός σε σειρά Υπουργείων.

Ζητώ την κατανόησή σας και τη βοήθειά σας για να φέρουμε σε πέρας το έργο που έχουμε αναλάβει. Παρά την εμπειρία μου, αισθάνομαι ότι το έργο, να διευθύνω τη διαδικασία σε κοινοβουλευτικό διάλογο εφήβων, είναι ιδιαίτερα δύσκολο για μένα. Και αυτό όχι γιατί τα «μεγάλα παιδιά» της Βουλής, οι Βουλευτές, είναι «εύκολοι», αλλά εκεί έχουμε

το κουδούνι που παίζει το ρόλο του. Εδώ θα προχωρήσουμε με κατανόηση, ευαισθησία και αυτοσυγκράτηση, ώστε να μπορέσουμε σε ένα ήρεμο κλίμα να προχωρήσουμε σε έναν εποικοδομητικό διάλογο, γιατί δεν πρέπει να λησμονούμε ότι οι κοινοβουλευτικός διάλογος, υπακούει σε κανόνες, στηρίζεται στο λόγο και τον αντίλογο και έχει στόχο τις συνθέσεις μέσα από την ελεύθερη έκφραση ιδεών, την ανταλλαγή απόψεων, τους προβληματισμούς, τις αμφισβητήσεις, την αντιπαράθεση πάνω σε διάφορες θέσεις.

Το έργο μας θα το ολοκληρώσουμε σε τρεις συνεδριάσεις. Η δική μου συμβολή περιορίζεται αποκλειστικά στη διαδικασία επί της ουσίας των θεμάτων. Ο λόγος και το βήμα είναι δικά σας.

Η Επιτροπή μας είναι το δεύτερο τμήμα της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων. Θα ασχοληθεί με σημαντικά θέματα και ζητήματα. Πρόκειται για όλα εκείνα τα θέματα που αφορούν την ατομική και συλλογική ζωή μας, τα άτομα, την οικογένεια, την κοινωνία, όλες τις γενιές. Είναι ένα ευρύ πεδίο θεμάτων, όπως αποτυπώνεται στη Σύνθεση Κείμενων. Αφορούν προτάσεις που έγραψαν 24.000 περίπου συμμαθητές σας και κωδικοποιήθηκαν και είναι για τα θέματα υγεία, εργασία, την ποιότητα ζωής, την ομαλή εξέλιξη στην κοινωνία και την κοινωνική συμβίωση, την ασφάλεια, την αλληλεγγύη, τη συνοχή της κοινωνίας, ακόμη και τα προβλήματα της φτώχειας, της ανεργίας και των ναρκωτικών.

Θα ήθελα εν συνεχεία να αναφερθώ στη διαδικασία.

Πρώτον, βάση της συζήτησης που θα κάνουμε στις τρεις συνεδριάσεις αποτελεί η Σύνθεση των Κειμένων.

Δεύτερον, ο λόγος, κατ' αρχήν, θα δοθεί στον Εισηγητή, ο οποίος θα μιλήσει οκτώ λεπτά. Όσοι από εσάς θέλετε να μιλήσετε, μπορείτε να εγγραφείτε μέχρι το τέλος της ομιλίας του. Ο χρόνος της ομιλίας σας θα είναι τέσσερα λεπτά. Θα τηρηθεί σειρά εγγραφής.

Ο κάθε ομιλητής θα αναφέρεται στα θέματα της Σύνθεσης Κειμένων. Θα επιχειρηματολογεί, θα διαφανεί ή θα συμφωνεί και θα εκφράζει φυσικά τις απόψεις του, προτείνοντας και αλλαγές, διορθώσεις και συμπληρώσεις στα κείμενα.

Στο τέλος της συζήτησης της τρίτης συνεδρίασης, θα γίνει η ψηφοφορία επί της αρχής. Στη συνέχεια, θα γίνει η ψηφοφορία επί των προτάσεων της Σύνθεσης Κειμένων. Θα προηγηθεί η ψηφοφορία των νέων προτάσεων, εφόσον υπάρχουν. Πριν από το τέλος της συνεδρίασης, θα επιλεγούν πέντε ομιλητές για την Ολομέλεια.

Για τη διευκόλυνση της διαδικασίας θα πρέπει να παίρνετε την άδεια από το Προεδρείο. Θα πρέπει να εκφράσετε ελεύθερα την άποψή σας. Ο λόγος του Έφηβου Βουλευτή δε χρειάζεται ούτε επιτήδευση, ούτε φτιασιδία. Θα πρέπει να είναι γνήσιος και αυθόρμητος και αυτό θα είναι η μεγαλύτερη προσφορά.

Τελειώνοντας, εκφράζω τη βεβαιότητα ότι με τη βοήθεια

όλων, θα προχωρήσουμε τη δουλειά μας, ώστε να φέρουμε σε πέρας το έργο που αναλάβαμε, αλλά κυρίως θα επιβεβαιώσουμε τη σημασία και την αξία ενός νέου, σχετικά, σε ηλικία θεσμού, της Βουλής των Εφήβων.

Για μένα αποτελεί μία εκπαιδευτική διαδικασία των νέων στον κοινοβουλευτισμό, είναι μία άσκηση της δημοκρατίας. Είναι ένας θεσμός, που, πραγματικά, με την έμπνευση του Προέδρου της Βουλής κ. Κακλαμάνη, αλλά θα έλεγα με την εφηβική πνευματική δύναμη του αείμνηστου Αντώνη Σαμαράκη και την προσφορά των άλλων μελών της Επιτροπής και, κυρίως, θα προσέθετα με τη συμβολή, προπάντων, των Εφήβων Βουλευτών στις πρώτες Συνόδους, που προηγήθηκαν από εσάς σε αυτά τα έδρανα, καταξιώθηκε στη συνείδηση των Ελλήνων.

Φίλες και φίλοι Έφηβοι Βουλευτές, πιστεύω ότι πάντα εσείς οι νέοι πρέπει να είστε και πρόθυμοι και προετοιμασμένοι για να πάρετε τη σκυτάλη στην εθνική, στην κοινωνική ζωή, στη δημόσια ζωή για το μέλλον το δικό σας και της πατρίδας.

Στο σχέδιο του Συντάγματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που, όπως γνωρίζετε, θα συζητηθεί στο διάστημα αυτό, αναφέρεται ο ορισμός που έδωσε ο Θουκυδίδης για τη δημοκρατία: «Και όνομα μεν διά το μη ες ολίγους ἀλλ' ες πλείονας οϊκείν δημοκρατία κέκληται...». Είναι το πολίτευμα που αποφασίζουν οι πολλοί. Στους πολλούς ιδιαίτερη σημασία έχει η δική σας συμβολή, η ευρύτερη συμμετοχή, αν θέλετε, η ενσωμάτωση στην πολιτική κάθε φορά και στη δράση των οραμάτων της νέας γενιάς. Είστε, επομένως, η ελπίδα της πατρίδας, αν θέλετε, το οξυγόνο κάθε φορά της δημοκρατίας.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Μεταί Ασιόλα, Εισηγήτρια του 2ου Τμήματος της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων.

ΜΕΤΣΑΪ ΑΣΙΟΛΑ (Β' Θεσσαλονίκης – Εισηγήτρια):

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές, θα ήθελα να ευχαριστήσω όσους με επέλεξαν σαν Έφηβο Βουλευτή και μου εμπιστεύτηκαν το ρόλο της Εισηγήτριας στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων. Είναι μεγάλη η τιμή που μου δίνεται η ευκαιρία και το δικαίωμα συμμετοχής σε μένα, σε μια ξένη που αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την πατρίδα της και να ζήσει σε ένα άγνωστο κόσμο, σε έναν κόσμο που μου φέρθηκε τόσο σκληρά όσο και εγκάρδια, που μου έδωσε το δημοκρατικό δικαίωμα να ακουστεί η φωνή μου και τη δυνατότητα να παλέψω για μια καλύτερη ζωή, όχι μόνο τη δική μου αλλά και όλων των νέων για έναν καλύτερο κόσμο.

Στην εισήγησή μου οφείλω να αναφερθώ σε όλα τα κοινωνικά ζητήματα, που απασχόλησαν τους εφήβους του Προγράμματος της «Βουλής των Εφήβων». Προσωπικά επιλέγω να ξεκινήσω με το θέμα του ανθρωπισμού, γιατί οι περισσότερες επισημάνσεις αναφέρονται στο ότι ο άνθρωπος χάρη-

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

κε σαν αξία και σήμερα προτάσσεται «το έχειν και όχι το είναι». Αναφέρονται σε μια σύγχρονη τεχνολογικά κοινωνία, που όμως χαρακτηρίζεται από μοναξιά, αλλοτρίωση, αδιαφορία, ρατσιστική αντιμετώπιση και περιθωριοποίηση, ανευθυνότητα, απιστία, αναξιοκρατία, ανεπάρκεια, αδυναμία, αδιέξοδα, υπερχαταναλωτισμό, φανατισμό, χρηματισμό, ατομικισμό. Όλα αυτά αποτελούν σύγχρονα κοινωνικά χαρακτηριστικά και αιτίες προβλημάτων σε όλους τους τομείς, όπως στην υγεία και τα νοσοκομεία, την κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση, τους εκπαιδευτικούς και εργασιακούς χώρους, τα μέσα μαζικής, ιδιωτικής ή δημόσιας μεταφοράς. Αυτά τα χαρακτηριστικά δημιουργούν προβλήματα και στην ίδια τη δομή της κοινωνίας που ξεκινά από την οικογένεια και τα σχολεία και φθάνει να χαράζει ένα νέο δημογραφικό πρόσωπο της Χώρας. Αυτά τα σύγχρονα χαρακτηριστικά οξύνουν κοινωνικά φαινόμενα, όπως τη βία και εγκληματικότητα, τα ναρκωτικά, το κάπνισμα, το αλκοόλ. Δημιουργούν διαταραχές της σωματικής και της ψυχικής υγιεινής, αμβλύνουν το χάσμα των γενεών, μεγαλώνουν τα προβλήματα της εφηβικής ηλικίας, επιφέρουν κρίση στις διαπροσωπικές σχέσεις.

Παράλληλα η αλματώδης εξέλιξη της τεχνολογίας επηρεάζει τον άνθρωπο και θέτει ζητήματα, όπως την κλωνοποίηση, την ευθανασία, κυρίως όμως την ανεργία, που μαστιάζει τους νέους όλων των ανεπτυγμένων χωρών. Είναι δεδομένο ότι ο άνθρωπος ισοπεδώθηκε σαν αξία και μεταβλήθηκε σε εμπορεύσιμο αγαθό, με αποτέλεσμα να αλλάξει μέχρι και το πολιτικό ήθος. Φθάσαμε στο σημείο στο όνομα του ανθρωπισμού και της ειρήνης να δικαιολογούμε πολέμους που έχουν στόχο το οικονομικό όφελος.

Καλούμαστε λοιπόν να επαναπροσδιορίσουμε τις έννοιες του ήθους και του ανθρωπισμού, στην πολιτική και τον πολιτισμό. Οι περισσότερες προτάσεις των Εφήβων αφορούν τόσο την οικονομική, όσο και την ηθική στήριξη της κοινωνίας. Η καλύτερη υλικοτεχνική υποδομή είναι απαραίτητη. Η δημιουργία περισσότερων ιατρικών κέντρων και νοσοκομείων, παιδικών σταθμών, εργατικών κατοικιών, ιδρυμάτων και κέντρων υποδοχής και αποκατάστασης ατόμων, όπως άτομα με ειδικές ανάγκες, φορείς του AIDS, γέροντες, εξαρτημένα άτομα, ανύπαντρες μητέρες, κακοποιημένες γυναίκες ή παιδιά, θα αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής αυτών των ευπαθών ομάδων. Είναι γεγονός ότι το κράτος δίνει κάποιες επιχορηγήσεις, φοροαπαλλαγές, επιδοτήσεις, μοριοδοτήσεις και σχετικά προνόμια σ' αυτές τις ομάδες. Με τρόπο πολύπλοκο, όμως, γραφειοκρατικό και αναξιόπιστο. Δε φθάνουν. Η αγανάκτηση των νέων είναι πλέον δεδομένη, γεγονός που αποδεικνύει την ενήμερωσή τους, την ενεργή συμμετοχή τους στα προβλήματα της κοινωνίας και την πρόωρη ωρίμανσή τους, παρόλο που συχνά κατηγορούνται για αδιαφορία και ατομικισμό.

Τα κέντρα πληροφόρησης, οι σχολές γονέων, τα ιατρικά σεμινάρια σε μαθητές ή ακόμα και τα γλωσσικά σεμινάρια σε οικονομικούς μετανάστες και αναλφάβητους, η ψυχολογική στήριξη, τα συμβουλευτικά κέντρα, οι γραμμές άμεσης βοήθειας, οι σχολιατρικές υπηρεσίες, τα προγράμματα βοήθειας στο σπίτι, είναι προγράμματα που έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται από κρατικούς, τοπικούς, ιδιωτικούς, εκκλησιαστικούς φορείς. Τα αναμενόμενα, όμως, κοινωνικά αποτελέσματα είναι πολύ φτωχά, διότι δεν υπάρχει βασική ενημέρωση, συντονισμός, συνεργασία όλων των φορέων. Δεν υπάρχουν θεσμοί που να στηρίζουν ηθικά το σύνολο της κοινωνίας και να φέρουν σε διάλογο τους αρμόδιους φορείς του εκπαιδευτικού συστήματος, του συστήματος υγείας, των εκκλησιών, των οργάνων δημόσιας τάξης ή να φέρουν σε συνεργασία όλα τα μέλη της κοινωνίας, οικογένεια, σχολείο, εργασιακό χώρο.

Μόνο έτσι, αυτά τα Προγράμματα μπορούν να λειτουργήσουν σαν καινοτομίες κοινωνικής πρόληψης, που θα οδηγήσουν στην καλύτερη ενημέρωση και εξυπηρέτηση των πολιτών, στην απαδρανοποίηση των ευπαθών ομάδων, στην απογκετοποίηση των απομονωμένων ατόμων, στην κοινωνική επανένταξη, στην κοινωνική συνοχή. Η πρόληψη θα έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση των κρατικών δαπανών, την κοινωνική ευαισθητοποίηση και την καλλιέργεια πνεύματος αλληλεγγύης και συνεργασίας.

Σε ένα τέτοιο κόσμο ονειρευόμαστε να ζήσουμε εμείς οι νέοι. Σε ένα κόσμο που θα υπάρχει αγάπη, φιλία, ειρήνη, συνεργασία, κοινωνική ευαισθησία για τους ανήμπορους, ανθρωπιστική παιδεία, ελευθερία. Ένα κόσμο χωρίς ρατσισμό, αδικία, αναξιοκρατία και εξοπλισμούς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Καλλιόπη Μαυρομιχάλη.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ (Νομός Φθιώτιδας): Είμαι μαθήτρια της Β' Λυκείου, 16 ετών και μεγαλώνω σε μια κοινωνία που προσπαθώ να κατανοήσω τη δομή της. Με το ανοιχτό μυαλό μου και τις λίγες γνώσεις μου, κατάφερα σήμερα να βρισκομαι καθισμένη σε ένα από τα έδρανα της Βουλής και να συμμετέχω σε μια συνεδρίαση, με 349 Έφηβους Βουλευτές.

Θέμα εισαγωγής μου στη συνεδρίαση αυτή ήταν η πορνεία. Ασχολήθηκα με αυτό γιατί πιστεύω ότι είναι το άσχημο αποτέλεσμα μιας μη δομημένης σωστά κοινωνίας. Είναι όπως το ρόδο, που σκύβεις να απολαύσεις το άρωμά του και αν δεν προσέξεις τα αγκάθια του, θα σε πληγώσουν και θα αιμορραγείς. Το ίδιο συμβαίνει και στο ξεκίνημα της ζωής μας. Απαραίτητες προϋποθέσεις αποφυγής άσχημων αποτελεσμάτων πρέπει να είναι δεδομένες. Αυτό καταφέρνεται, ξεκινώντας τη ζωή σου μέσα σε μια υγιή κοινωνία. Υγιής κοινωνία είναι αυτή που έχει σωστή παιδεία, ελευθερία, οι-

κονομία. Η σωστή παιδεία ξεκινά από τα πρώτα χρόνια της ζωής, στηριζόμενη στα ήθη και έθιμα του τόπου. Όταν έχεις μάθει να σέβεται και να εκτιμάς ότι σου δίνεται, οι ηθικές σου αξίες είναι σίγουρες. Γονείς, δάσκαλοι, καθηγητές, συγγραφείς, ποιητές, μας δίδαξαν πώς να σεβόμαστε τον εαυτό μας. Έτσι, θα σταματήσουμε να είμαστε ρατσιστές, δολοφόνοι, ναρκομανείς, πόρνες, εκμεταλλευτές, τυχοδιώκτες.

Ας εξασφαλίσουμε την ελευθερία. Ας την έχουμε πάντα δεδομένη, για μια σωστή κοινωνία. Να ζούμε ελεύθεροι και να εκφραζόμαστε ελεύθερα. Όπου δεν υπάρχει ελευθερία, η κοινωνία καταστρέφεται. Εμείς οι νέοι ας εναντιωθούμε σε όσους κερδοσκοπούν και την καταστρέφουν. Έχουμε τη δύναμη και το πάθος να το κάνουμε, πρέπει να βρούμε και τον τρόπο. Τον τρόπο θα τον βρούμε μέσα από την ελευθερία λόγου. Ο διάλογος και οι απόψεις που μπορώ να εκφέρω εγώ ή μικρή σε όλους εσάς, είναι το μεγαλύτερο επίτευγμα της ελευθερίας μου.

Εκλεγμένοι απόστολοι του λαού, πολιτικοί όλου του κόσμου, προσπαθήστε να είστε υγιείς στο θεσμό της κοινωνίας. Έχετε τον τρόπο να καλύτερεύετε τις κοινωνίες μας. Πάρτε σωστές αποφάσεις και μην κερδοσκοπείτε εις βάρος των κοινωνιών. Βοηθήστε τα κοινωνικά, ενισχύοντας τα οικονομικά και τα πολιτιστικά. Ενισχύστε οργανώσεις και συλλόγους που προσπαθούν να προστατεύσουν το περιβάλλον. Είναι απαραίτητο για να συνεχιστεί η διαβίωσή μας. Ενώστε τη γροθιά σας και υψώστε τη φωνή σας σε συναδέλφους σας και σε ανθρώπους των παρασηκνίων. Εναντιωθείτε σε πάσης φύσεως πόλεμο. Δεν είστε μόνοι σας, είστε οι απόστολοι του λαού, οι διασώστες της κοινωνίας ολόκληρης. Όλοι μαζί ας ευχηθούμε και ας προσπαθήσουμε η κοινωνία μας να είναι ένα ρόδο που θα μυρίζει υπέροχα και θα μας κάνει να αιμορραγούμε λιγότερο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Ευαγγελία Σαριδάκη.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΑΡΙΔΑΚΗ (Νομός Χανίων): Είμαι μια ελληνίδα τσιγγάνα, έρχομαι από τα Χανιά και θα ήθελα να σας αναφέρω κάποια από τα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν εδώ και κάποιους αιώνες στον ελλαδικό χώρο οι τσιγγάνοι.

Πού σταματάει, άραγε, η αλήθεια και πού ξεκινά η μυθολογία για τους τσιγγάνους; Κατά πόσο η περιπλάνησή τους οφείλεται στον ατίθασο ομαδικό χαρακτήρα και όχι στον εξοστρακισμό τους ως ανεπιθύμητων ή ακόμα και στην ανάγκη τους για μια καλύτερη ζωή; Πιστεύει κανείς ότι η διαβίωσή τους μέσα στην εξαθλίωση μπορεί να είναι επιλογή ή ότι υπάρχουν άνθρωποι σήμερα που δε θα ήθελαν να είχαν «που την κεφαλήν κλίνη»; Παρά τη μακρόχρονη παραμονή τους, περίπου 600 χρόνια, στη χώρα μας, οι πρωταρχικές ανάγκες τους εξακολουθούν να είναι ακάλυπτες και τα προ-

βλήματα τους άλυτα. Αυτή είναι η παραδοχή δύο υπουργών, οι οποίοι τον Ιούνιο του 1996 εξήγγειλαν το πλαίσιο εθνικής πολιτικής υπέρ των Ελλήνων τσιγγάνων. Ένα από τα πρώτα μέτρα που διακηρύχθηκαν ήταν η σύσταση συμβουλίου πολιτικής για τους Έλληνες τσιγγάνους και η σύσταση του διυπουργικού οργάνου, η οποία δημοσιεύτηκε το 2000.

Αν και έρχονται από τα βάθη των αιώνων οι «Ρόμηδες» δεν έχουν μετοχές στο χρηματιστήριο αξιών. Οι πρωταρχικές τους ανάγκες εξακολουθούν να είναι ακάλυπτες και τα προβλήματα τους άλυτα, καθώς δεν λύνονται με εξαγγελίες. Άνθρωποι που μέχρι το 1978 δεν είχαν ταυτότητες, θύματα προκατάληψης και χρόνιας πολιτικής διακρίσεων.

Οι επίσημες απογραφές κάνουν λόγο για 200.000.000 τσιγγάνους, ενώ η Ομοσπονδία τους μιλά για διπλάσιο αριθμό. Μπορεί σήμερα να ψηφίζουν, να πηγαίνουν στο στρατό, ωστόσο βρίσκονται σε χειρότερη μοίρα και από τους ίδιους τους μετανάστες. Σχεδόν στο σύνολό τους είναι αγράμματοι και πένητες εκτός των ορίων του κράτους σε θέματα ηλεκτροδότησης, ύδρευσης, υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευσης και συχνής απασχόλησης· η εξώθησή τους στην παρανομία καθίσταται, έτσι, μάλλον προδιαγεγραμμένη και αναπόφευκτη τόσο, ώστε φαίνεται να υπάρχουν εκτός των ορίων μόνον, όταν αυτό ασκεί την γνώριμη «συνεπή» πολιτική του απέναντι στους κοινωνικά αδύναμους, την καταστολή και τον στιγματισμό τους ως εγκληματιών. Είναι κύκλος φαύλος και ανατροφοδοτούμενος. Βοηθούν σε αυτό και οι λειτουργοί της ενημέρωσης, οι οποίοι, πάσχοντες από το σύνδρομο του καρχαρία, δίνουν το ενδιαφέρον τους μόνο όταν μυριστούν αίμα.

Οι πληθυσμοί των τσιγγάνων θεωρούνται από την κυρίαρχη ιδεολογία αντιπαραγωγικοί πληθυσμοί. Ως εκ τούτου αποτελούν το επικίνδυνο περιθώριο, απέναντι στο οποίο η υπόλοιπη κοινωνία αναπτύσσει επιθετικές ως εχθρικές συμπεριφορές. Καθολικό φαινόμενο είναι ο αβυσσαλέος διωγμός που υφίσταται από τις εκάστοτε τοπικές αρχές με τη συνδρομή των αγανακτισμένων πολιτών.

Καθολικό, επίσης, φαινόμενο είναι η επίκληση από τα Μ.Μ.Ε. της παραβατικότητας που αναπτύσσουν μέλη των πληθυσμών αυτών ως επιχείρημα για το διωγμό τους. Τα παραδείγματα αφθονούν, βέβαια. Οι πληθυσμοί των τσιγγάνων πρέπει να ζουν στο επίκεντρο του συνόλου. Δικαιούνται την ευκαιρία να ζουν με ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Πρέπει να απολαμβάνουν πλήρως έμπρακτου σεβασμού των κοινωνικών τους δικαιωμάτων. Δικαιούνται τη δυνατότητα της ένταξης στην εκπαιδευτική και παραγωγική διαδικασία. Δικαιούνται τη δυνατότητα αυτοπροσδιορισμού και επιλογής πολιτισμικού μοντέλου και τρόπους ζωής με σεβασμό και υποστήριξη της επιλογής τους από την Πολιτεία, με την προϋπόθεση ότι δε θα θίγονται τα ανθρώπινα δικαιώματά τους, όπως περιγράφονται στο Σύνταγμα της Ελλάδος.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Η Έφηβος Βουλευτής, Βάια Γούλα έχει το λόγο.

ΒΑΙΑ ΓΟΥΛΑ (Νομός Λάρισας): Σας ευχαριστώ που μου δίνετε την ευκαιρία να εκφράσω την γνώμη μου μέσα σε αυτό τον χώρο και να προτείνω τρόπους αντιμετώπισης για μία καλύτερη θέση στο δικό μας αύριο.

Στην σημερινή κοινωνία που ζούμε, τα θέματα που απασχολούν εμάς τους νέους, και γενικά όλο τον κόσμο, είναι πάρα πολλά. Όμως, εγώ σαν ξεχωριστό θέμα θεωρώ την παιδική κακοποίηση, γιατί είναι ένα πολύ σοβαρό αδίκημα, που, επιτέλους, πρέπει να σταματήσει. Ο αριθμός των κακοποιημένων παιδιών έχει αυξηθεί επικίνδυνα με αποτέλεσμα να είναι σχεδόν το καθημερινό θέμα συζήτησης στα Μ.Μ.Ε.. Αυτά τα παιδιά είναι πολλές φορές θύματα των γονιών και είναι αναγκασμένα να βιώνουν καθημερινά τραυματικές εμπειρίες και άθλιες συνθήκες ζωής. Κάποιοι γονείς, επειδή έχουν προβλήματα με τη δουλειά τους, το σύντροφο τους, με τα οικονομικά τους, ή έχουν διάφορα ψυχολογικά προβλήματα, ξεσπούν στα παιδιά τους προσπαθώντας να εκτονωθούν βρίζοντάς τα χυδαία, χτυπώντας τα σε διάφορα σημεία του κορμιού τους, ή στο κεφάλι τους προκαλώντας τους μώλωπες, κατάγματα, σπασίματα οστών, θλάσεις και κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις. Αυτό το είδους ανθρώπων έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο χτυπώντας βάνανσα τα ίδια τους τα παιδιά, που είναι σάρκα από τη σάρκα τους ξέροντας, ότι δεν έχουν τη δύναμη να υπερασπιστούν τον εαυτό τους.

Η κακοποίηση, επίσης, αφήνει προβλήματα στην ψυχολογία του παιδιού, την επικοινωνία με τους άλλους ανθρώπους κάνοντας το παιδί να νοιώθει το αίσθημα της απόρριψης και της μοναξιάς μια και από ντροπή δεν μπορεί να εκμυστηρευτεί το πρόβλημά του σε άλλους ανθρώπους.

Οι γονείς που χτυπούν ανελέητα τα ίδια τους τα παιδιά δεν τους έχουν δείξει ποτέ την αγάπη, ούτε ενδιαφέρονται γι' αυτά, αφού μετά από αναπηρίες που τους προκαλούν οι ίδιοι, τα εγκαταλείπουν στα ορφανοτροφεία, ή στα αναμορφωτήρια βυθίζοντάς τα στην εγκατάλειψη.

Το κράτος λοιπόν πρέπει να πάρει δραστικά μέτρα τιμωρώντας παραδειγματικά τους γονείς, τοποθετώντας ψυχολόγους στα σχολεία, ώστε να μπορούν να στηρίξουν τα παιδιά, φτιάχνοντας ιδρύματα αρκετά αξιοπρεπή, σαν το «Χαμόγελο του παιδιού», όπου εκεί θα βρίσκουν αγάπη, φροντίδα και κατανόηση, η οποία ήταν αδύνατη να την αισθανθεί από τους γονείς. Πρέπει το κράτος να μεριμνήσει γι' αυτό το πρόβλημα και κυρίως γι' αυτά τα παιδιά. Γι' αυτό λοιπόν πρέπει να βοηθήσουμε όλοι, εγώ, οι άνθρωποι της διπλανής πόρτας και εσείς που έχετε την εξουσία στα χέρια σας. Γιατί κάποτε ήσασταν και εσείς παιδιά με προσδοκίες και όνειρα για το μέλλον σας. Σίγουρα αυτά τα όνειρα δε θα επιτρέπεται σε κανένα να σας τα κάνει εφιάλτες.

Σας ευχαριστώ.

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ο Έφηβος Βουλευτής, Ευάγγελος Βάγιας από την Λάρισα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΑΓΙΑΣ (Νομός Λάρισας): Καταρχήν, θα ήθελα να εκφράσω τη χαρά μου που μου δίνεται η ευκαιρία να εκφράσω τις απόψεις μου παρευρισκόμενος στη σημερινή συνεδρίαση. Θα αναφερθώ στα προβλήματα των ατόμων με αναπηρίες, που δυστυχώς είναι πάρα πολλά και μεγάλα.

Καταρχήν, θα πρέπει να υπάρξει γενναία αύξηση των δαπανών που διατίθενται από την ελληνική πολιτεία για τις κοινωνικές υποδομές. Αυτό, βέβαια, προϋποθέτει μία πολιτική με κέντρο τον άνθρωπο. Η πολιτική αυτή θα καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες. Αυτό σημαίνει να πάψουν όλα να κινούνται στην λογική του κέρδους και της ανταποδοτικότητας, όπως δυστυχώς συμβαίνει σήμερα σε πολλές περιπτώσεις.

Θα ήθελα να τονίσω ειδικότερα, ότι στο ν. 2817/2000 που αφορά την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρίες προβλέπεται η ένταξή τους στα κοινά σχολεία ή σε ειδικές τάξεις μέσα στα κοινά σχολεία. Αυτό είναι ένα πολύ καλό μέτρο, αρκεί να γίνει σωστή αξιολόγηση των περιπτώσεων, ώστε να ενταχθούν στα κοινά σχολεία παιδιά που προκριματικά μπορούν να ενταχθούν και όχι αυτό να αποβεί σε βάρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, ούτε η εκπαίδευση θα είναι σωστή, ούτε πραγματική ένταξη θα υπάρξει.

Ειδικότερα, έχουμε ανάγκη από υποστηρικτικά βοηθήματα στο σπίτι και στο σχολείο, όπως είναι μεγεθυμένα βιβλία για άτομα με μειωμένη όραση, ή βιβλία γραμμένα στη μέθοδο Μπράιγ για τους τυφλούς. Είναι γνωστό, ότι οι τυφλοί και τα άτομα με μειωμένη όραση χρησιμοποιούν τους υπολογιστές εδώ και πολλά χρόνια. Δυστυχώς, όμως, η ελληνική πολιτεία δεν επιδοτεί όπως θα έπρεπε, την αγορά των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ορισμένοι επίσης μαθητές έχουν την ανάγκη συνοδού στο σχολείο. Θα πρέπει, λοιπόν το ελληνικό κράτος να διορίζει άτομα για την αποστολή αυτή, έτσι ώστε να μην αναγκάζομαστε να προσλαμβάνουμε μόνοι μας τα άτομα, που θα μας βοηθήσουν με ό,τι φυσικά αυτό συνεπάγεται. Δηλαδή, να μην αναγκάζομαστε να γίνουμε εργοδότες μη παρέχοντες στα άτομα αυτά τα στοιχειώδη εργασιακά τους δικαιώματα.

Σας ευχαριστώ.

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Κωνσταντίνος Κορομηλάς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ (Νομός Μεσσηνίας): Θα ήθελα, κατ' αρχήν, να ευχαριστήσω όλους εσάς που μου δώσατε τη δύναμη να μιλήσω ελεύθερα και χωρίς κανένα φόβο για το θέμα που έχω γράψει, την ανεργία.

Είναι ένα σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα που πλήττει

κυρίως τους νέους, τις γυναίκες και τα άτομα μεγάλης ηλικίας. Σε αυτό συμβάλλουν και τα ανεπαρκή μέτρα του κράτους για την αντιμετώπισή της. Βλέπεις ανθρώπους που έχουν σπουδάσει και αναγκάζονται να κάνουν δουλειές που δεν έχουν καμία σχέση με αυτά που έχουν σπουδάσει.

Παράγοντας, βέβαια, είναι και το πολιτικό ρουσφέτι το οποίο περιορίζεται μόνο στις προεκλογικές υποσχέσεις. Η εργασία μου στηρίζεται σε στοιχεία, και, απλά, αναφέρω σαν τραγικό παράδειγμα την αδερφή μου, η οποία έπεσε θύμα πολιτικού από τη Μεσοηγία, που υπάρχει και σήμερα.

Ιδιαίτερα μεγάλη ανεργία υπάρχει στις παραμεθόριες περιοχές, όπου τα προβλήματα είναι τραγικότερα από ό,τι στις άλλες περιοχές. Η τύχη των ανέργων εκεί είναι αβέβαιη και σε αυτό συμβάλλουν και τα οικονομικά των οικογενειών, οι οποίες δεν μπορούν να παρέχουν στο παιδί τη δυνατότητα επιμέρους μόρφωσης. Είμαι από ένα χωριό της Μεσοηγίας και θέλω να σας πω ότι δε μου δίνεται η δυνατότητα να μάθω κάποια ξένη γλώσσα ή να προχωρήσω και να μορφωθώ επιμέρους.

Ιδιαίτερα μεγάλο πρόβλημα έχουν τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, τα οποία είναι αναγκασμένα να ζουν στο περιθώριο, νιώθοντας πολλές φορές άχρηστοι, ενώ δε συμβαίνει αυτό. Είναι το ίδιο σημαντικοί με τον καθένα μας, έχουν τα ίδια δικαιώματα με μας και εμείς αντί να τους βοηθήσουμε, τους υποτιμάμε και πολλές φορές τους εξευτελίζουμε, κάνοντάς τους να νιώσουν ανίκανοι. Δεν τους δίνουμε τη δυνατότητα να ενταχθούν στην κοινωνία. Το κράτος και όλοι μας πρέπει να μεριμνήσουμε γι' αυτό το ζήτημα δίνοντάς τους δύναμη να προσφέρουν στην κοινωνία και να έχουμε εμείς πρότυπα αυτούς και όχι αυτοί εμάς.

Βλέποντας τα προβλήματα αυτά της ανεργίας, πολλοί, ιδιαίτερα στη Μεσοηγία, στράφηκαν στην γεωργία. Και εκεί, όμως, είδαμε τα δυσάρεστα αποτελέσματα του σύγχρονου κόσμου και είδαμε ότι η τιμή στο χωράφι ήταν πάρα πολύ χαμηλή και τα προϊόντα έφθαναν στη λαϊκή αγορά με κέρδος 2.000%. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να απελπιζονται οι ελαιογεωργοί.

Στις παραμεθόριες περιοχές υπάρχει φτώχεια και εγκατάλειψη. Πολλά εργοστάσια έκλεισαν ή πρόκειται να κλείσουν, έχοντας μόνη προοπτική τους το κέρδος και, έτσι, συμβάλλουν και αυτά στην ανεργία. Πάρα πολλές βιοτεχνίες και μαγαζιά έκλεισαν γιατί βρέθηκαν υπερχρεωμένοι στο δημόσιο από κάποια δάνεια που πήραν.

Όλα τα παραπάνω έφεραν αυτή την τραγική κατάσταση της χώρας μας. Το θέμα είναι τι θα κάνουμε. Πού είναι η βοήθεια στους ανέργους, στους γεωργούς, πού είναι η βοήθεια στις επιχειρήσεις και στα μαγαζιά που έκλεισαν, πότε δόθηκε βοήθεια σε άτομα με ειδικές ανάγκες για να ενταχθούν στην κοινωνία και να δουλέψουν ισότιμα με μας;

Για να γίνει καλύτερη η Ελλάδα χρειάζεται μεγάλη προ-

σπάθεια και συνεργασία όλων και όχι να ρίχνει ο ένας την ευθύνη στον άλλον. Πρέπει να γίνουν πολλά πράγματα. Πρέπει, κατ' αρχήν, να μειωθεί το όριο της ηλικίας, να χορηγηθούν κίνητρα στους νέους ώστε να εργαστούν στην επαρχία, να χορηγηθούν άτοκα δάνεια για ένα νέο ξεκίνημα, να δοθούν κίνητρα για επενδύσεις στην επαρχία, να παταχθεί η φοροδιαφυγή, να υπάρξει διεθνής συνεργασία για όλους τους ανέργους.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να πω κάτι για τους πολιτικούς. Μια οικογένεια, μια μάνα όταν είναι ιδιαίτερα φτωχή πρώτα δίνουν στα παιδιά τους και μετά, εάν περισσέψει, τρώνε και αυτοί. Αντί οι πολιτικοί να έχουν αυτό το παράδειγμα, γίνεται το ακριβώς αντίθετο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Άννα Κασσιδάκου.

ANNA ΚΑΣΙΔΑΚΟΥ (Επικρατείας): Αγαπητοί συνάδελφοι, αξιότιμη κύριε Πρόεδρε, θα σας μιλήσω για την αναπηρία και τον κοινωνικό ρατσισμό.

Η αναπηρία είναι μόνο μια σωματική δυσκολία. Υπάρχει η λανθασμένη αντίληψη από μερίδα της κοινωνίας ότι η αναπηρία σημαίνει ανικανότητα για κάθε εκδήλωση της ζωής και ότι οι άνθρωποι με ειδικές ικανότητες δεν είναι ολοκληρωμένες προσωπικότητες με σκέψη, ενεργός πληθυσμός του τόπου και πρέπει για οποιοδήποτε θέμα να απευθύνονται στους ίδιους και όχι στους συνοδούς τους.

Έχουμε λίγα κέντρα αποκατάστασης στην Ελλάδα. Έχουμε έλλειψη ειδικευμένου βοηθού νοσοκόμου – συνοδού και οι περισσότεροι χώροι δεν είναι κατάλληλοι και προσεγμένοι για να δεχθούν τους ανθρώπους με ειδικές ικανότητες. Στους ανθρώπους «της δύναμης» έχουν γίνει βήματα βοήθειας από την Πολιτεία (π.χ. επιδόματα). Όλοι μαζί μπορούμε να καταφέρουμε περισσότερα.

Θα ήθελα να κάνω ορισμένες προτάσεις. Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι δημόσιοι χώροι, τα διάφορα καταστήματα να είναι προσβάσιμα. Τα μέσα μεταφοράς να είναι κατάλληλα διαμορφωμένα και να υπάρχει τιμωρία των παραβατών αν δεν τηρούνται οι όροι ασφαλείας. Να υπάρξει βελτίωση της χωροταξικής υποδομής των Δήμων. Να υπάρξουν ειδικοί χώροι στάθμευσης των αυτοκινήτων και να χρησιμοποιούνται μόνο από τους δικαιούχους. Να δημιουργηθούν χώροι επιμόρφωσης και δημιουργικής απασχόλησης από κάθε δημοτική αρχή. Να γίνει συνδιοργάνωση από όλους τους δημότες προγραμμάτων π.χ. (γλυπτικής, φωτογραφίας, μουσικής κ.λπ.), να διεξάγονται εκδρομές (αναπήρων και μη). Να υπάρξει φροντίδα για τους τυφλούς. Να γίνουν περισσότερα κέντρα αποκατάστασης πλήρως εξοπλισμένα με συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού τους, γνώστες της ψυχολογίας του κάθε αναπήρου. Στα θέματα αποκατάστασης να υπάρξει συνεργασία με άλλες χώρες. Λέμε «να» στο θεσμό του ειδι-

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

κευμένου βοηθού νοσοκόμου. Να υπάρξει στήριξη του κοινωνικού περιβάλλοντος του αναπήρου και συνεργασία γονέων, ιατρικού προσωπικού, εκπαιδευτικής κοινότητας για τα μικρά παιδιά.

Συνύπαρξη παιδιών «Ειδικού Σχολείου» και παιδιών κανονικού σχολείου, χώροι εργασίας κατάλληλοι και προσεγμένοι για να δεχθούν τους ανθρώπους με ειδικές ικανότητες και κίνητρα στις επιχειρήσεις για τελική και όχι περιστασιακή απορρόφηση των αναπήρων. Θέλουμε συνεργασία, αλλά και κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ εργαζόμενου και φίλου εργοδότη.

Η αναπηρία μπορεί να γίνει η αφορμή να μάθει να αγωνίζεται ο άνθρωπος, όχι μόνο για την ατομική του καλύτερη κατάσταση, αλλά και των συνανθρώπων του. Ονειρεύομαι και ελπίζω, συνειδητά και ουσιαστικά, να συμβαδίσουμε όλοι μαζί με εκτίμηση και σεβασμό ο ένας για τον άλλο. Ελπίζουμε στην υλοποίηση των κοινών στόχων μας. Ας πορευτούμε όλοι μαζί «ανάπηροι» και «μη» φτιάχνοντας ένα καλύτερο αύριο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Αντωνία Κουτσού.

ΑΝΤΩΝΙΑ ΚΟΥΤΣΟΥ (Περιφέρεια Νομού Αττικής): Κύριε Πρόεδρε, αρχικά θα ήθελα να κάνω μία παράκληση να μη ξανααναφέρουμε τα άτομα με ειδικές ανάγκες έτσι. Θα ήταν καλύτερο να τα αναφέρουμε ως «άτομα με ειδικές ικανότητες».

Αγαπητοί συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές, ονομάζομαι Κουτσού Αντωνία και εκπροσωπώ το Λύκειο Νέας Περάμου. Κατάγομαι από ένα φτωχό, αλλά πλούσιο σε πολιτισμική παράδοση, τόπο, γλώσσα πάντοτε ζωντανή. «Ανθρωπιά, δικαιοσύνη, μέτρο, είναι τα χαρακτηριστικά αυτής της παράδοσης. Της είμαι ευγνώμων». Με αυτά τα λόγια, ξεκίνησε την ομιλία του ο Γεώργιος Σεφέρης στη Στοκχόλμη, όταν πήρε το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας. Με τα ίδια λόγια θα ήθελα να αρχίσω και εγώ την ομιλία μου, γιατί πράγματι καταγόμαστε από μία χώρα ζωντανή, ανθρώπινη, ζεστή, χώρα δικαιοσύνης που αγαπάει τα παιδιά της και τους ανοίγει διάπλατα την αγκαλιά της. Οι περισσότεροι ακούγοντας τα παραπάνω θα άρχιζαν να αναρωτιούνται σε ποια χώρα αναφέρομαι, διότι η Ελλάδα είναι μία χώρα που καταδικάζει τα όνειρα. Είναι αλήθεια ότι δεν έχει ίχνος ανθρωπιάς, αφού οι ρατσιστικές εκδηλώσεις κατά των αλλοδαπών, ατόμων με ειδικές ικανότητες, ατόμων με AIDS, ηλικιωμένων, φτωχών και τόσων άλλων, είναι τόσο συχνές και έντονες που έχουν καταντήσει πράξεις ρουτίνας για εμάς. Πού είναι, λοιπόν, η ανθρωπιά μας που είμαστε ικανοί να ισοπεδώσουμε το συνάνθρωπό μας για μια ρουπία παραπάνω; Γιατί το κράτος δεν επιβάλλει ποινές για τη ρατσιστική αυτή συμπεριφορά; Γιατί δεν παίρνει μέτρα για την προστασία αυτών των αν-

θρώπων; Γιατί θα πρέπει να κρίνουμε το συνάνθρωπό μας από την αγοραστική του δύναμη και μόνο; Ας μη μιλήσουμε για το κράτος δικαιοσύνης, που όποιος έχει τη δύναμη και το κύρος, έχει όλο τον κόσμο στα πόδια του, κάνει ό,τι θέλει και δεν τον αγγίζει κανένας, ούτε καν ο νόμος.

Πού είναι τότε, κύριοι, η δικαιοσύνη; Ναι, τότε η δικαιοσύνη υποτάσσεται στα συμφέροντα των δυνατότερων. Πού είναι το πολιτικό ήθος που θα έπρεπε να διαθέτει όλους τους πολιτικούς ηγέτες της χώρας μας; Γιατί τόσες πολλές κούφιες υποσχέσεις; Γιατί τόση προσπάθεια για τη διατήρηση της θέσης τους, εφόσον όλοι αυτοί υποστηρίζουν, πως ένα κράτος δικαίου, όπως το δικό μας ακόμη και του πιο ταπεινού πολίτη η άποψη μπορεί να εισακουστεί. Μήπως ο σκοπός που έφθασαν μέχρι εκεί είναι μόνο για τη δόξα, το κύρος και τις υλικές απολαβές; Πού είναι όλα αυτά που αυτοί οι κύριοι είχαν δεσμευθεί στις προεκλογικές τους ομιλίες να υλοποιήσουν; Γηροκομεία, νοσοκομεία, καλύτερη περίθαλψη, μέτρα εναντίον των ναρκωτικών, του AIDS, περισσότερα κέντρα απεξάρτησης, λιγότερη γραφειοκρατία, αύξηση συντάξεων, προσλήψεις, προνόμια για τα άτομα με ειδικές ικανότητες, αλλά η απάντηση είναι γνωστή. Όλα αυτά δεν υλοποιήθηκαν, λόγω των υπερβολικών δαπανών για τα ολυμπιακά έργα, αλλά έτσι είμαστε εμείς οι Έλληνες. Φροντίζουμε πάντα για τη βιτρίνα και αφήνουμε το περιεχόμενο στο έλεος του Θεού.

Αυτά είναι τα υγιή πρότυπα που θέλετε κύριοι υψηλά ιστάμενοι να ακολουθήσουμε εμείς οι νέοι; Πρέπει να δίνουμε συνεχώς ψεύτικες ελπίδες; Να δημιουργήσουμε ένα αύριο που το όνειρο θα είναι καταδικασμένο να πεθάνει πριν ακόμη γεννηθεί; Τελειώνοντας θα ήθελα να κλείσω και εγώ με την ίδια φράση, που τελείωσε και ο Γεώργιος Σεφέρης στην ομιλία του. Μα, θα ήταν ψέμα να πω πως είμαι και εγώ ευγνώμων στην Πολιτεία. Μόνο στην μητέρα Ελλάδα και στους προγόνους μας είμαι ευγνώμων που μου χάρισαν αυτή τη γλώσσα και συνάμα να διατυπώνω ελεύθερα τη γνώμη μου και, έτσι, σήμερα μπόρεσα και εγώ να καταθέσω τις απόψεις μου για την τρέχουσα κατάσταση του κράτους μας. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Μαρία Κατσαρού.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ (Β' Αθήνας): Είμαι μαθήτρια της Β' Λυκείου. Θα ήθελα και εγώ να πω λίγα λόγια για τα άτομα με ειδικές ικανότητες. Το 2003 είναι το έτος των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Αλήθεια, πόσοι άνθρωποι το γνωρίζουν; Η υγεία είναι ένα από τα σημαντικότερα αγαθά και πολύ μεγάλα ποσά δαπανώνται γι' αυτό. Είναι δεδομένο ότι γίνονται προσπάθειες από τις κυβερνήσεις και τους οργανισμούς στο συγκεκριμένο τομέα, όμως πάντα υπάρχει περιθώριο για βελτίωση. Κάθε άνθρωπος έχει κάτι να συνεισφέρει και

είναι δική του ευθύνη να το κάνει. Αυτή είναι η δέσμευση απέναντι στον εαυτό του. Μιλώντας για δέσμευση, εμείς τα άτομα με ειδικές ανάγκες, που κατά τη γνώμη μου είμαστε άτομα με ειδικές ικανότητες, εμείς λοιπόν είμαστε υπεύθυνοι για την επιτυχία και την ευτυχία. Πιστεύουμε στη δύναμη του ενός και εμείς κάνουμε τη διαφορά. Αυτή η αναπηρία γέννησε τη διαφορά μας. Τόση ώρα μιλάω χρησιμοποιώντας τη λέξη εμείς για το λόγο ότι και εγώ ανήκω στην κατηγορία των ΑΜΕΑ. Δεν είμαι άτομο με ειδικές ανάγκες, ούτε ανάπηρη. Τη διαφορετικότητα μου τα επιστημονικά άρθρα την ονομάζουν κυστικίνωση του παγκρέατος. Δεν έχω την πολυτέλεια να ζω στην αφάνεια. Υποχρεούμαι να είμαι ορατή. Η μεγαλύτερη αλήθεια είναι ότι η κοινωνία δεν ενδιαφέρεται και δεν υποχρεούται να ενδιαφέρεται. Η αναπηρία είναι νοστροπία, είναι τρόπος ζωής. Έχω κουραστεί να προσποιούμαι ότι όλα είναι καλά για να μην ενοχλώ συνειδήσεις. Ο πιο σωστός όρος για τους ανθρώπους που ζουν κάτω από συνθήκες αναπηρίας είναι κοινωνικώς εμποδιζόμενοι. Ίσως να έχουμε την δική μας γλώσσα, συγκροτούμε το δικό μας λόγο, λόγο δημιουργικό, λόγο συγκροσιακό. Ας τον αξιοποιήσουμε για να δημιουργήσουμε τα της αναπηρίας και για ένα πολιτισμό αναπηρίας.

Εμείς, τα άτομα με ειδικές ικανότητες έχουμε τις ίδιες ανάγκες με τους ικανούς σωματικά. Πασχίζουμε για εξίσου υψηλό επίπεδο ζωής. Η προσπελασιμότητα και η εκπαίδευση είναι ζήτημα αξιοπρέπειας, σεβασμού και ίσης μεταχείρισης. Τα παιδιά που ζουν κάτω από συνθήκες αναπηρίας πρέπει να τύχουν εκπαίδευσης προικισμένων παιδιών. Κανείς δε δέχεται να προσλάβει υπάλληλο με αναπηρία. Μόνο ως ηγέτες μπορούμε να επιβιώσουμε και μόνο ως ηγέτες μας αποδέχονται. Για το λόγο αυτό και εμείς, απαιτούμε να υπάρξουν αλλαγές στην εκπαίδευση για την καλύτερευση της ποιότητας της ζωής μας. Έχουμε το δικαίωμα να συμμετέχουμε σε προσπελάσιμη, για τις ικανότητές μας, εκπαίδευση, χωρίς να διαχωριζόμαστε από το σώμα των πιο ικανών σωματικά συμμαθητών και συμμαθητριών μας. Οι μαθητές θα πρέπει να χρησιμοποιούν εφαρμογές νέας τεχνολογίας, λόγου χάρι ηλεκτρονικούς υπολογιστές κ.λπ., ώστε να ενισχυθούν οι περιορισμένες κινητικές επιδεξιότητες και ικανότητες που έχουμε. Θα πρέπει να υπάρχει ενημέρωση από το σχολείο σχετικά με την κατ' οίκον διδασκαλία, που δικαιούμαστε. Παρ' ολίγο να χάσω τη σχολική χρονιά, εξαιτίας της άγνοιας των καθηγητών μου, όταν χρειάστηκε να νοσηλευτώ για 20 ημέρες. Τελικά, με βοήθησε ο Σύλλογος που ανήκω και ενημέρωσε τη διεύθυνση του σχολείου μου.

Το μόνο που χρειάζεται είναι η ομαλή προσπέλαση στους κοινόχρηστους χώρους, οι υπηρεσίες βοήθειας στο σπίτι και η νομοθεσία να διέπεται από τις αρχές της ίσης μεταχείρισης. Μίλησα για ίση μεταχείριση που ξεκινάει από την ίδια την κοινωνία. Αν κοιτάξουμε γύρω μας, παρατηρούμε ένα

κοινωνικό ρατσισμό. Θα πρέπει να υπάρχει ενημέρωση από την πολιτεία για τα άτομα με ειδικές ικανότητες. Ο σκοταδισμός και η αμάθεια βολεύει πολλούς. Όσοι περισσότεροι τελούν εν αγνοία, τόσο πιο εύκολα κηδεμονεύονται και τόσο περισσότεροι επωφελούνται από τη διαχείριση των αναγκών τους. Γι' αυτό όσο περισσότερο αποκτούν τον έλεγχο στη ζωή τους τα άτομα με ειδικές ικανότητες, τόσο λιγότερος χώρος υπάρχει για κηδεμόνες. Οι άνθρωποι με αναπηρίες έχουν το δικαίωμα να αποκατασταθούν ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας και να αρνηθούν να προσαρμόζουν την αναπηρία τους στις απαιτήσεις της κοινωνίας. Θα πρέπει να σταματήσουν να αντιμετωπίζονται και να προβάλλονται από τα μέσα ενημέρωσης ως άτομα που χρίζουν οίκτου από την κοινωνία. Τα ΑΜΕΑ δεν είναι μειονότητα, έχουμε όλα τα δικαιώματα, κανείς δε μας αρνείται τίποτα, όλες οι πόρτες είναι ανοικτές, δε ρωτούν ποτέ για το όνομά μας και πάντα οι άλλοι μας δίνουν όνομα. Η εφευρετικότητά τους είναι απεριόριστη και αχαλίνωτη.

Θα αναφερθώ σε προσωπικό παράδειγμα, όταν αποφάσισαν οι γονείς μου ότι μπορούσαμε να πάμε διακοπές στο χωριό του πατέρα μου. Λέω αποφάσισαν, γιατί μέχρι κάποια ηλικία, ήμουν υποχρεωμένη να μπεινοβγαίνω στα νοσοκομεία. Διαπίστωση, λοιπόν, ότι στο χωριό όλοι με κοίταζαν με μεγάλη περιέργεια, λες και ήμουν εξωγήνη.

Ποια είναι η αλήθεια γι' αυτά τα άτομα; Η αλήθεια είναι ότι και εμείς είμαστε άνθρωποι. Άνθρωποι του πλανήτη που ονομάζεται Γη. Κάποιοι μας αποκαλούν «άτομα με ειδικές ανάγκες». Αλλά όχι, δεν είμαστε άτομα με ειδικές ανάγκες. Είμαστε άτομα με «ειδικές ικανότητες». Γιατί τις ικανότητες που έχουμε εμείς δεν τις έχουν πολλοί σε αυτόν τον κόσμο. Ικανότητες που πολλοί θα ήθελαν να αποκτήσουν. Το μόνο που σας ζητάμε είναι να μας βοηθήσετε να κάνουμε πραγματικότητα το όνειρο για μια καλύτερη ζωή. Μια ζωή φυσιολογική, μέσα σε λογική πλαίσια. Χωρίς φόβους και ανασφάλειες. Με γερά θεμέλια στα όνειρά μας. Και με στηρίγματα του μεγάλου μας «ΣΠΙΤΙΟΥ», εσάς τους ικανούς σωματικά. Εσείς και εμείς για μια καλύτερη ζωή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Παγώνα Μπακαούκα.

ΠΑΓΩΝΑ ΜΠΑΚΑΟΥΚΑ (Περιφέρεια Νομού Αττικής): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, φίλες και φίλοι Έφηβοι Βουλευτές, κατ' αρχήν, θα ήθελα να σας πω ότι αισθάνομαι ιδιαίτερα συγκινημένη και υπερήφανη που είμαι σήμερα εδώ ανάμεσά σας. Το ίδιο θέμα που αποτέλεσε το εισιτήριό μου γι' αυτό το αξέχαστο ταξίδι στο χώρο που θριαμβεύει η δημοκρατία θα με απασχολήσει και σήμερα. Δηλαδή, τα άτομα με ειδικές ανάγκες και η όσο το δυνατόν καλύτερη αντιμετώπισή τους από εμάς.

Θα ξεκινήσω λέγοντάς σας μια εμπειρία μου που χαρά-

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

χτηκε βαθιά στη συνείδησή μου. Ήμουν λοιπόν, στο χωριό της μητέρας μου φέτος και όπως κάθε χρόνο στις 23 Αυγούστου γιορτάζουμε την Παναγία. Τότε το χωριό σφύζει από ζωή και το πρωί της 23ης Αυγούστου, το εκκλησάκι της Παναγίας πλημμυρίζει από κόσμο. Κάποια στιγμή, καθώς καθόμουν στο προαύλιο, το οποίο φυσικά ήταν γεμάτο είδα από μακριά να έρχεται ένα παιδί που έπασχε από σύνδρομο DOWN μαζί με τους γονείς του. Ευτυχώς όταν μπήκε στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας κάποιος δεν το πρόσεξαν... Και λέω ευτυχώς, γιατί όλοι οι υπόλοιποι που το κοιτάζαν αισθάνθηκαν είτε οίκτο είτε αμηχανία, ακόμη και ενοχές. Ίσως, επειδή αυτοί θεωρούν προνομιούχους τους εαυτούς τους. Ενώ το... καμήνο το παιδάκι έχει πρόβλημα...! Αν είναι δυνατόν!!! Θα με ρωτήσετε, βέβαια, πού κατάλαβα ότι ένοιωθαν αυτά τα συναισθήματα. Μα από πού αλλού; Από τα μάτια τους που αποτελούν τον καθρέφτη της ψυχής που δεν μπορούν να κρύψουν τίποτα. Ήταν μάλιστα τόσο έντονα τα βλέμματα του κόσμου και τόσο εκδηλωτικά, που δεν άντεξα και έστρεψα το δικό μου βλέμμα στην εικόνα της Παναγίας και προσευχήθηκα γι' αυτούς τους γονείς, να μην κοιτάζουν τους ανθρώπους γύρω τους για να μην πληγωθούν. Το ίδιο προσευχήθηκα και για το παιδάκι. Κάτι που μάλλον δεν έγινε. Μπήκαν οι τρεις τους αμέσως στο εκκλησάκι να ανάψουν κεριά και βγήκαν μετά από λίγα λεπτά. Βγαίνοντας είδα το παιδάκι εκείνο να κάνει μια απότομη κίνηση, τίνανε το χέρι δυνατά στον αέρα και κάτι φώναξε. Δεν κατάλαβα. Στην αρχή, φοβήθηκα ότι θα είχε χτυπήσει, ίσως κάποιον που θα τον κορόιδεψε ή θα τον έκανε να νοιώσει άσχημα. Ωστόσο, δεν ίσχυε κάτι τέτοιο. Ήταν, ίσως, μια αντανακλαστική κίνηση. Όμως, στο βάθος της ψυχής μου, πιστεύω ότι δεν ήταν κάτι απλό και τυχαίο. Έμοιαζε σα να έδινε ένα γερό χαστούκι σε όλους εμάς που το θεωρούσαμε ανίκανο, ανήμπορο, άχρηστο και χτυπημένο από την άδικη μοίρα του. Μα ας ξυπνήσουμε επιτέλους, κύριοι Βουλευτές και ας κάνουμε κάτι.

Κατ' αρχήν, η Πολιτεία μπορεί να προσφέρει σημαντικότερα πράγματα στα άτομα με ειδικές ανάγκες: Ειδικά κέντρα απασχόλησης, σε όμορφα κτήρια με τη συμπαράσταση ψυχολόγων, καθηγητών ειδικής αγωγής κ.λπ.. Στο θέμα της εκπαίδευσης σωτήριο θα ήταν αν δημιουργούνταν ειδικά τμήματα ένταξης, έτσι ώστε μετά από κάποια μαθήματα και τον ανάλογο χρόνο και εφόσον το επιτρέπουν οι περιστάσεις να παρακολουθούν έστω και για λίγες ώρες μαθήματα σε κανονικές τάξεις. Η προετοιμασία, όμως, αυτή θα γίνεται σε δικά τους σχολεία, με αυτά που τους χρειάζονται σε αυτόν το δύσκολο αγώνα κοινωνικοποίησής τους. Καθοριστικότατο ρόλο θα παίξουν τα Μ.Μ.Ε., αν με τη συνεχή προβολή διαφημιστικών εκστρατειών μας κάνουν να συνειδητοποιήσουμε ότι δε διαφέρουν και τόσο από εμάς. Ας σκεφθούμε ότι το ενδιαφέρον για τα άτομα αυτά ξεκίνησε στην Αμερική

μετά τον πόλεμο στο Βιετνάμ, όταν οι περισσότεροι γύριζαν ανάπηροι, τρελοί από τη φρίκη του πολέμου. Εξάλλου μην ξεχνάμε ότι τα γηρατειά μας καθιστούν το ίδιο αδύναμους σε κάποια πράγματα και θα κτυπήσουν κάποια στιγμή την πόρτα όλων μας. Ας είναι βαθιά ριζωμένο μέσα μας ότι όλοι είμαστε εν δυνάμει άτομα με ειδικές ανάγκες και μια στιγμή φτάνει για να ανατρέψει τα πάντα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Ελευθέριος Γιαλαμάς.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΓΙΑΛΑΜΑΣ (Νομός Μαγνησίας): Αξιότιμε, κύριε Πρόεδρε, αξιότιμοι Έφηβοι Βουλευτές, το θέμα με το οποίο ασχολήθηκα στην εργασία για τη Βουλή των Εφήβων είναι η τρίτη ηλικία και ειδικότερα η περιθωριοποίηση των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας. Αν και σαν νέοι έχουμε αρκετά προβλήματα που μας απασχολούν και ζητούν λύση, εν τούτοις δεν μπορούμε να αγνοούμε και να στεκόμαστε αδιάφοροι απέναντι στις αγωνίες και στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ένα σεβαστό κομμάτι της κοινωνίας, οι άνθρωποι της λεγόμενης τρίτης ηλικίας. Μολονότι δεν υπάρχει σαφής βιολογικός, δημογραφικός ή κοινωνικός καθορισμός της τρίτης ηλικίας, μέχρι πριν από λίγα χρόνια οι κοινωνικοί στατιστικοί και οι περισσότεροι επιστήμονες θεωρούσαν τα εξήντα πέντε σαν το μαγικό αριθμό που σημείωνε την έναρξή της. Έτσι για τις περισσότερες δυτικές χώρες η ηλικία των 60-65 συνδυάζεται με τη συνταξιοδότηση του ατόμου. Σήμερα, ωστόσο, κορυφαίοι στατιστικοί μεταθέτουν αυτό το όριο προς τα 70, κάτι που φαίνεται λογικό αν σκεφθεί κανείς την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης των ανθρώπων.

Η αλλοπρόσαλλη συμπεριφορά των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας που παρατηρείται δεν απορρέει μόνο από τη βιολογική γήρανση και τη σωματική αδυναμία. Είναι δυστυχώς η απάνθρωπη υλιστική κοινωνία που ευθύνεται για την περιθωριοποίηση των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας. Στις μέρες μας όλα μετριούνται με γνώμονα το χρήμα. Ο συνταξιούχος είναι ο απόμαχος της ζωής που δεν έχει να προσφέρει τίποτα στον παραγωγικό τομέα, αλλά απεναντίας αποτελεί μία πηγή αφαίμαξης, ασχέτως αν όλα αυτά που του παρέχονται έχουν παρακρατηθεί από τη δουλειά του. Δυστυχώς, η συνταξιοδότηση, όπως ακριβώς και η εκπαίδευση, αποτελούν δύο χώρους στους οποίους είναι ενταγμένοι άνθρωποι, οι οποίοι δεν ανήκουν στην παραγωγική δύναμη, δεν μπορούν να προσφέρουν στις παραγωγικές διαδικασίες. Έτσι, ηλικιωμένοι και νέοι αποκλείονται από θέσεις που προσφέρουν ευκαιρίες και εξουσία. Οι ηλικιωμένοι αποκλείονται σαν κουρασμένοι και αρτηριοσκληρωτικοί, ενώ οι νέοι σαν ανεύθυνοι και επιπόλαιοι. Γενικά υπάρχει μία τάση γκετοποίησης και περιορισμού τόσο των ηλικιωμένων όσο και των νέων. Ακόμη στην απομόνωση των ηλικιωμένων έχει συντε-

λέσει η αλλαγή στη δομή της οικογένειας που εκτεταμένη μεταβλήθηκε σε πυρηνική, καθώς επίσης και οι οικονομικές δυσχέρειες ή προβλήματα υγείας που τους αναγκάζουν να προσφεύγουν σε γηροκομεία, όπου τις περισσότερες φορές βιώνουν την εγκατάλειψη και την απομόνωση που τους δημιουργεί το αίσθημα της περιθωριοποίησης τόσο από τους δικούς τους ανθρώπους όσο και από την κοινωνία. Η προκατάληψη ότι τα γηρατειά είναι μια ανάξια, αξιοθρήνητη κατάσταση, δηλητηριάζει τους ανθρώπους σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Η κοινωνία αντιμετωπίζει τους ηλικιωμένους σαν να έχουν λιγότερη αξία από τους υπόλοιπους ανθρώπους. Ο όρος γέρος αποτελεί στίγμα όσο και κατηγορία. Σα νέοι οφείλουμε να καταπολεμήσουμε αυτήν την αντίληψη. Γιατί είναι σίγουρα λανθασμένη, αφού έχουμε πολλά να πάρουμε από τους ηλικιωμένους. Πώς μπορούμε, λοιπόν, αυτούς τους ανθρώπους να τους αποκλείσουμε από τη ζωή μας; Με ποιους τρόπους εμείς, η οικογένειά τους και ο κοινωνικός περίγυρος να τους κρατήσουμε δραστήριους και ακμαίους. Τι μέτρα πρέπει να πάρει η πολιτεία για να έχουν οι ηλικιωμένοι καλά και αξιοπρεπή γηρατειά;

Η λύση δεν είναι μαγική, εμπεριέχεται σε μία και μοναδική λέξη, την αγάπη. Εμείς οι νέοι που έχουμε αρκετή απ' αυτήν στην καρδιά μας, θα πρέπει να γίνουμε μπροστάρδες σε αυτόν τον αγώνα της προσέγγισης με τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας και να αποτελέσουμε παράδειγμα, τόσο για την οικογένειά μας όσο και για την κοινωνία. Δείχνοντας το ενδιαφέρον μας στους ηλικιωμένους τους βοηθάμε να ξεπεράσουν τον αυτοπεριορισμό τους σε μια γωνιά του σπιτιού. Η ιδέα ότι είναι, έστω και λίγο, χρήσιμη, δίνει νόημα στη ζωή τους. Το να βοηθούν στις δουλειές των παιδιών τους ή να φροντίζουν τα εγγόνια τους δεν είναι αγγαρεία, αλλά μια ενδιαφέρουσα ενασχόληση, μια πιστοποίηση ότι δε βρίσκονται στο περιθώριο της ζωής. Τουναντίον είναι απαραίτητοι και χρήσιμοι για τη συνέχισή της. Σίγουρα υπάρχει το χάσμα των γενεών, ανάμεσα σε ένα νέο και σε ένα γεροντότερο. Δεν είναι ανάγκη πάντα να συμφωνούμε και να συμμορφωνόμαστε με ό,τι μας λένε οι μεγαλύτεροι. Δεν πρέπει, όμως, και να τους αποδοκιμάζουμε, επειδή έχουν αντίθετη γνώμη από μας και να τους θέτουμε στο περιθώριο.

Η φροντίδα της οικογένειας για τα ηλικιωμένα άτομα και τα μέλη της, ο σεβασμός και η κατανόηση για την ανημπόρια τους, η εξυπηρέτησή τους σε θέματα της καθημερινότητας και η επιθυμία για συμμετοχή σε σημαντικές εκδηλώσεις και γεγονότα ξεσταίνουν την καρδιά και του πιο ιδιότροπου και ιδιόρρυθμου ηλικιωμένου και κρατούν ανοικτές τις γέφυρες επικοινωνίας με τον κοινωνικό τους περίγυρο.

Πέραν από την ατομική και οικογενειακή προσπάθεια απαραίτητη είναι και η συμβολή της κοινωνίας στο πρόβλημα επανένταξης των ηλικιωμένων στην κοινωνία. Η πρόνοια

για τους ηλικιωμένους εμφανίζεται στη χώρα μας από την αρχαία Ελλάδα και αναπτύσσεται ιδιαίτερα στους βυζαντινούς χρόνους. Σήμερα εκτός από τη συνταξιοδότηση και την υγειονομική περίθαλψη των ηλικιωμένων έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται διάφορα προγράμματα αξιοποίησης των παραγωγικών δυνατοτήτων των ηλικιωμένων, που πρέπει, όμως, να εντατικοποιηθούν και να έχουν ως στόχο τους την παραμονή του ηλικιωμένου στην κοινότητα, στη γειτονιά του, στην οικογένεια. Το κράτος θα μπορούσε να συνδράμει σε αυτό ενισχύοντας το θεσμό των κέντρων ανοικτής προστασίας ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.) όπου οι άνθρωποι εκεί συμμετέχουν σε διάφορες κοινωνικές δραστηριότητες.

Πέρα, όμως, από την ψυχολογική υποστήριξη που προσφέρουν τα Κ.Α.Π.Η., το Κράτος πρέπει να παρέχει και πρακτική βοήθεια στους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας. Όπως, για παράδειγμα, εικοσιτετράωρη λειτουργία τηλεφωνικών κέντρων, όπου κάποιος θα μπορεί να επικοινωνήσει σε περίπτωση ανάγκης. Βοήθεια για τους ανήμπορους που θα περιλαμβάνει υγειονομική περίθαλψη, αλλά και διανομή φαγητού, χορήγηση οικονομικής βοήθειας σε οικογένειες που φιλοξενούν ηλικιωμένους που στερούνται των οικονομικών πόρων, φιλοξενία ανήμπορων και ηλικιωμένων το σαββατοκύριακο, ώστε να ξεκουράζονται οι συγγενείς που έχουν αναλάβει τη φροντίδα τους. Τέλος, το Κράτος πρέπει να φροντίσει και για τις περιπτώσεις που είναι αδύνατη η παραμονή των ηλικιωμένων στα σπίτια τους και καθίσταται απαραίτητη η εγκατάστασή τους σε ένα ίδρυμα. Οφείλει να παρέμβει και τα ιδρύματα αυτά να αλλάξουν μορφή.

Κλείνοντας, δεν μπορώ να μην επισημάνω πόσο τυχεροί είμαστε που ζούμε σε μία χώρα, όπου οι οικογενειακοί θεσμοί κρατούν ακόμη γερά και οι ηθικοί κανόνες συμπεριφοράς αποτελούν άγραφους νόμους για τους περισσότερους κατοίκους της. Οι οικογένειες μπορεί να μη λειτουργούν, όπως παλαιότερα, όμως, οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας δεν βιώνουν την περιθωριοποίηση, όπως συνέβη στη Γαλλία το φετινό καλοκαίρι και όπως σε άλλες χώρες του ανεπτυγμένου κόσμου. Ευχαριστώ πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Αμαλία Δημοπούλου, Έφηβη Βουλευτής Λάρισας.

ΑΜΑΛΙΑ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Λάρισας): Αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, φοιτώ στο 9ο Λύκειο Λάρισας. Για το πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», η εργασία μου αναφέρεται σε κάποια προβλήματα που επηρεάζουν τους νέους και τους κάνουν λιγότερο δυναμικούς και λιγότερο μαχητικούς. Θα ήθελα να αναφερθώ σε αυτά τα προβλήματα και ψεγάδια της κοινωνίας: το κάπνισμα, τα ναρκωτικά και η ανεπάρκεια Σχολικού Προσανατολισμού.

Ξεκινώντας από το κάπνισμα, θέλω να σημειώσω ότι αποτελεί πρόβλημα, καθώς από τη μία απειλεί την υγεία των

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

μικρής ηλικίας καπνιστών, ενώ από την άλλη των παθητικών καπνιστών, οι οποίοι δεν είναι υποχρεωμένοι να έχουν επιπτώσεις στην υγεία τους εξαιτίας της συνήθειας κάποιων.

Πιστεύω ότι ουσιαστικές λύσεις που μπορούν να λύσουν το πρόβλημα είναι τρεις:

Πρώτον, η αυστηρή επίβλεψη των δημόσιων χώρων και υπηρεσιών για τους παραβάτες του νόμου, ο οποίος απαγορεύει το κάπνισμα στους χώρους αυτούς. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα σχολεία, όπου πολλοί καθηγητές καπνίζουν μπροστά στα παιδιά, πράγμα που δεν είναι σωστό. Δεύτερον, πρέπει να περιοριστεί η παραγωγή του καπνού, όπως και τα σημεία που πωλούνται τσιγάρα και να αυξηθεί το κόστος τους. Τέλος, πιστεύω ότι πρέπει να είναι απαραίτητη η επίδειξη ταυτότητας, εάν κάποιος θέλει να αγοράσει τσιγάρα.

Το κάπνισμα, όμως, ως πιθανή αιτία προβλημάτων υγείας, δεν είναι τίποτα μπροστά στα ναρκωτικά, τα οποία αποτελούν αιτία θανάτου. Όλοι γνωρίζουμε πόσο επικίνδυνα είναι τα ναρκωτικά για τη σημερινή κοινωνία. Οι επιτήδευτοι παραμονεύουν σχεδόν παντού με στόχο τους, κυρίως, τους νέους. Θεωρώ ότι κύριο έργο της εξάπλωσής τους είναι το τεράστιο κέρδος που έχουν οι έμποροι ναρκωτικών. Γι' αυτό το λόγο, συμφωνώ με τη νομιμοποίηση των ναρκωτικών. Να πωλούνται, δηλαδή, τα ναρκωτικά σε τιμή κόστους στα φαρμακεία και να χορηγούνται σε ήδη εθισμένα άτομα με συνταγή γιατρού σαν φάρμακα. Συνεπώς, το κέρδος των εμπόρων θα μειωθεί αισθητά, σε βαθμό τέτοιο ώστε αυτού του είδους το εμπόριο να καταστήσει ασύμφορο και να σταματήσει. Σημαντικό είναι να διαχωριστούν οι χρήστες ναρκωτικών από τους εμπόρους. Οι χρήστες να θεωρούνται ασθενείς, ενώ οι αρμόδιες αρχές να θεωρούν δολοφόνους τους εμπόρους ναρκωτικών και μάλιστα εκ προμελέτης, καθώς αν το σκεφτούμε καλά, τέτοιοι είναι.

Το τελευταίο θέμα, με το οποίο θα ασχοληθώ, είναι η ανεπάρκεια Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε επίπεδο σχολείου, με αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας. Υπάρχει, βέβαια, το μάθημα του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού (Σ.Ε.Π.), αλλά αυτό είναι εντελώς υποβαθμισμένο και διδάσκεται από αναρμόδιους καθηγητές. Αυτό που είναι αναγκαίο να γίνει είναι οι καθηγητές του Σ.Ε.Π. να καταρτίζονται κατάλληλα για τις εξελίξεις στο χώρο εργασίας και να μεταφέρουν έγκυρες γνώσεις στα παιδιά. Επιπλέον, να υπάρχουν ψυχολόγοι στα σχολεία, οι οποίοι με ειδικά τεστ να ανακαλύπτουν τις ικανότητες και τις δεξιότητες των μαθητών, έτσι ώστε σύμφωνα με αυτές να τους προτείνουν πιθανά επαγγέλματα.

Τελειώνοντας, να σημειώσουμε ότι το κάπνισμα, τα ναρκωτικά και η έλλειψη Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού, που οδηγεί πολλές φορές στην ανεργία, είναι προβλήματα που φθείρουν σωματικά και ψυχικά τους σύγχρο-

νους νέους. Στο χέρι μας, όμως, είναι να τα περιορίσουμε και να διατηρήσουμε τη γνησιότητά μας για μια καλύτερη κοινωνία. Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

(Στο σημείο αυτό γίνεται διάλειμμα για 15')

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επαναλαμβάνεται η διακοπείσα συνεδρίαση. Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Δανάη Χέλμη.

ΔΑΝΑΗ ΧΕΛΜΗ (Β' Αθήνας): Θα αναφερθώ στο ρατσισμό, ένα θέμα που αν και μας αφορά όλους, κάνουμε ότι δεν το βλέπουμε, και έτσι έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις.

Σύμφωνα με τη θεωρία του ρατσισμού, η ανθρωπότητα είναι χωρισμένη σε ανώτερες και κατώτερες φυλές. Αυτός ο διαχωρισμός γίνεται με βάση ορισμένες χαρακτηριστικές ιδιότητες του ανθρώπου, όπως το γένος, η θρησκεία, η καταγωγή, οι αντιλήψεις, η μόρφωση, το επάγγελμα, οι βιολογικές ιδιαιτερότητες.

Τα κριτήρια στα οποία βασίζονται αυτές οι διαιρέσεις, ποικίλουν ανάλογα με το κοινωνικό σύστημα και τη χρονική περίοδο. Έτσι, η θεωρία του ρατσισμού που υποστηρίζει την κυριαρχία των ισχυρών επί των αδυνάτων, προωθεί την εκμετάλλευση της κοινωνικής σημασίας της διαφοράς ορισμένων για την κάλυψη συμφερόντων. Ο ρατσισμός έχει ρίζες βαθιές μέσα στο χρόνο. Από τους διωγμούς των Χριστιανών ως τις διακρίσεις ανδρών – γυναικών, πλουσίων – φτωχών, λευκών – εγχρώμων, για να μην αναφέρω το διαχωρισμό κομμουνιστών – εθνικοφρόνων στη νεώτερη Ελλάδα ή Εβραίων – Αρίων στην εποχή της επικράτησης του Χίτλερ.

Ο ρατσισμός αποτελεί ένα από τα πιο σοβαρά φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας. Οφείλεται στην έλλειψη πληροφόρησης, στο συντηρητισμό, στις στερεότυπες ιδέες και στον εγωισμό που εκφράζονται με φόβο και πάθος απέναντι στο καινούργιο, καθώς και στο σύμπλεγμα ανωτερότητας απέναντι σε ορισμένες ομάδες. Κατά κοινή παραδοχή η ρατσιστική συμπεριφορά έχει αρνητικές συνέπειες και για τους «ισχυρούς», αλλά κυρίως για τους «αδύνατους».

Ο κοινωνικός αποκλεισμός των μειονοτήτων προκαλεί πολιτική, κοινωνική και πολιτισμική καθυστέρηση, αφού εμποδίζει τη συμμετοχή τους στα κοινά. Ταυτόχρονα, αποκλείει την κοινωνία από μια σύγουρη πηγή ανανέωσης και εξαιρετικών ευκαιριών. Αυτός ο αποκλεισμός δημιουργεί ανεργία σε αυτές τις ομάδες και ταυτόχρονα, απώλεια εργατικού δυναμικού. Η κοινωνική βία και η γκετοποίηση των μειονοτήτων προκαλεί αντιδραστικότητα και τη συσπείρωσή τους σε κλειστές κοινωνίες. Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των μειονοτήτων λόγω του αποκλεισμού τους από την εκπαίδευση, καθυστερεί ολόκληρη την κοινωνία.

Συνεπώς, είναι απαραίτητη η εξάλειψη του ρατσισμού και πρέπει να γίνει άμεσα τόσο σε θεωρητικό όσο και σε

πρακτικό επίπεδο. Στο θεωρητικό τομέα είναι απαραίτητη η ανανέωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Μέσα στην τάξη πρέπει να συζητείται ο ρατσισμός και οι τρόποι αντιμετώπισής του. Στα σχολεία πρέπει να γίνονται εκδηλώσεις αλληλεγγύης προς τις μειονότητες. Η εκμάθηση της ιστορίας πρέπει να γίνεται χωρίς μεροληψία, ώστε να αποφεύγεται ο φανατισμός. Επίσης, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στα Μ.Μ.Ε., από τα οποία πρέπει να γίνεται λεπτομερής ενημέρωση για το ρατσισμό και την ανάγκη εξάλειψής του. Έτσι, θα βοηθηθούν οι πολίτες να δεχθούν ευκολότερα τους διαφορετικούς συνανθρώπους τους. Τέλος, προτείνεται η άσκηση εξωτερικής και κοινωνικής πολιτικής προς κράτη και ομάδες περιορισμένης αποδοχής.

Στον πρακτικό τομέα, υπάρχει άμεση ανάγκη για ισονομία και ισότητα. Το κράτος πρέπει να προστατεύσει τους αδύνατους μέσα από ένα νομικό πλαίσιο. Πρέπει να τηρείται το Σύνταγμα και τα ανθρώπινα δικαιώματα, τόσο από το κράτος όσο και από τους πολίτες, ενώ πρέπει να θεσπιστούν ποινές για τους παραβάτες των αντιρατσιστικών μέτρων. Πρέπει να ενισχυθεί η κρατική πρόνοια και οι οργανώσεις στήριξης των μειονοτήτων. Πρέπει να δοθούν κονδύλια για την οικονομική στήριξη των βασικών αναγκών των μειονοτήτων. Πρέπει να ιδρυθούν κέντρα κατάρτισης και σύλλογοι αλλοδαπών, εκπαιδευτικά προγράμματα για άτομα με ειδικές ανάγκες ή ειδικές ικανότητες. Έτσι, θα πραγματοποιηθεί ένα μεγάλο βήμα προς το ιδανικό της δίκαιης και δεκτικής στη διαφορά κοινωνίας. Αυτό το στόχο εξυπηρετεί και η απόδοση πολιτικών δικαιωμάτων στους νόμιμους αλλοδαπούς.

Αν εφαρμοστούν όλα αυτά τα μέτρα, θα επιτευχθεί άμβλυση των διαφορών μεταξύ των αντιτιθέμενων ομάδων. Οι μειονότητες θα αναπτυχθούν μέσω της πληρότητας από την αποδοχή, την εργασία και τις κοινωνικές σχέσεις. Με την εξάλειψη του ρατσισμού, η ειρήνη, η ανάπτυξη και η ευημερία, θα πάρουν τη θέση της κοινωνικής στασιμότητας, της παρακμής και του δικαίου των ισχυρών που επικρατεί στις ρατσιστικές κοινωνίες. Σαν παράδειγμα, θα αναφέρω τις Κάτω Χώρες που μέσα από την αποδοχή της διαφορετικότητας έχουν προοδεύσει σημαντικά.

Το δικαίωμα στη διαφορά ανήκει σε όλους και ο αγώνας για την αναγνώριση του αξίζει γιατί οδηγεί την κοινωνία στην ισότητα, στη δικαιοσύνη και στην ελευθερία. Και αυτό είναι που θέλουμε όλοι μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Φανή Μπαρτσώκα.

ΦΑΝΗ ΜΠΑΡΤΣΩΚΑ (Νομός Χανίων): Μου δίνεται η ευκαιρία να αναφερθώ σε ένα θέμα που με έχει προβληματίσει, για τα προβλήματα της τρίτης ηλικίας. Τα γηρατειά σήμερα κάθε άλλο παρά περιήφανα είναι. Βρίσκονται δίπλα

μας, ανάμεσά μας, αλλά δεν τους βλέπουμε. Είναι μια παρούσα διακριτική και αθόρυβη στην οικογένεια, στο δρόμο, στο πάρκο, στην αγορά.

Αφορμή για να γράψω αυτό το κείμενο ήταν η εικόνα ντροπής που είδα στην τηλεόραση από μια διαδήλωση συνταξιούχων. Η φράση, πάνω δεξιά στην οθόνη «Δέρνονταν τους συνταξιούχους» με έκανε να νιώσω ντροπή που είμαι Ελληνίδα, που είμαι άνθρωπος. Το αίτημά τους να αυξηθούν οι Συντάξεις πείνας αντιμετωπίστηκε ταχύτατα και χωρίς πολλή σκέψη από τα όργανα του κράτους. Τελικά, αυτοί οι άνθρωποι ανήκουν στο κοινωνικό σύνολο ή στο περιθώριο; Ας σκεφτούμε τη ζωή αυτών των ανθρώπων που είναι οι παππούδες, οι γιαγιάδες, οι ρίζες μας. Μας χωρίζουν δύο γενιές διαφορές στη νοοτροπία, αλλά μας ενώνουν δεσμοί αίματος.

Δε θα αναφερθώ στη ζωή των λίγων προνομιούχων ηλικιωμένων, αλλά στη ζωή των πολλών. Ανάμεσά τους είναι άνθρωποι που δε γνώρισαν ή έχασαν την οικογένειά τους. Δεν είναι μόνο φτωχοί και πεινασμένοι, αλλά και άνθρωποι με μόρφωση και ενδιαφέρον παρελθόν. Όλοι ζητούν τη συντροφιά, την ανθρώπινη επαφή, τη θαλπωρή της οικογένειας. Μια επίσκεψη σε ένα γηροκομείο θα σας πείσει για του λόγου το αληθές.

Παρ' όλα αυτά ένα είναι σίγουρο: Αυτοί οι άνθρωποι δε χρειάζονται τον οίκτο μας. Την αγάπη μας, την προσοχή μας και το ενδιαφέρον μας χρειάζονται. Ένα χάδι, μια γλυκιά κουβέντα τους αρκεί. Να αφήσουμε τα παιδιά να μεγαλώνουν δίπλα τους, να μαθαίνουν από την πείρα και τη σοφία τους. Φυσικά, σ' αυτή την υπόθεση απαραίτητη είναι η ουσιαστική παρουσία του κράτους με συγκεκριμένο τρόπο. Γιατί εκτός του ότι αυτοί οι άνθρωποι δούλεψαν κάτω από συνθήκες δύσκολες, προσφέροντας στο κράτος, στην οικογένεια, στο κοινωνικό σύνολο και συνεχίζοντας να προσφέρουν ακόμα και σήμερα εφ' όσον είναι φορολογούμενοι πολίτες, το κυριότερο που δεν πρέπει να λησμονούμε είναι ότι αγωνίστηκαν σε αντάρτικους αγώνες, έλαβαν μέρος σε πολέμους σε χρόνια σκοτεινά, θέτοντας σε κίνδυνο τη ζωή τους, ώστε να μπορούμε εμείς σήμερα να απολαμβάνουμε τα αγαθά της ελευθερίας και της δημοκρατίας.

Το κράτος, λοιπόν, αντί να τους σπρώχνει στο περιθώριο, έχει χρέος να τους προσφέρει ευκαιρίες και δυνατότητες. Ευκαιρίες για απόλαυση και ζωή, δυνατότητες για μερική απασχόληση και δημιουργία. Να δοθεί ένα τέλος στις συντάξεις πείνας, που τους καταρρακώνουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την υπερηφάνεια. Να γίνουν περικοπές από οποιεσδήποτε άλλες δαπάνες, όπως δεξιώσεις, υπηρεσιακά ταξίδια, επίσημα γεύματα και να δοθούν αυξήσεις στις συντάξεις, επιδόματα, υγειονομική περίθαλψη. Είναι μια οφειλή του κράτους προς αυτούς τους ανθρώπους και όχι μια ελεημοσύνη. Να σταματήσουν να τους μοιράζουν ψεύτικες

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

υποσχέσεις και ελπίδες λίγο πριν τις εκλογές. Ας κάνουν ό,τι καλύτερο μπορούν για να είναι πραγματικά υπερήφανα τα γηρατειά και εμείς να έχουμε το θάρρος να τους κοιτάξουμε στα μάτια και να τους πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ που υπάρχουν στη ζωή μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Γεωργιοπούλου Αθηνά.

ΑΘΗΝΑ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Έβρου): Η μισή σου τύχη καθορίζεται από το που θα γεννηθείς. Εγώ, όμως, γεννήθηκα στον Έβρο, στο εύρος των ονείρων και των αντιθέσεων. Και ενώ τα όνειρά μου διαχέονται και ωριμάζουν, έρχονται αντιμέτωπα με την σκληρή πραγματικότητα. Το γεννητικό ρατσισμό. Η γέννησή σου συνοδεύεται αυτομάτως από κάποιες προσβάσεις και κάποιους περιορισμούς. Αν είσαι τυχερός, δηλαδή, ο νέος των μεγάλων αστικών κέντρων, τότε έχεις το δικαίωμα να πραγματοποιήσεις τα όνειρά σου. Αν είσαι ο νέος της επαρχίας και οι προσβάσεις σου ασφυκτούν στην σκιά των δεσμεύσεων, τότε σου απομένει μόνο το δικαίωμα να ονειρεύεσαι. Δεν αρκεί, όμως, αυτό. Γι' αυτό παίρνω το θάρρος και απευθύνομαι σε σένα, τον έφηβο του 21ου αιώνα και προβάλλω το επιτακτικό αίτημα ισότητας που ταλανίζει κάθε νέο της επαρχίας.

Απευθύνομαι σε σένα και ζητώ να απεμπολήσεις τη νοοτροπία που μας θέλει κατώτερους, πολιτισμικά από σένα. Ζητάμε να μας αντιμετωπίζεις όπως όλους τους άλλους και ας μην έχουμε τις δικές σου προσβάσεις. Γιατί και εμείς είμαστε νέοι με οράματα, με στόχους, με προβληματισμούς. Γιατί και εμείς είμαστε Έλληνες. Απευθύνομαι σε σένα για να βοηθήσεις, ώστε όλοι μαζί να αναγκάσουμε την Πολιτεία να δώσει λύση στο πρόβλημα. Δε θέλω να σε κουράσω με τις χιλιοειπωμένες προτάσεις για αναβάθμιση της επαρχίας, για διαφήμιση του τόπου, για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, για προώθηση των επενδυτικών δραστηριοτήτων, για συμμετοχή σε επιδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα και τόσα άλλα. Όχι γιατί οι παραπάνω προτάσεις είναι τόσο ασήμαντες. Κάθε άλλο. Απλά αυτές στοχεύουν να δώσουν λύση στο έντονο δημογραφικό πρόβλημα και στη μετακίνηση επαρχιωτών στις μεγαλουπόλεις. Ενώ εγώ θέλω να προτείνω λύσεις που αφορούν εμένα και σένα. Λύσεις που γεφυρώνουν το χάσμα νέων επαρχίας και κέντρου.

Προτείνω, λοιπόν, αρχικά να δίνονται κονδύλια σε όποια σχολική ή μαθητική κοινότητα αποφασίζει να διοργανώσει την τριήμερη, πενταήμερη ή επταήμερη εκδρομή της, σε κάποια απομακρυσμένη περιοχή της Ελλάδας. Με τον τρόπο αυτό, οι μαθητές θα συνδέσουν με ευχάριστες αναμνήσεις τον τόπο και θα μεταφέρουν τη θετική σκέψη και στους υπόλοιπους. Ακόμα, προτείνω να παρέχονται υποτροφίες στους τελειόφοιτους μαθητές των μεγάλων αστικών κέντρων, που σε κάποια από τις τρεις πρώτες επιλογές των μηχανογραφι-

κών τους δελτίων, έχουν τοποθετήσει επαρχιακά πανεπιστήμια και έχουν περάσει σ' αυτά. Η καλύτερη γνώση των επαρχιακών πόλεων θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά ώστε να αλλάξει η νοοτροπία των νέων γι' αυτές. Να καταλάβουν, δηλαδή, πως υπάρχει επίπεδο πολιτισμού και ελληνισμού και πέρα από την Αθήνα. Στην υλοποίηση της παραπάνω πρότασης θα βοηθούσε ιδιαίτερα η προώθηση του μαθήματος της γεωγραφίας, που ως γνωστό διδάσκεται μονάχα ένα χρόνο στο γυμνάσιο και λίγο στο δημοτικό. Καλό θα ήταν ακόμη, να διανέμονται στις τάξεις του δημοτικού και του γυμνασίου διάφορα κουίζ, ερωτηματολόγια και παιχνίδια, που θα περιέχουν στοιχεία για τον πολιτισμό, τις ιδιαίτερες συνθήκες, τις διατροφικές συνήθειες, τους γλωσσικούς ιδιοματισμούς, τα ήθη και τα έθιμα των επαρχιακών πόλεων της χώρας μας, ώστε να απασχολούνται ευχάριστα οι μαθητές στο διάλειμμα και στο ολοήμερο σχολείο. Τέλος, το αίτημα διάνοιξης δρόμων ώστε να μειώνεται ο χρόνος μετάβασης από μια επαρχιακή πόλη στα μεγάλα αστικά κέντρα είναι ανάγκη να υλοποιηθεί άμεσα. Γιατί δεν αποτελεί μόνο τεχνική αναγκαιότητα αλλά και ιδεολογική. Είναι ένας τρόπος να γεφυρωθεί το χάσμα επαρχίας και αστικών κέντρων. Εξ άλλου, η έλλειψη αθλητικών χώρων για προπονήσεις και η απουσία ειδικευμένων προπονητών από τη μια καθώς και η απουσία ειδικευμένων καθηγητών, π.χ. σχεδίου, μουσικής από την άλλη, καθιστούν επιβεβλημένη τη δημιουργία σύγχρονου συγκοινωνιακού δικτύου. Για να επιταχύνονται, τουλάχιστον οι μετακινήσεις νέων σε περιοχές που τους παρέχονται οι παραπάνω ευκολίες, μιας και δεν είναι εφικτό να παρέχονται αυτές οι εξυπηρετήσεις απ' ευθείας στον τόπο τους. Λύσεις, συνεπώς, υπάρχουν. Αρκεί να εξαλειφθεί η αδιαφορία και η υπεροψία των κατοίκων των μεγάλων αστικών κέντρων, οι οποίοι αντιλαμβάνονται συχνά την επαρχία και τους κατοίκους της, ως περιοχές και πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Αρκεί εμείς οι νέοι, εσύ και εγώ, να συνειδητοποιήσουμε πως πιο πολλά μας ενώνουν παρά μας χωρίζουν. Σας ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Τιτίκα Φρονίμου.

ΤΙΤΙΚΑ ΦΡΟΝΙΜΟΥ (Νομός Κέρκυρας): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αξιότιμοι Έφηβοι Βουλευτές, θα είμαι σύντομη.

Θα αναφερθώ στο θέμα. Διαζύγιο και παιδί. Όπως όλοι ξέρουμε, τα διαζύγια συνεχώς αυξάνονται στο χώρα μας. Αυτό, όμως, που πρέπει όλοι να καταλάβουμε είναι πως εμείς, τα παιδιά χωρισμένων γονιών, δε διαφέρουμε σε τίποτα από τα παιδιά που οι γονείς τους είναι μαζί. Δε χρειαζόμαστε τον οίκτο κανενός. Το μόνο που θέλουμε από τους άλλους είναι η ίδια αντιμετώπιση με τα άλλα παιδιά. Άλλωστε, ας κοιτάξουμε την αλήθεια κατάματα. Πόσοι είναι οι γονείς

οι οποίοι μένουν μέσα σε ένα γάμο μόνο και μόνο για χάρη των παιδιών ή επειδή αδυνατούν να επιβιώσουν δίχως την βοήθεια του συντρόφου τους; Τα παιδιά αυτά, ζουν τους τσακωμούς και τις αντιπαραθέσεις, καθημερινά. Εμείς τους ζούμε για κάποιο διάστημα, μα μετά όλα τελειώνουν. Μια απόφαση είναι ουσιαστικά. Η απόφαση πως θα ζούμε με τον ένα από τους δύο γονείς. Συνήθως, μετά την απόφαση αυτή, ακολουθεί ηρεμία. Όσο περιέργο και αν ακούγεται. Φυσικά, μεγάλο ρόλο παίζει και ο λόγος του διαζυγίου. Αν είναι εμφανής και τα παιδιά θέλοντας και μη εμπλέκονται στην όλη κατάσταση, τότε γι' αυτά ο χωρισμός είναι λύτρωση. Φαίνεται υπερβολικό; Δεν είναι. Σαφώς, το κάθε παιδί θέλει οι γονείς του να είναι μαζί. Το ζητούμενο, όμως, είναι να είναι και ευτυχισμένοι. Αν εκείνοι δεν είναι ευτυχισμένοι, τότε πώς μπορεί να είναι το παιδί; Άρα, λοιπόν, είναι λάθος να χαρακτηρίζεις έναν άνθρωπο σύμφωνα με τις πράξεις άλλων. Είναι σαν να κατηγορούμε το θύμα μιας ληστείας, για τη ληστεία του σπιτιού του, ενώ ο θύτης να παραμένει ελεύθερος. Αυτός είναι ο κόσμος που θέλουμε; Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Σεραφείμ Τσιάκαλος.

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΣΙΑΚΑΛΟΣ (Α' Αθήνας): Αξιότιμο προεδρείο, συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές. Σας ευχαριστώ για το βήμα που μου δίνετε να εκφραστώ και σας ζητώ εξ αρχής συγγνώμη, για το θέμα που επέλεξα.

Το θέμα που επέλεξα, είναι ένα κοινωνικό πρόβλημα. Είναι το «σύνδρομο του τίποτα». Στην εποχή που ζούμε σήμερα οι νέοι δυστυχώς δεν πιστεύουν σε τίποτα. Δεν ελπίζουν σε τίποτα. Θεωρούν τη ζωή τους ένα τίποτα και σκοτώνονται ή σκοτώνονται για ένα τίποτα, κάνοντας έτσι τη ζωή τους τιποτένια. Ο Αριστοτέλης έλεγε πως οι νέοι είναι θυμικοί και παράφρονες. Σήμερα θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν αργοκίνητες μηχανές, οι οποίες δύσκολα ξεκινούν την διαδρομή τους και δεν επιταχύνουν για κανένα λόγο. Ένα μέρος της ευθύνης, σημαντικό, βαραίνει τις πλάτες των νέων, αλλά το υπόλοιπο πέφτει και σε άλλες κατευθύνσεις.

Λέμε ότι οι νέοι φθείρουν τη νιότη τους στις καφετέριες. Έτσι είναι. Μα, πώς θα το αντιμετωπίσουμε αυτό, όταν από την πολλή νεαρή του ηλικία το παιδί απομονώνεται και εγκλωβίζεται σε βρεφοκομεία, νηπιαγωγεία και σχολεία, πριν καλά καλά αισθανθεί τη γονική αγάπη και τις χαρές της τόσο μικρής και τρυφερής του ηλικίας;

Οι τοίχοι των σχολείων παρουσιάζονται στενοί, πολύ στενοί για να χωρέσουν μια περιορισμένη, σφριγηλή και νεανική ψυχή. Οι νέοι έχουν γίνει απαισιόδοξοι και πεσιμιστές. Κάποιοι από αυτούς ψάχνοντας μια λύση, την πραγματική και κατ' αυτούς τη μόνη λύση, αυτοκτονούν. Πολλές από τις αλγινές, επαχθείς και δυσάρεστες καταστάσεις είναι φτιαχτές. Οι ιδιοτελείς σκοποί προηγούνται των ανιδιοτε-

λών και κράχτες, διαλαλητές και κήρυκες του θανάτου, του μηδενισμού, του αρνητισμού, αυξάνονται και προμηνύεται έτσι η καταβαράθρωση, η πλήρης καταστροφή του ανθρώπου, με τη λογική πως η ζωή είναι ένα μηδέν που οδεύει προς το μηδέν.

Έτσι, το παιδί πελαγοδρομεί και τρικλίζει. Βρίσκεται μέσα σε έναν ωκεανό, χωρίς να διακρίνει ένα φάρο, έστω κάπου μακριά. Βλέπει τη ζωή «μαύρη» και καταφεύγει στη μαύρη και άσπρη σκόνη που τον κάνουν σκόνη. Ο Γκαίτε είπε ότι «η τύχη ενός έθνους εξαρτάται από τις ιδέες που έχουν οι νέοι του». Τη ζωή και την ύπαρξη της σημερινής νεολαίας εξουσιάζουν σκούρες ιδέες και μαύρα απολυταρχικά νεοφασιστικά σχήματα.

Απαισιοδοξία, κάτι που μαστίζει τους νέους. Δεν είναι, όμως, τα πράγματα έτσι, τόσο σκούρα και ξεβαμμένα, όσο φαντάζουν στα νεανικά μυαλά. Κάποτε ρώτησαν το θεωρητικό της απαισιοδοξίας Σοπενχάουερ, «γιατί, αφού διδάσκει πως ο θάνατος είναι η λύτρωση της ψυχής και τους σώματος, δεν την προσφέρει στον εαυτό του». Η απάντησή του ήταν «Όταν σε ρωτούν πού βρίσκεται μια διεύθυνση, μπορείς να τη δείξεις, αλλά δεν είσαι υποχρεωμένος να πας και εσύ ως εκεί».

Οι νέοι θα πρέπει να μάθουν να προσδοκούν, να ελπίζουν, να αναμένουν και να αποδέχονται. Η φύση είναι ο καλύτερος δάσκαλος. Κάθε χρόνο μετά τη βαρυνειμωνιά, εμφανίζεται η άνοιξη, πάντα το ίδιο ζωντανή και χαρούμενη. Υπάρχει πάντα ελπίδα και μια άλλη προοπτική. Ένα γιαπωνέζικο «χαϊκά» αναφέρει « Η καλύβα μου καίγεται και έγινε στάχτη. Τώρα μπορώ να δω το φεγγάρι».

Οι νέοι έχουν μάθει να κοιτάζουν κοντά, όπως τα σκαθάκια και όχι να αναμένουν το μέλλον, γι' αυτό και ο πεσιμισμός έχει έξαρση, ο νιχιλισμός τείνει να γίνει θρησκεία, η ροκ μουσική παραδίδει στους νέους παραδείγματα αντιζωής και τη φιλοσοφία του λευκού θανάτου. Ο θάνατος των νέων είναι ζωή για τους διακινητές και τους εμπόρους ναρκωτικών. Στη ζωή μας δεν προβάλλονται τα καλά παραδείγματα, δεν ακούγονται αυτοί που με πόνο, κόπο και ταλαιπωρία πήραν στο τέλος, ως έπαθλο, το δρόμο της προόδου. Με ένα σχοινί μπορείς να κρεμασθείς. Με ένα σχοινί μπορείς να σώσεις κάποιον από το γκρεμό. Ο καθένας εκτιμά το σχοινί, σύμφωνα με την αξία που δίνει στη ζωή, δική του και ξένη.

Τα εθνικά αντανάκλαστικά των νέων έχουν μουνιάσει. Φοβούνται να πολεμήσουν. Δειλιάζουν και ορρωδούν. Φοβούνται να ζήσουν. Η ζωή είναι μπελάς και σκοτούρα. Ο θάνατος, όχι. Τραγουδούν οι Ρόλινγκ Στόουνς και εμείς μαζί τους « Αδελφή ηρωίνη, ξαδέλφη κοκαΐνη, ελάτε να μας χαιδέψετε απαλά». Τα παιδιά δε νοιώθουν πουθενά ασφάλεια και σιγουριά. Ακόμη και στο σχολείο περιτριγυρίζονται από καθηγητές που έχουν ξεχάσει πως δεν είναι απλώς μεταδότες γνώσεων και στυγνοί βαθμολογητές, αλλά πάνω απ' όλα παιδαγωγοί και ηθοποιοί, δηλαδή οφείλουν ως ύψιστη προ-

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

σφοδρά στην κοινωνία να ποιούν ήθος στους νέους, να δημιουργούν χαρακτήρες έτοιμους που να αντιμετωπίζουν τη σκληρή πραγματικότητα και τις προκλήσεις της ζωής.

Αντίθετα, το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα γίνεται η αιτία για να δημιουργηθούν νέοι χωρίς οράματα ζωής, χωρίς ιδανικά, ιδέες και τελείως συμβιασμένοι με αυτό που βιώνουν στη σημερινή κοινωνία.

Οι νέοι δε θα πρέπει να αποθαυράζονται, να απελπίζονται και να αποκαρδιώνονται από τα διάφορα προβλήματα. Καλύτερα να είναι μέσα στα προβλήματα παρά έξω από αυτά.

Εμείς είμαστε μια γενιά που δε γνώρισε πόλεμο, κατοχή, πείνα, φασισμό ή ναζισμό, παρά μόνο ευμάθεια. Ο πεσσιμισμός έχει καταντήσει ένας μοντέρνος τρόπος έκφρασης. Οι σημερινοί νέοι είναι τακτικοί θαμώνες στις καφετέριες και εξαντλούν τον κοινωνικό προβληματισμό τους με ατέρμονες συζητήσεις χωρίς ουσία.

Ένα από τα καλύτερα πρότυπα για τους νέους θα πρέπει να είναι ο μεγαλύτερος σύγχρονος φυσικός Στέφαν Χόγκιν που παρά την καθήλωσή του στο αναπηρικό καροτσάκι μπορεί και ταξιδεύει με τη φαντασία του στις άκρες του σύμπαντος.

Τέλος, το καλύτερο μέτρο θεραπείας και πρόληψης ενάντια σ' αυτό το ευρέως διαδεδομένο σύνδρομο που μαστίζει τον κόσμο μας, είναι η ολική αφύπνιση των νέων από τον αιώνιο λήθαργο που κείτονται. Θα πρέπει να σταματήσουν να υιοθετούν άκριτα και αλόγιστα οτιδήποτε τους πασάρεται. Θα πρέπει να μάθουν να σκέφτονται. Ακόμη πρέπει να γίνει αλλαγή στον τρόπο εκπαίδευσης των νέων και η τεχνοκρατική παιδεία να μετατραπεί σε ανθρωπιστική. Θα πρέπει τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και να παρουσιάζουν όλα τα γεγονότα με αντικειμενικότητα. Σωστό θα ήταν να επανέλθουμε στο διάβασμα βιβλίων και την ενημέρωση από εφημερίδες, ενώ θα πρέπει να προάγουμε το διάλογο με την οικογένεια και τους φίλους, ενισχύοντας, έτσι, τις διαπροσωπικές μας επαφές και γενικά τις ανθρώπινες σχέσεις. Σας ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Παναγιώτης Χαριζάνης.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΑΡΙΖΑΝΗΣ (Νομός Χαλκιδικής): Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές, θυμάστε το θέμα της έκθεσης στις πανελλήνιες εξετάσεις Β' Λυκείου; Είχε να κάνει με την τηλεόραση και τα «ριάλιτ σόου», τη μαγεία της εικόνας και την έλλειψη του ανθρωπισμού στις καθημερινές σχέσεις των ανθρώπων. Το θέμα εστιαζόταν στην επίρεια της τηλεόρασης στη σχολική μελέτη και στην απόδοση των μαθητών. Θα μου πείτε, δεν είναι και σοβαρό θέμα μια κακή απόδοση στα μαθήματα. Θα συμφωνήσω μαζί σας, αλλά δεν πρέπει να παραγνωρίζουμε την αξία της εκπαίδευσης ως βάση του ανθρωπισμού.

Ο νέος τρόπος ζωής επιβάλλει γρήγορο φαγητό, πολύ

κακής ποιότητας τηλεόραση, άκριτο και ανελέητο καταναλωτισμό. Όλα αυτά, όπως καταλαβαίνετε, έχουν ως άπώτερο σκοπό – και το καταφέρνουν – να καταστήσουν τον άνθρωπο, το υπέρτατο δημιούργημα της πλάσης, ένα άβουλο και ανυπεράσπιστο ον. Άβουλο απέναντι στις επιταγές της εκάστοτε εξουσίας και ανυπεράσπιστο απέναντι στα καταστροφικά σχέδιά της.

Ο άνθρωπος των ημερών μας, μέσω της πνευματικής αποχαύνωσης που του καταφέρεται με την τηλεόραση, αγελοποιείται, υποτάσσεται στη μόδα, ενώ καθημερινά οι αξίες του ανθρωπισμού εκλείπουν. Τα δικαιώματα του ανθρώπου καταπατούνται το ένα μετά το άλλο, ενώ ο άνθρωπος απολαμβάνει τα θλιβερά δελτία ειδήσεων με αιμοβόρα και κανιβαλική διάθεση. Έχει αποκτήσει ανοσία στη θέα του αίματος και δείχνει να απολαμβάνει σκληρές καταστροφές.

Ο νέος τρόπος ζωής προτάσσει «το έχειν» και όχι «το είναι» και οδηγεί σε μια καταναλωτική, υλιστική κοινωνία. Ο άνθρωπος δε νοιάζεται πλέον για το συνάνθρωπό του, τον υπερήλικα, τον ανάπηρο, το φτωχό. Κλείνεται στο καβούκι του και κοιτάζει τη ζωή υπό το πρίσμα μόνο του κέρδους.

Θα πρέπει, πριν χαθεί και το τελευταίο ίχνος ανθρωπισμού, πριν χαθεί και η τελευταία ρανίδα ευαισθησίας και επέλθει ολοκληρωτική αλλοτρίωση, να αναλογιστούμε όλοι τις ευθύνες μας.

Εμείς, ως Έφηβοι Βουλευτές, ως απλοί έφηβοι, οραματιζόμαστε ένα μέλλον διαφορετικό, όπου θα κυριαρχεί η αξιοκρατία και οι διαπροσωπικές σχέσεις θα βασίζονται στην αλληλεγγύη και όχι στο συμφέρον. Γιατί δεν ήρθαμε σ' αυτόν τον κόσμο για να λατρεύουμε τα αγαθά περισσότερο από τον άνθρωπο.

Είμαστε μπροστά σε ένα σταυροδρόμι όπου μπορούμε να συνεχίσουμε το δρόμο που πορευόμαστε, της απονιάς, της στυγνής εκμετάλλευσης και των υλιστικών συμφερόντων, δρόμος της καταστροφής μας – άσχετα αν προβάλλεται από μερικούς ως ο πλέον σύγχρονος και προοδευτικός δρόμος. Έχουμε, όμως, μία ευκαιρία, μπορούμε να στρίψουμε, μπορούμε να στραφούμε στον πολιτισμό και τις αξίες που αντιπροσωπεύει, καθώς και τη γνήσια παράδοση. Μόνο ο πολιτισμός και η παράδοση μπορούν να οδηγήσουν, πάντα όμως με συνετή χρήση και όχι φανατισμούς, στην εδραίωση του ανθρωπισμού στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

Τέλος, δεν πρέπει να παραβλέψουμε τη διαπίστωση, ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί ανθρωπιστική πολιτική, αν δεν έχουν ληφθεί άλλα, μειζονος σημασίας προβλήματα, όπως η ανεργία, η φτώχεια, ο ρατσισμός, το μεγάλο δημογραφικό πρόβλημα και τα κρίσιμα προβλήματα που μαστίζουν τους νέους.

Προτείνω στην προσπάθειά μας να καταστήσουμε την κοινωνία μας πιο ανθρώπινη να έχουμε αρωγό στις δύσκολες στιγμές μας τον πολιτισμό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Γιώργος Γεωργαλάς.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ (Νομός Χίου): Κύριε Πρόεδρε, θα αναφερθώ σε κάτι που δεν αναφέρθηκε μέχρι στιγμής στην αίθουσα, εκτός από έναν Έφηβο Βουλευτή, δηλαδή, μιλήσατε όλοι για προβλήματα και ήταν πολύ σωστά, αλλά δεν αναφέρθηκε το σημαντικότερο, τουλάχιστον για μένα, η αιτία της αδιαφορίας των νέων, και πιστεύω ότι από εκεί ξεκινούν όλα. Εμείς οι Έλληνες, συνήθως, έχουμε ένα χαρακτηριστικό, ότι πάντα όταν βλέπουμε κάτι στραβό το κρίνουμε αμέσως και κρίνουμε και αυτούς που νομίζουμε ότι φταίει. Δηλαδή, συνηθίζουμε να ρίχνουμε το βάρος στους άλλους. Πιστεύω, ότι πρώτα θα έπρεπε να στραφούμε στους εαυτούς μας. Συχνά γίνεται λόγος ότι οι νέοι «κοιμούνται», βρίσκονται, δηλαδή, σε μια συνεχή υπνηλία και αδιαφορούν εντελώς για τα προβλήματα. Πιστεύω ότι αυτό θα έπρεπε να μας ενοχλεί και αυτό το έχω διαπιστώσει, όταν συχνά στη Χίο μιλώ με φίλους μου και η μόνη τους ασχολία είναι που θα πάνε για καφέ, τι εξάτμιση θα βάλουν στο μηχανάκι τους και άλλα τέτοια παρόμοια. Όταν τους λέω: «παιδιά, ξέρετε έχει πόλεμο, πεθαίνουν παιδιά», η απάντησή τους είναι: «τι λες ρε φίλε;». Το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι που θα πάνε το βράδυ για να διασκεδάσουν. Από τις απαντήσεις αυτές πιστεύω ότι οι νέοι είναι βυθισμένοι πραγματικά στην αδιαφορία.

Θα ήθελα, λοιπόν, να ξεκινήσω από εκεί το σχολίο μου. Το σχολείο να μεν προσπαθεί να αφυπνίσει τους νέους, όμως εγώ πιστεύω ότι οι περισσότεροι «δεν ξύπνησαν» από το σχολείο, αλλά ήταν κάτι άλλο αυτό που τους ξύπνησε. Εμένα προσωπικά «με ξύπνησε» η μουσική που ακούω, με έμαθε να σκέπτομαι και εσάς, συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές, ίσως κάτι άλλο. Πιστεύω ότι το σχολείο δεν είναι πάντα η καλύτερη λύση, γι' αυτό απευθύνομαι σε σας, γιατί αν μιλήσεις σε έναν πραγματικό φίλο, τότε θα κατανοήσεις τη σημασία, γιατί εμείς έχουμε την πραγματική ευθύνη. Το να διορθωθούν όλα αυτά τα προβλήματα είναι στο χέρι το δικό μας, εμείς θα το κάνουμε. Παραλαμβάνουμε έναν κόσμο ο οποίος έχει κάποια προβλήματα. Ποιος θα τα αλλάξει αυτά; Εμείς, οι νέοι, αλλά πρέπει να ενδιαφερομαστε όλοι. Πώς μπορεί να γίνει αυτό; Με τη φιλία, ο καθένας θα πει στο φίλο του τα προβλήματά του, τις σκέψεις που τον απασχολούν. Προσωπικά στη Χίο συγκεντρωθήκαμε 5 παιδιά και τους είπα, εάν ενδιαφέρονται για κάτι συγκεκριμένο. Φάνηκαν να ενδιαφέρονται, και έτσι, δημιουργήσαμε μια πολιτιστική ομάδα, «σκάσαμε» όλοι τα λεφτά μας και εκδώσαμε ένα έντυπο 8 σελίδων, το οποίο το διανείμαμε δωρεάν. Αποτελέσματα: Από τους πεντακόσιους που το διάβασαν, οι δέκα να ενδιαφερθούν, να ξυπνήσουν και να κάνουν κάτι, είναι για μας μεγάλη επιτυχία. Πιστεύω, ότι θα καταφέρουμε να ελέγ-

ξουμε το τι γίνεται, μόνο εάν ο καθένας μπορέσει από την πλευρά του και με τον τρόπο του να προσφέρει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Κωνσταντίνα Μπαμπάνη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΠΑΜΠΑΝΗ (Νομός Τρικάλων): Κύριε Πρόεδρε, αξιότιμοι συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές, η εργασία μου είχε σαν θέμα τη ζωή και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα στη χώρα μας η μειονότητα των τσιγγάνων. Ένα προσωπικό μου βίωμα με ώθησε, ώστε να ασχοληθώ με αυτή την ευαίσθητη κοινωνική ομάδα και να εκφράσω τις σκέψεις και τους προβληματισμούς μου.

Στα πρώτα μου σχολικά χρόνια έτυχε να έχω συμμαθητές αρκετά τσιγγανόπουλα από έναν γειτονικό καταυλισμό. Ανέπτυξα ιδιαίτερη σχέση με ένα κορίτσι από αυτά, εντελώς φυσικά και καθοδηγούμενες από την παιδική μας αθωότητα και από τα αγνά αισθήματα της παιδικής ηλικίας, αυτά που δεν ξεχωρίζουν τους ανθρώπους ανάλογα με τη φυλή, το χρώμα ή τη γλώσσα τους, οδηγούμασταν στο να κάνουμε όλο και περισσότερες ώρες παρέα. Ήταν ένα κορίτσι που ξεχώριζε από τα υπόλοιπα του μαχαλά της, ήταν μια έξυπνη και ζωηρή μικρή, που όταν θα μεγάλωνε ήθελε να γίνει δασκάλα και να διδάξει όλα τα τσιγγανόπουλα του κόσμου γράμματα. Κάποια στιγμή, όμως, οι δρόμοι μας χώρισαν, έχασα κάθε επαφή με τη μικρή μου φίλη, κρατώντας πάντα στο μυαλό μου τις ευχάριστες παιδικές αναμνήσεις που με τον καιρό εξιδανίκευαν την πραγματικότητα, κάνοντας τη ζωή των τσιγγάνων να μοιάζει με ένα όμορφο παραμύθι.

Έξι χρόνια αργότερα, ένα τυχαίο γεγονός έφερε στα μάτια μου τη ρεαλιστική πτυχή αυτού του όμορφου παραμυθιού. Σε κάποιο τοπικό πανηγύρι συνάντησα την παιδική μου φίλη να σπρώχνει ένα καρότσι με εμπορεύματα. Ένα μικρό παιδί κρεμόταν από τη φούστα της κλαίγοντας και, όπως έδειχνε η φουσκωμένη κοιλιά της, σύντομα θα έφερνε στον κόσμο και ένα δεύτερο παιδί. Φέροντας στο μυαλό μου την εικόνα της, συνειδητοποίησα, πως μας χώριζε ένα τεράστιο χάσμα. Ενώ εγώ συνέχιζα απρόσκοπτα την πορεία μου προς το μέλλον που ονειρευόμουν, εκείνη, παιδί ενός άλλου Θεού, βοηθούσε στη βιολογική συνέχιση της φυλής της. Ήταν ένα 14χρονο παιδί που είχε ωριμάσει πρόωρα και βίαια και είχε επωμιστεί στους παιδικούς της ώμους τα βάρη και τις ευθύνες ενός ενήλικα.

Αυτή η θλιβερή ιστορία, λοιπόν, μας βοηθάει να ανιχνεύσουμε κάποιες ελλείψεις στην οργάνωση της ζωής τους, αλλά και να κοιτάξουμε στον καθρέφτη της πραγματικότητας και να δούμε το αληθινό πρόσωπο της κοινωνίας και της πολιτείας που τόσο ωραία κρίνει και κατακρίνει, αλλά δε δίνει λύσεις.

Τον κοινωνικό ρατσισμό που αντιμετωπίζουν οι τσιγγάνοι στις ελληνικές κοινωνίες νομίζω, ότι όλοι, σχεδόν, το

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

γνωρίζουμε και είμαστε μέτοχοι σε αυτόν. Τα γνωστά στερεότυπα «βρώμικοι, πονηροί, επιρροεπείς στο έγκλημα κ.λπ.» κληροδοτήθηκαν από γενιά σε γενιά ως τις μέρες μας. Έτσι, μοιραία αυτοί οι άνθρωποι αποδέχθηκαν το ρόλο που τους αποδίδει η κοινωνία και το επίσημο κράτος. Το ρόλο του «αποδιοπομπαίου τράγου» του «παραδείγματος προς αποφυγήν».

Οι κοινότητες των τσιγγάνων μασιζονται από πολύμορφα και σημαντικά προβλήματα. Η έλλειψη ιδιοκτησίας και συνεπώς εγκατάστασης σε ένα μέρος, ο εμπαιγμός των εκάστοτε πολιτικών πραγματοποιείται σε υποσχέσεις, οι τριτοκοσμικές συνθήκες διαβίωσης, η έλλειψη γνώσης στοιχειωδών κανόνων υγιεινής, το ανθυγιεινό διαιτολόγιο, το κάπνισμα και το αλκοόλ που αρχίζουν από τη νεαρή ηλικία, η τεκνοποίηση στην πρώιμη εφηβεία και η έλλειψη αποχετευτικών και υδρευτικών συστημάτων στους καταυλισμούς, αποτελούν κίνδυνο για τη δημόσια αλλά και για την ιδιωτική υγεία.

Όμως, το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η άρνηση στην εκπαίδευση που δωρεάν προσφέρει η Πολιτεία. Συνεπώς, η άγνοια που τους χαρακτηρίζει δημιουργεί πολλά προβλήματα στην επικοινωνία και δυσκολία στην ένταξή τους στα κοινωνικά δρώμενα. Όμως, ένα καλύτερο μέλλον σε μια σύγχρονη κοινωνία ισότιμων πολιτών που προϋποθέτει σταθερή και συνεχή πολιτική που θα εξασφαλίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προσωπική ευημερία κάθε ατόμου και κάθε κοινωνίας. Εν τούτοις, εάν πραγματικά αποδεχόμαστε την τσιγγάνικη κοινωνία με τις ιδιαιτερότητές της, θα πρέπει οι αρμόδιοι φορείς να κινηθούν πάνω σε ορισμένους άξονες.

Κατ' αρχήν, θα πρέπει να ενημερωθεί και να ευαισθητοποιηθεί η τοπική, αλλά και η ευρύτερη κοινωνία για τα προβλήματα των τσιγγάνων. Επίσης, θα πρέπει να καταπολεμηθούν οι διακρίσεις και τα αρνητικά κοινωνικά στερεότυπα που τους στιγματίζουν κοινωνικά, έτσι ώστε να μειωθεί ο εσωτερικός αποκλεισμός. Θα πρέπει, ακόμη, να ενημερωθούν οι ίδιοι οι τσιγγάνοι για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, έτσι ώστε να μπορούν να διεκδικούν κάποια πράγματα δυναμικά. Επίσης, θα πρέπει να παρέχει το κράτος κίνητρα για να συμμετέχουν οι τσιγγάνοι στα πολιτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα του τόπου και να μπορέσει να υπάρξει αλληλεγγύη μεταξύ τσιγγάνων και μη τσιγγάνων.

Πιστεύω, ότι όλοι εμείς που είμαστε σήμερα στην αίθουσα αυτή θέλουμε έναν κόσμο διαφορετικό από το σημερινό, μια πολυπολιτισμική κοινωνία με ισότιμους πολίτες χωρίς διακρίσεις, στην οποία τα μέλη της να μπορούν να συνυπάρχουν αρμονικά σεβόμενοι ο ένας την ιδιαιτερότητα του άλλου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επι-

τροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Μαρία Φυλακτού.

ΜΑΡΙΑ ΦΥΛΑΚΤΟΥ (Λευκωσία - Κύπρος): Εκπροσωπώ το Λύκειο Ακροπόλεως Λευκωσίας και θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την ευκαιρία που δίνετε στην Κύπρο να ακουστεί.

Θα μιλήσω για κάτι που δεν έχει ακουστεί μέχρι τώρα, για τα ηθικά διλήμματα που προκύπτουν από την ανάπτυξη της επιστήμης. Η επιστήμη κατά τον 21ο αιώνα έχει σημειώσει πολύ μεγάλη ανάπτυξη, δίνοντας στον άνθρωπο τη δυνατότητα να επέμβει ακόμη και στην ανθρώπινη φύση. Αυτή η ανάπτυξη έχει φέρει πολλά θετικά επιτεύγματα, αλλά έχει ταυτόχρονα προκαλέσει πολλές αρνητικές συνέπειες, οι οποίες εγείρουν ηθικά διλήμματα σε θέματα, όπως η κλωνοποίηση, η χαρτογράφηση του DNA, η τεχνητή γονιμοποίηση, οι μεταμοσχεύσεις και η ευθανασία.

Με την χαρτογράφηση του DNA, με την εξακρίβωση δηλαδή των θέσεων των γονιδίων του ανθρώπου στα χρωμοσώματα, οι επιστήμονες έχουν καταφέρει να θεραπεύσουν ορισμένες μορφές καρκίνου. Έχουν, επίσης, τη δυνατότητα πρόβλεψης κάποιας ασθένειας από την εμβρυϊκή ηλικία. Παρόλα αυτά τίθενται πολλά ηθικά διλήμματα. Η διάγνωση στο στάδιο του εμβρύου δε συνεπάγεται και θεραπεία. Η γνώση των γενετικών μας πληροφοριών μπορεί να προκαλέσει τη δημιουργία γενετικών «γκέτο», με διάκριση των ανθρώπων σε ανώτερους και κατώτερους. Η παρέμβαση του ανθρώπου στο φύλο του παιδιού θα διασαλεύσει την ισορροπία φύλου σε μία κοινωνία. Η επέμβαση του ανθρώπου στο γενετικό μας υλικό μπορεί να κάνει τον άνθρωπο ευάλωτο στις ασθένειες, αφού είναι δημιούργημα μιας μειωτικής επιλογής. Τέλος, η μαζική επέμβαση στο DNA εις βάρος μειοψηφίας του πληθυσμού, αποτελεί την χειρότερη μορφή ολοκληρωτισμού. Όσον αφορά στην εξωσωματική γονιμοποίηση, αυτή έχει δώσει μεν τη δυνατότητα στα άτεκνα ζευγάρια να αποκτήσουν παιδιά, από την άλλη όμως πολλά έμβρυα απαραίτητα κατά τη διάρκεια των πειραμάτων, θανατώνονται στη συνέχεια ως άχρηστα.

Ας εξετάσουμε τον τομέα των μεταμοσχεύσεων. Με αυτές οι επιστήμονες κατάφεραν να παρατείνουν και να καλυτερέψουν τη ζωή των ανθρώπων. Πάντα, όμως, υπάρχει ο κίνδυνος εμπορευματοποίησης των μοσχευμάτων. Ο δότης, καθώς επίσης και ο δέκτης, μπορεί να πέσουν θύματα, αν δεν τηρούνται τα κριτήρια του εγκεφαλικού θανάτου ή αν παραβιάζονται οι καταστάσεις αναμονής ή αν η επιλογή γίνεται με ρατσιστικά κριτήρια. Τέλος, οι μεταμοσχεύσεις οργάνων μαζικής παραγωγής, που θα παραχθούν με κλωνοποίηση, μπορεί να οδηγήσουν στη δημιουργία ανθρώπων – μωσαϊκών.

Όσον αφορά την κλωνοποίηση, βοηθά τα ζευγάρια, που έχασαν πρόωρα ένα παιδί, να αποκτήσουν ένα αντίγραφο

του. Νέες προοπτικές ανοίγονται στην θεραπεία ανιάτων ασθενειών, όπως είναι αυτή του Πάρκινσον και της μυϊκής δυστροφίας. Με την κλωνοποίηση κυττάρων, τη θεραπευτική δηλαδή κλωνοποίηση, θα δημιουργηθούν όργανα για μεταμοσχεύσεις. Νέα είδη φυτών και ζώων θα μπορούν να παράγουν γάλα με φωτοσύνθεση.

Δυστυχώς, όμως, δημιουργούνται και πολλά προβλήματα. Με τη δημιουργία ανθρώπων με γενετικές προδιαγραφές, τα άτομα θα χάνουν τη μοναδικότητά τους και οι κοινωνίες την ποικιλότητά τους. Επιπλέον, με την κλωνοποίηση ατόμων με προβλήματα τεκνοποίησης, το πρόβλημα διαιωνίζεται, ενώ θα εξαλειφόταν με τη φυσική επιλογή. Η μαζική επιλογή κλώνων θα οδηγήσει στη δημιουργία ομοιόμορφου πληθυσμού με μικρή βιοποικιλότητα. Στη συνέχεια η κλωνοποίηση θα οδηγήσει στον εκφυλισμό του ανθρώπου, αφού είναι ασεξουαλική μέθοδος αναπαραγωγής. Μπορούμε να φανταστούμε τα ψυχολογικά προβλήματα των κλωνοποιημένων ατόμων, που θα νοιώθουν ότι είναι αντίγραφα κάποιων άλλων.

Τελειώνοντας την παρουσίαση των ζητημάτων που άπτονται της βιοηθικής, θα αναφερθώ στην ευθανασία. Οι υποστηρικτές της επικαλούνται το δικαίωμα του ανθρώπου να πεθαίνει με αξιοπρέπεια. Λένε ότι εάν ο γιατρός την εφαρμόσει στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει η παραμικρή ελπίδα σωτηρίας του ασθενή, τότε δεν παραβιάζει τον όρκο του, αφού απαλλάσσει τον ασθενή από τον πόνο και τον εξευτελισμό. Οι πολέμιοι υποστηρίζουν πως μόνο ο Θεός έχει το δικαίωμα να θέτει τέλος σε μια ζωή. Τέλος, υποστηρίζουν πως η νομοθετική ρύθμιση μπορεί να δώσει την ευκαιρία σε ορισμένους να απαλλαγούν από «αγαπημένα» τους πρόσωπα.

Οι προβληματισμοί σε σχέση με τα θέματα βιοηθικής δεν έχουν προηγούμενο, γι' αυτό πρέπει να μελετηθούν με σοβαρότητα, ούτως ώστε να σταθμιστούν οι τεράστιες ωφέλειες με τις οποιεσδήποτε αντιρρήσεις. Πρώτα απ' όλα ευθύνη φέρουν οι επιστήμονες, οι οποίοι πρέπει να συνειδητοποιήσουν τη σημασία των πορισμάτων τους. Στα πανεπιστήμια οφείλουν να ασχολούνται, εκτός από τις πανεπιστημιακές τους σπουδές, με θέματα ηθικής.

Πέρα από τους επιστήμονες, ευθύνη φέρουμε και εμείς, που πρέπει να τηρούμε μια κριτική στάση απέναντι στα επιτεύγματα της επιστήμης. Πρέπει να αποποιηθούμε την αδιαφορία και να στρατευτούμε στον αγώνα γνώσης και αντίδρασης. Η παιδεία παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση κώδικα ηθικής δεοντολογίας. Σύμμαχοι σε αυτό τον αγώνα γνώσης μπορεί να γίνουν και τα Μ.Μ.Ε., δημοσιεύοντας εκλαϊκευμένα άρθρα επιστημόνων και βοηθώντας στην αποφυγή ακροτήτων που οφείλονται στην άγνοια. Το σημαντικότερο βήμα, όμως, για την εξασφάλιση ηθικής δεοντολογίας θα γίνει με την ψήφιση νόμων, από νομοθέτες ιδεαλι-

στές και ενημερωμένους. Θα ήταν ευχής έργο, εάν ο στόχος για μια ενιαία ευρωπαϊκή πολιτική γινόταν πραγματικότητα.

Τι είναι σωστό και τι λάθος; Αυτό επαφίεται στη σοφροσύνη των ανθρώπων. Άλλωστε, δεν είναι το μαχαίρι που κάνει τον φόνο, είναι το χέρι που το κρατάει. Η επιστήμη τρέχει, όλα βρίσκονται σε εξέλιξη και η προσπάθεια της βιοηθικής είναι να βάλει συνείδηση στην επιστήμη. Γιατί, όπως είπε ο Ραμπτελέ, όταν υπηρετείς την επιστήμη χωρίς συνείδηση, χάνεις την ψυχή σου.

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Εύα Φουρλάδου.

ΕΥΑ ΦΟΥΡΛΑΔΟΥ (Νομός Δωδεκανήσου): Είμαι από το νησί της Ρόδου. Το θέμα που διαπραγματεύομαι είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Υπάρχουν αδικαιολόγητα προβλήματα για μια σύγχρονη κοινωνία, τα οποία δυσχεραίνουν ακόμη περισσότερο τη ζωή τους. Κοινωνική απομόνωση, εγκλεισμός σε προσβλητικά για την ανθρώπινη ζωή ιδρύματα, ανεργία, έλλειψη οργανωμένης παιδείας συνθέτουν την πραγματικότητα που καθημερινά βιώνουν. Επιπλέον, δυσκολίες στη μετακίνηση, που αποκλείουν τη συμμετοχή ενός παραπληγικού σε κοινωνικές και πολιτισμικές εκδηλώσεις, που αποκλείουν την πρόσβασή του σε δημόσιες υπηρεσίες, χώρους αναψυχής, εμπορικά καταστήματα, αλλά και στην εκπαίδευση, δίνουν την εντύπωση ότι ακόμη και η αρχιτεκτονική των ελληνικών πόλεων διέπεται από κανόνες αρχιτεκτονικού ρατσισμού.

Μεταφορικά μέσα που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα με κινητικά προβλήματα, καθώς και πεζοδρομία ακατάλληλα διαμορφωμένα, τους στερούν όχι μόνο την επικοινωνία, αλλά και ενασχολήσεις απλές και καθημερινές για τους άλλους. Αξίζει, βέβαια, να αναφερθεί η ήδη υπάρχουσα εφαρμογή προγραμμάτων, που υποδηλώνει τη διάθεση της πολιτείας για βοήθεια. Η βελτίωση, ωστόσο, της παρούσας κατάστασης είναι επιτακτική. Απαραίτητη είναι η δημιουργία ασφαλών πεζοδρομίων, η τοποθέτηση ανάγλυφων επιγραφών στις στάσεις των λεωφορείων για τα δρομολόγια, η δημιουργία προγραμμάτων συνδιδασκαλίας και συνύπαρξης των μαθητών με ειδικές ανάγκες, κατόπιν αξιολόγησής τους με τους άλλους μαθητές. Θα πρέπει, επίσης, η Πολιτεία να μεριμνήσει για την πρόσληψη διεργμηνά για κωφούς σε κάθε δημόσια υπηρεσία, για την επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση σε ειδικότητες στις οποίες μπορούν να ανταποκριθούν, καθώς και για την πραγματοποίηση μετατροπών σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, κινηματογράφους και κυρίως αστικές συγκοινωνίες, για τη διευκόλυνση και εξυπηρέτησή τους.

Ας ευαισθητοποιηθούν αρμόδιοι φορείς και να πλησιάσουν την καθημερινότητα των ανθρώπων αυτών, να βιώσουν

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

από κοντά τα εμπόδια που συναντούν στην προσπάθειά τους για συμμετοχή στο γενικό γίγνεσθαι. Ας ενδιαφερθεί ο καθένας από εμάς να κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για την επίτευξη της κατάργησης των εμποδίων αυτών. Το κοινωνικό σύνολο έχει τη δυνατότητα να παρέχει στα άτομα με ειδικές ανάγκες τη βοήθεια που χρειάζονται, για να ξεπεράσουν ψυχολογικά την αναπηρία τους αποδεικνύοντας τη χρησιμότητα για τον εαυτό τους και για τους άλλους. Οφείλουμε, όχι μόνο να αναγνωρίσουμε βαθιά στην ψυχή μας, αλλά και να επιμεινουμε στο να υποδεικνύουμε, ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες αξίζουν ίση μεταχείριση και ίσες ευκαιρίες με κάθε ενεργό μέλος της σύγχρονης κοινωνίας. Γιατί μόνο έτσι μπορούμε να μιλάμε για ισότητα μεταξύ των μελών της. Γιατί ο αλληλοσεβασμός και η αλληλοκατανόηση μπορούν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις, ώστε να συνεχίσουμε πιο δυνατοί την πορεία για ένα καλύτερο μέλος, ένα μέλλον ανθρώπινο στο κτίσιμο του οποίου θα πρωτοστατήσουμε όλοι, ανεξάρτητα από σωματικές αναπηρίες, καθοδηγούμενοι από κάτι κοινό για όλους, που είναι η ελπίδα για μία κοινωνία, όπου θα επικρατεί η κοινωνική δικαιοσύνη και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Φρόνη Αλεξοπούλου.

ΦΡΥΝΗ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Αξιότιμο Προεδρείο, φίλες και φίλοι Βουλευτές, το θέμα που διαπραγματεύομαι είναι η εφηβεία και συγκεκριμένα η σχέση του εφήβου με την οικογένεια, το σχολείο, την τηλεόραση, το μέλλον του και τις εξαρτήσεις.

Η συναρπαστικότερη περίοδο της ζωής μας είναι η εφηβεία. Τότε συντελούνται οι μεγαλύτερες ψυχοσωματικές αλλαγές στον άνθρωπο. Αυτές, όμως, οι αλλαγές δημιουργούν στον έφηβο μία σιγή αλλαγής στη συμπεριφορά του και δείχνει ενοχλημένος από το περιβάλλον. Συχνά αντιμιλά στους γονείς του, οι οποίοι συνηθισμένοι από μία άλλη εικόνα του παιδιού τους, αντιδρούν και οδηγούνται στη σύγκρουση. Εδώ πρέπει να υπάρχει κατανόηση από τους γονείς, οι οποίοι κάποτε ήταν στη θέση των παιδιών τους. Πολλές φορές, όμως, βλέπουν τα πράγματα από τη δική τους οπτική γωνία και προσπαθούν να εμβιάσουν τις επιλογές των παιδιών τους, σύμφωνα με τα δικά τους μέτρα και σταθμά. Για να αποφευχθούν οι συγκρούσεις θα ήταν σκόπιμο να γίνεται διάλογος μέσα στην οικογένεια και να υπάρχει αμοιβαία κατανόηση. Στο σχολείο ο έφηβος περνά ένα μεγάλο διάστημα της ημέρας. Οι περισσότεροι, έφηβοι, όμως, το αποστρέφονται, γιατί καταλήγει να είναι μία ρουτίνα και έτσι χάνεται το ενδιαφέρον τους γι' αυτό. Ο φόρτος των μαθημάτων αφήνει ελάχιστο ελεύθερο χρόνο στο μαθητή για να χαλαρώσει και να διασκεδάσει με τους φίλους του. Ορισμένες φορές οι ίδιοι οι καθηγητές δείχνουν επικριτική στάση

προς τους εφήβους και τα πρότυπα μόδας που υιοθετούν κάνοντάς τους να αισθάνονται άβολα.

Αναγκαία θεωρείται η αναβάθμιση του σχολείου ως περιβάλλον και σε επίπεδο καθηγητών να γίνεται εκπαίδευση πάνω στην ψυχολογία του εφήβου. Θα πρέπει να υπάρξει αναβάθμιση του θεσμού της πρόσθετης διδακτικής στήριξης, έτσι ώστε να καλύπτονται τα κενά του μαθητή και να μένει ελεύθερος χρόνος.

Ακόμη, κρίνεται αναγκαία η ποιοτική αναβάθμιση και η επανασυνγραφή του περιεχομένου των σχολικών βιβλίων. Σήμερα η τηλεόραση δείχνει να έχει απομακρυνθεί από τον έφηβο. Πολλά προγράμματα απευθύνονται σε ενήλικες και, κυρίως, τα περισσότερα είναι χωρίς ουσία. Τα «ριάλιτι» τηλεπαιχνίδια τείνουν να κατακτήσουν τις οθόνες μας και να μας βομβαρδίσουν με πρότυπα και συμπεριφορές ατόμων που είναι παραδείγματα προς αποφυγή. Οι περισσότερες σειρές διαπραγματεύονται καταστάσεις που δεν ενδιαφέρουν τους εφήβους, ενώ ελάχιστες που απευθύνονται σε αυτούς προβάλλουν λανθασμένα πρότυπα. Εδώ θα ήταν σκόπιμο να δημιουργηθούν εκπομπές ψυχαγωγικές, που προβάλλουν σωστά πρότυπα παιδιών, καθώς και κάποιες ενημερωτικές με ψυχολόγους, οι οποίοι θα συζητούν θέματα που απασχολούν τους εφήβους ενισχύοντας την κριτική σκέψη. Επίσης, θα βοηθούσαν ενημερωτικά προγράμματα με θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού.

Οι διαφημίσεις έχουν γεμίσει πια την τηλεόραση, το ραδιόφωνο και τα περιοδικά. Συχνά στην τηλεόραση και κυρίως σε ραδιόφωνα μεγάλης απήχησης στη νεολαία γίνεται διαφήμιση ποτών, ωθώντας το κοινό να το «απολαύσει». Εδώ θα πρέπει να ληφθούν δραστικά μέτρα, ώστε να περιοριστούν αυτές οι διαφημίσεις και πολύ περισσότερο αυτές που αναφέρονται σε τηλεφωνικούς αριθμούς, όπου προσφέρεται μόνο εκμετάλλευση. Πολλοί νέοι σήμερα νοιώθουν αβέβαιοι για το μέλλον τους. Δε γνωρίζουν ακριβώς ποιες είναι οι κλίσεις τους και έτσι υπάρχει κίνδυνος να διαλέξουν λάθος επάγγελμα. Στα σχολεία υπάρχει το μάθημα του Σ.Ε.Π.. Όμως, οι καθηγητές πολλές φορές δεν είναι επαρκώς εκπαιδευμένοι ή δεν υπάρχουν καν. Γι' αυτό θα ήταν σκόπιμο περισσότεροι καθηγητές να παρακολουθούν σχετικά σεμινάρια, ώστε να υπάρχει σχετικώς καθηγητής σε κάθε σχολείο. Ακόμη, θα πρέπει στο μάθημα του Σ.Ε.Π. να κυριαρχεί η δημιουργική εργασία, ώστε να προκαλείται το ενδιαφέρον του μαθητή. Ακόμη και αν περάσει ο μαθητής σε κάποια σχολή, είναι πολύ πιθανό, έχοντας πολλά προσόντα να βρει κλειστές τις πόρτες στην αγορά εργασίας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στη χρήση «μέσων» και στην ενίσχυση της αναξιοκρατίας.

Οι μισθοί είναι, επίσης, πολύ χαμηλοί σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε.. Ετσι πολλοί λαμπροί επιστήμονες μεταναστεύουν στο εξωτερικό. Έτσι, είναι αναγκαία η δημιουργία

θέσεων εργασίας για κάθε νέο. Σε αυτό μπορεί να βοηθήσει η μείωση του ορίου συνταξιοδότησης και οι αυστηροί έλεγχοι για εργαζόμενους λαθρομετανάστες.

Συνήθως, λόγω των επιρροών του και των συναναστροφών του, ο έφηβος έρχεται σε επαφή με τις πρώτες εξαρτήσεις, που είναι το κάπνισμα και το ποτό. Σε αυτό συντελούν και τα πρόσωπα του κοντινού του περιβάλλοντος, που τα έχει ως πρότυπα, όπως είναι οι γονείς και οι καθηγητές.

Κάποιοι από τους εφήβους, λόγω οικογενειακών ή ψυχολογικών προβλημάτων, είναι επιρρεπείς σε διάφορες επιτηδευσεις, που εμπορεύονται ναρκωτικά. Η στροφή σε αυτά, οδηγεί στον κοινωνικό αποκλεισμό του ατόμου και τέλος στο θάνατο. Γι' αυτό είναι απαραίτητοι οι αυστηροί έλεγχοι για διακίνηση ναρκωτικών στα σχολεία και στα σινεμά. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Ελένη Καρδιακού.

ΕΛΕΝΗ – ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΑΡΔΙΑΚΟΥ (Επικρατείας): Κύριε Πρόεδρε, φοιτώ στο Ειδικό Ενιαίο Λύκειο Αθηνών. Είμαι πάρα πολύ χαρούμενη, γιατί βρίσκομαι εδώ και έχω ακούσει ενδιαφέρουσες σκέψεις. Θα ήθελα να κάνω δύο βασικές διαπιστώσεις.

Κύριε Πρόεδρε, τα περισσότερα παιδιά, εδώ, μίλησαν για κοινωνικά προβλήματα και για ομάδες του πληθυσμού, οι οποίες είναι απομονωμένες. Κοινή διαπίστωση ήταν, ότι τα άτομα αυτά δε θέλουν τον οίκτο κανενός και επιζητούν ένα καλύτερο μέλλον, χωρίς ρατσισμό. Αυτή η κοινή θέληση όλων των ατόμων, νομίζω, ότι πρέπει να υπογραμμισθεί.

Όσον αφορά στα άτομα με ειδικές ανάγκες, που είναι και το δικό μου θέμα συζήτησης στην αυριανή συνεδρίαση, θέλω να εστιάσω σε ένα συγκεκριμένο θέμα, που αφορά την εκπαίδευση. Μου αρέσει πολύ, που ακούω ότι πολλά παιδιά αναφέρονται σε αυτό το θέμα. Έχει γίνει μινεία, αρκετές φορές για την ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στα ειδικά σχολεία. Πιστεύω, ότι αν κάτι τέτοιο επιτευχθεί, θα είναι ευχής έργο, γιατί θα βοηθήσει τα άτομα αυτά να ενσωματωθούν στο κοινωνικό γίνεσθαι.

Ωστόσο, μία τέτοια προσπάθεια είναι ιδιαίτερα δύσκολη, διότι αφενός υπάρχουν κάποια πρακτικά προβλήματα, που εμποδίζουν τα άτομα αυτά να συμμετέχουν στους ρυθμούς μία κανονικής τάξης. Τα προβλήματα αυτά είναι ανυπερβλητά προβλήματα υγείας. Υπάρχει, επίσης, μία έντονη απόρριψη, θα μπορούσε να πει κανείς ρατσισμός, με μία πιο σκληρή γλώσσα. Προτού, λοιπόν, προχωρήσουμε σε μία τέτοια ενσωμάτωση, θα ήταν πιο χρήσιμο να προσπαθήσουμε να ευαισθητοποιήσουμε την κοινωνία, έτσι ώστε να δεχθεί ομαλά τα άτομα αυτά στην αγκαλιά της, πριν προσπαθήσουμε εμείς βίαια και αποσπασματικά να τα ενσωματώσουμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επι-

τροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Αντωνία Κουτσού.

ΑΝΤΩΝΙΑ ΚΟΥΤΣΟΥ (Περιφέρεια Νομού Αττικής): Πήρα την απόφαση να ξοδέψω 4 λεπτά από τη ζωή μου για να έλθω εδώ και να εκφράσω τις απόψεις μου. Δεν το έκανα αυτό για να με ακούσουν οι συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές, το έκανα κύριε Πρόεδρε, για να με ακούσετε εσείς, γιατί εσείς έχετε τη δύναμη να πραγματοποιήσετε όλα τα όνειρα. Ελπίζω να μας ακούσετε και να κάνετε έργα τα οποία δεν θα έχουμε μόνο εμείς, αλλά και τα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Ελπίζω αυτά τα ολυμπιακά έργα, τα οποία κόστισαν τόσα χρήματα και τόσο χρόνο και για τα οποία δεν ετοιμάσατε κάποια άλλα πράγματα πιο χρήσιμα και απαραίτητα, να μείνουν σε μας, όπως υποστηρίζετε, και να μη γίνουν στο τέλος κτήμα κάποιων πλουσίων και εμείς να μην μπορούμε καν να τα πλησιάσουμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Μαρία Κατσαρού.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ (Β' Αθήνας): Μία συνάδελφος είπε πριν μιλώντας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες ότι θα πρέπει να ενημερώσουμε την κοινωνία γι' αυτά τα άτομα. Πιστεύω ότι αν δε βοηθήσουν κάποιοι ειδικοί (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί κ.λπ.) η ένταξη την οποία θέλουμε, δεν θα πραγματοποιηθεί. Οι ειδικοί αυτοί θα πρέπει να μιλήσουν στις οικογένειες, για να μπορούν και οι οικογένειες να βοηθήσουν τα άτομα αυτά.

Θα πρέπει, επίσης, να γίνουν ειδικά κέντρα με εθελοντική βοήθεια ανθρώπων που δεν έχουν τέτοιου είδους προβλήματα και έτσι όλοι μαζί σαν φίλοι, χωρίς προβληματισμούς και ρατσισμούς, ούτε τέλος με την υποβάθμιση αυτής της κατηγορίας, γιατί αυτά τα παιδιά θα πρέπει για μας να είναι παράδειγμα, αφού μέχρι τώρα προσπαθούν μόνα τους για όλα, χωρίς καμία βοήθεια.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Ασιόλα Μετσαί.

ΜΕΤΣΑΙ ΑΣΙΟΛΑ (Β' Θεσσαλονίκης - Εισηγήτρια): Θα ήθελα να πω ότι μου άρεσαν τα λόγια που είτε προηγουμένως ο Έφηβος Βουλευτής. Η αλήθεια, όμως, είναι ότι αν δεν ήμασταν ενημερωμένοι και δεν είχαμε ενεργή συμμετοχή, δε θα ήμασταν εδώ να συζητάμε για τα προβλήματα της κοινωνίας. Είμαστε ενεργοί πολίτες, ανεξάρτητα αν είμαστε σε μια ηλικία που δεν έχουμε ανακαλύψει ακόμα την ατομική μας ταυτότητα και παρουσιάζουμε μια αδιαφορία σχετικά με τα προβλήματα που μας απασχολούν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Δέσποινα Βλεπάκη.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΛΕΣΠΟΙΝΑ ΒΛΕΠΑΚΗ (Επικρατείας): Κύριε Πρόεδρε, για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες πιστεύω ότι είναι αναγκαίο να γίνουν τα μικτά σχολεία. Τα παιδιά είναι αγνά και θα πρέπει από μικρή ηλικία να τους εμφυσησουμε την ιδέα της ισότητας. Ας κάνουμε εμείς τώρα την αρχή και ελπίζω να μην είναι πολύ αργά.

Θέλω ακόμα να προσθέσω ότι δεν υπάρχει ενημέρωση για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες και η μέριμνα είναι ελάχιστη, ίσα-ίσα για να φαίνεται ότι κάτι υπάρχει. Έχω προσωπική εμπειρία γιατί κάτι τέτοιο συμβαίνει και στη δική μου οικογένεια. Όταν το μαθαίνεις, βρίσκεσαι μόνος σου σε ένα απέραντο πέλαγος. Είναι απαραίτητο να υπάρξει ψυχολογική υποστήριξη, για τους γονείς, τα αδέρφια, για όλους τους γύρω. Έτσι γίνεται δυνατός, έτσι στην οικογένειά μου και εμείς γίναμε πολύ δυνατοί. Ο αδελφός μου ο Γιάννης είναι ο ήρωάς μου, γιατί είναι αγωνιστής και γιατί με κάνει και μένα να παλεύω. Εξαιτίας του είμαι εδώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Αμαλία Δημοπούλου.

ΑΜΑΛΙΑ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Λάρισας): Ακούγοντας τις απόψεις των συναδέλφων για το ρατσισμό, θυμήθηκα ένα βιβλίο του Έκο, το Μπαουντολίνο. Περιγράφει κάπου μία πόλη όπου κατοικούν ανθρωπόμορφα πλάσματα, τα οποία δεν είναι όμοια μεταξύ τους. Υπάρχουν πλάσματα με ένα πόδι, πλάσματα που έχουν το στόμα στην κοιλιά, άλλα που δεν έχουν καθόλου κεφάλι ή τόσο μεγάλα αυτιά που να καλύπτουν ολόκληρο το σώμα. Τα πλάσματα αυτά ζώντας όλα μαζί δεν αναγνωρίζουν τη διαφορετικότητά τους. Αυτά με τα δύο πόδια λένε ότι αν σηκώσω το ένα πόδι, θα γίνω σαν τον άλλο που έχει ένα πόδι ή αν εγώ τραβήξω τα αυτιά μου θα γίνουν μεγάλα όπως του άλλου. Αυτό είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ότι η διαφορετικότητα δεν πρέπει να μας χωρίζει και ότι η εξωτερική εμφάνιση δεν έχει να κάνει με τις πεποιθήσεις και με το τι στην ουσία είμαστε.

Είμαστε όλοι άνθρωποι και το παράδειγμα μας δείχνει ότι δεν έχει σημασία το πόσο διαφορετικός είναι εξωτερικά ο ένας από τον άλλον, αλλά κατά πόσον είναι άνθρωπος.

(Στο σημείο αυτό εισέρχεται στην Αίθουσα ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Απόστολος Χρ. Κακλαμάνης, για να παρακολουθήσει τη συνεδρίαση.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Κύριε Πρόεδρε, ολοκληρώσαμε τον πρώτο κύκλο ομιλιών και τώρα βρισκόμαστε σε ένα δεύτερο κύκλο ομιλιών, που τον ολοκληρώνουμε. Η διαδικασία με τη βοήθεια των Εφήβων κύλησε άριστα, καθώς επίσης και η όλη διαδικασία πολύ ομαλά.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Μαρία Καλντρεμπτζίδου από την Περιφέρεια Νομού Αττικής.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΝΤΡΕΜΤΖΙΔΟΥ (Περιφέρεια Νομού Αττι-

κής): Θα ήθελα να αναφερθώ στην πρόταση που έγινε σχετικά με τα γηροκομεία και συγκεκριμένα για τους γέροντες να μεταφερθούν από αυτά στα σπίτια τους. Κάτι τέτοιο δεν είναι εύκολο γιατί πολλοί άνθρωποι δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα. Πιστεύω ότι πρέπει να καλυτερέψουν οι συνθήκες στα γηροκομεία. Δηλαδή να γίνονται ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στην υγιεινή των γερόντων. Σε ένα ρεπορτάζ τηλεοπτικό έδειχνε κάποιο γηροκομείο, το οποίο είχε υποδομή διαβίωσης 300 γερόντων και ζούσαν πολύ περισσότεροι. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να μην μπορούν να εξυπηρετηθούν όλοι και αντιμετώπιζαν δυσκολία στη διαβίωσή τους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Ελευθέριος Γιαλαμάς από το Νομό Μαγνησίας.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΓΙΑΛΑΜΑΣ (Νομός Μαγνησίας): Με αφορμή από αυτά που άκουσα από την προηγούμενη συνάντηση Έφηβο Βουλευτή, θα ήθελα να επισημάνω πως η πρόταση για να αναλαμβάνουν οι οικογένειες τη φροντίδα των ηλικιωμένων θα μπορούσε να συνοδευτεί με την πρόταση να λαμβάνουν οι οικογένειες ένα επίδομα και συγκεκριμένα αυτές που δεν έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν τα έξοδα για την πλήρη φροντίδα των ηλικιωμένων. Επίσης, θα ήθελα να επισημάνω ότι η κατάσταση στο σύνολο των γηροκομείων είναι άσχημη και θυμίζει τριτοκοσμική χώρα. Οι ηλικιωμένοι συνεχίζουν να αισθάνονται την εγκατάλειψη, την απομόνωση και νομίζω ότι με μία εκδήλωση δε θα διορθωνόταν αυτό.

Επίσης, θα ήθελα να αναφερθώ στο ρατσισμό και γενικότερα στον κοινωνικό αποκλεισμό. Στη χώρα μας αυτός ο ρατσιστικός παροξυσμός οδηγεί σε απρόβλεπτα φαινόμενα. Συγκεκριμένα αναφέρομαι στους Βορειοηπειρώτες, οι οποίοι στην Αλβανία δυστυχούσαν και ταυτόχρονα αναφέρομαι και στους Έλληνες του Πόντου. Παλαιότερα τους θεωρούσαμε αδέρφια μας και τώρα, μετά τον επαναπατρισμό τους, συνεχίζουμε να τους αποκαλούμε Αλβανούς και Ρωσοπόντιους. Ακόμη, τους στερούμε το δικαίωμα της ελληνικής υπηκοότητας, τους βλέπουμε σαν φτηνά εργατικά χέρια, αλλά ταυτόχρονα τους θεωρούμε και υπαίτιους του φαινομένου της ανεργίας. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Προκόπης – Πάρις Χατζημιχελάκης από την Αίγυπτο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ – ΠΑΡΙΣ ΧΑΤΖΗΜΙΧΕΛΑΚΗΣ (Αίγυπτος): Κάποιος συνάδελφος είπε ότι τα παιδιά δεν είναι αδιάφορα. Τα παιδιά είναι πολύ σκληρά και πάρα πολύ αδιάφορα. Κάθε φορά που ένα παιδί το χλευάζουν τα άλλα ή κάθε φορά που ένα παιδί δεν συμμετέχει, αυτό είναι η αδιαφορία. Κάθε φορά που ένα μαύρο παιδί περπατάει στο δρόμο και το «πετροβολούν» τα άλλα παιδιά, αυτό είναι

αδιαφορία. Κάθε φορά που βλέπεις ένα παιδί στο δρόμο, χωρίς πόδια να ζητάει ελεημοσύνη και εμείς το προσπερνάμε, αυτό είναι αδιαφορία. Κάθε φορά που ένας πολιτικός κυνηγάει το συμφέρον του, είναι αδιαφορία. Πηγαίνοντας στο Υπουργείο Παιδείας για να ενημερωθώ σχετικά με μία πανεπιστημιακή σχολή, είδα κάποιον που πάλευε και αγωνιζόταν να ανέβει μία ανηφόρα και εγώ έτρεχα. Τον παρατήρησα να ιδρώνει ανεβαίνοντας την ανηφόρα και αυτό με έκανε να συνεχίσω να παλεύω πιο πολύ από κάθε φορά. Αυτός αγωνίζεται κάθε δευτερόλεπτο, κάθε λεπτό, κάθε ώρα πιο πολύ από μένα και πιο πολύ από όλους μας. Πολλά άτομα γύρω μας φωνάζουν βοήθεια και κανένας δεν ακούει και δεν κάνει τίποτα γι' αυτό. Πρέπει να αποκτήσουμε νέους τρόπους και καινούργια πράγματα. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Άννα Κασιδάκου, Επικρατείας.

ANNA ΚΑΣΙΔΑΚΟΥ (Επικρατείας): Εμείς που είμαστε άτομα με ειδικές ανάγκες, πρέπει να πείσουμε τους εαυτούς μας ότι δε διαφέρουμε από τους άλλους. Επίσης, πρέπει να πείσουμε την κοινωνία να μας δεχτεί συνειδητά. Δε θέλουμε τον οίκτο κανενός, αλλά τη συμπαράσταση. Εμείς μπορούμε να κάνουμε πράγματα, όλοι μαζί. Όταν χρειάζομαστε τη βοήθεια ψυχολόγων ή οποιωνδήποτε ειδικών, αυτοί πρώτα πρέπει να είναι άνθρωποι. Πρέπει πρώτα να γίνουν φίλοι μας και μετά συνεργάτες μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Αλκιβιάδης Σπυρόπουλος από το Νομό Τρικάλων.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ (Νομός Τρικάλων): Εγώ θέλω να πω μόνο μια κουβέντα: Έλεος. Έλεος για τις προτάσεις που ειπώθηκαν σχετικά με τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Το θέμα δεν είναι να ξεχωρίσουμε τα άτομα αυτά δημιουργώντας άλλα σχολεία. Το σωστό είναι να φοιτούν δίπλα μας και να μη αισθανόμαστε κάτι διαφορετικό γι' αυτά. Δεν πρέπει να τα ξεχωρίσουμε, αλλά πρέπει να είναι απλώς μαζί μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Μαρία Κατσαρού από τη Β' Αθήνας.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ (Β' Αθήνας): Η συνάδελφος, η Δέσποινα με τα λόγια που είπε μου θύμισε κάποια πράγματα. Είμαι μαθήτρια της Β' Λυκείου και σε όλα τα σχολικά μου χρόνια όσοι συμμαθητές και συμμαθήτριά μου με έβλεπαν, με θεωρούσαν άτομο υγιέστατο.

Όσοι μάθαιναν για το πρόβλημα υγείας που έχω, την κυστική ίνωση του παγκρέατος που με κατατάσσει στα άτομα με ειδικές ανάγκες με αναπηρία 67%, άρχιζαν να απομακρύνονται σιγά – σιγά. Όμως, εμένα δεν με επηρέασε αυτό, με έκανε να διορθωθώ περισσότερο και να προσπαθώ μόνο

για μένα, γιατί είδα ότι τελικά είμαι μόνη μου. Ο πατέρας μου και η μητέρα μου, δεν έχουν μόνο εμένα στην οικογένεια, έχω και έναν αδελφό. Ο αδελφός μου έχει δυσλεξία, το οποίο είναι ένα μέρος των ατόμων με ειδικές ανάγκες και εκείνος προσπαθεί μόνος του. Ο πατέρας μου και η μητέρα μου είναι υπερήφανοι για εμάς τους δύο. Δε μας θεωρούν άτομα μιας άλλης κοινωνίας, μας θεωρούν άτομα της κοινωνίας μας, του πλανήτη γη. Δε μας ξεχωρίζουν, προσπαθούν για τα συμφέροντα τα δικά μας. Μας στέλνουν στα ίδια σχολεία με τα άλλα παιδιά και δίνουμε τις ίδιες εξετάσεις με τα άλλα παιδιά. Υπάρχει ένα 3%, το οποίο αναφέρεται στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Εγώ και ο αδελφός μου αποφασίσαμε να μην το χρησιμοποιήσουμε αυτό το 3%, γιατί θεωρούμε τους εαυτούς μας ισότιμα μέλη, ότι δε διαφέρουμε από το διπλανό μας. Δε διαφέρουμε από κανέναν άνθρωπο, είμαστε και εμείς ίσοι με αυτούς. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Μαρία Φυλακτού.

ΜΑΡΙΑ ΦΥΛΑΚΤΟΥ (Λευκωσία - Κύπρος): Για το ζήτημα του διαχωρισμού των ειδικών σχολείων, θέλω να πω ότι μέχρι τη Β' Λυκείου ήμουν σε κανονικό σχολείο και στη Γ' Λυκείου αποφάσισα να πάω σε ειδικό σχολείο. Ένας λόγος ίσως και ο σημαντικότερος, είναι ότι δεν άντεχα να υπομένω άλλο το κλίμα που είχε δημιουργηθεί στην τάξη μου. Δε με αποδέχονταν. Ένας λόγος για τον οποίο χρειάζεται να υπάρχουν τα ειδικά σχολεία και να ενισχυθούν είναι και η ψυχολογική υποστήριξη, η οποία παρέχουν στα άτομα με ειδικές ανάγκες, και κακώς δεν υπάρχει στα κανονικά σχολεία, και αυτό μπορεί να σας το βεβαιώσει η πλειονότητα των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Δέσποινα Βλεπάκη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΛΕΠΑΚΗ (Επικρατείας): Θέλω να πω πάνω σε αυτό το θέμα, ότι υπάρχουν χιλιάδες πράγματα στα χαρτιά, που εμείς δυστυχώς δεν τα ξέρουμε. Υπάρχουν σχολεία στο εξωτερικό που έχουν δασκάλους που κάθονται στο ίδιο θρανίο με το παιδί το «ιδιαιτέρο» και κάνουν μαζί του μάθημα. Έτσι, μπορεί αυτό να αντεπεξέλθει σε οποιοδήποτε υποχρέωσή του. Αντί γι' αυτό, εμείς εδώ έχουμε το ΕΛΕΠΑ, το οποίο δεν είναι σε όλες τις πόλεις και στο οποίο παρακαλάμε για να δεχθούν τα παιδιά μας. Πράγματα αντοχή πρέπει να τα ζητάμε σε αυτή τη χώρα που γέννησε τον πολιτισμό, τον φιλελευθερισμό, τη δημοκρατία, ζητάμε λίγη κατανόηση όλοι εμείς, οι συμπατριώτες στη ζωή, των ανθρώπων που ζουν αυτή την τραγωδία που φέρνει όλους τους διπλανούς τους στην κάθαρση. Ένα μεγάλο μπράβο για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Εγώ τους θαυμάζω πάρα πολύ όλους αυτούς.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΡ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Είμαστε συγκινημένοι από το διάλογο αυτό. Θα ήθελα να μου επιτρέψετε, έχοντας θητεία ως Υπουργός Παιδείας και Υπουργός Υγείας με αντίστοιχες ευθύνες, φυσικά, να σας πω τη γνώμη μου γι' αυτό το θέμα.

Νομίζω, ότι τη βάση του προβλήματος, αλλά όχι και τη λύση την έδωσε ο Έφηβος Βουλευτής, Προκόπης – Πάρις Χατζημιχαλάκης από την Αίγυπτο. Δεν είναι τα χωριστά σχολεία που κατέληξε. Είναι το προηγούμενο που είπες. Πώς θα νοιώθουμε όλοι οι άνθρωποι, γι' αυτούς που φαίνεται ότι έχουν κάποιο πρόβλημα, που οι υπόλοιποι, νομίζοντας ότι δεν έχουμε ή ότι δε θα έχουμε στο μέλλον, εμείς ή κάποιο δικό μας, που ίσως να είναι και σοβαρότερο, αδιαφορούμε.

Πρέπει να ξέρετε ότι οι ειδικοί, ασχολούμενοι με κάθε περίπτωση παιδιού που έχει δυσκολίες είτε κινητικές είτε νοητικές είτε ψυχολογικές, εισηγούνται ή πρέπει να εισηγούνται. Η Πολιτεία έχει ή πρέπει να ολοκληρώσει τις δυνατότητές της. Εδώ παρεμβάλλονται και παράγοντες εκπαίδευσης, κόστους – και μη σας φαίνεται σ' αυτή την ηλικία η λέξη αυτή παράξενη. Λέτε θα πρέπει να υπάρχουν λεφτά για τα πάντα. Δεν είναι πάντα εύκολο αυτό.

Εν πάση περιπτώσει, αυτό που θέλω να σας πω είναι ότι προέχει η ανάπτυξη του αισθήματος της αλληλεγγύης και από τις δικές σας γενιές. Όσο και αν λένε ότι τα παιδιά είναι σκληρά, δυστυχώς, οι ηλικίες οι μεγαλύτερες, κάτω ίσως και από τις συνθήκες της ζωής, γίνονται πιο σκληρές. Θα πρέπει λοιπόν να καλλιεργήσουμε αυτή την ανθρώπινη αλληλεγγύη, στη βάση αυτή της αντίληψης. Πρέπει να κυριαρχήσει η σκέψη ότι δεν υπάρχει κάποιο καλούπι τέλειου και άτρωτου ανθρώπου. Ο Αδάμ και η Εύα, που υποτίθεται ότι τους έπλασε τέλειους ο Θεός, τελικά δεν ήταν τέλειοι και έφυγαν από τον Παράδεισο. Δεν υπάρχει κανείς που να πει ότι, «εγώ είμαι το τέλειο καλούπι, δεν έχω κανένα πρόβλημα και ούτε θα έχω στο μέλλον κανένα πρόβλημα».

Θέλω να σας πω, ότι τα προβλήματα που έχουν οι άνθρωποι, πολλές φορές είναι σοβαρότερα, όταν δε φαίνονται. Το πρόβλημα που βλέπουμε σε κάποια παιδιά εδώ, είναι αυτό που βλέπουμε. Ποιος ξέρει πόσα είναι τα προβλήματα που

έχουν κάποιοι άλλοι ή που θα έχουν στο μέλλον κάποιοι άλλοι, που θεωρούν τον εαυτό τους αυτή τη στιγμή άτρωτο και πάνω από τους άλλους.

Η αγάπη, λοιπόν, και η αλληλεγγύη πρώτα – πρώτα στους ανθρώπους και στην κοινωνία, είναι η βάση για όλα τα άλλα που θα ακολουθήσουν. Η Πολιτεία είναι ένας άψυχος, άυλος παράγοντας. Οι άνθρωποι είναι αυτοί που δίνουν ζωή στην Πολιτεία. Οι άνθρωποι είναι που κάνουν την Πολιτεία καλύτερη, χειρότερη, πιο ευαίσθητη ή λιγότερο ευαίσθητη σε όλα τα προβλήματα και σε όλες τις ανάγκες της κοινωνίας. Αν μέσα από την κοινωνία βγαίνει ο εγωισμός, βγαίνει ο εγωκεντρισμός, αυτά που σας λένε «κοίτα τον εαυτό σου, μην κάνεις αγώνες, μη συνεργάζεσαι με άλλους, μη συμμετέχεις σε προβληματισμούς, σε συλλογική δράση για το καλύτερο». Καταλαβαίνετε, λοιπόν, ποιος είναι ο δρόμος μέσα στον οποίο μπορεί κανείς να βρει απαντήσεις για όλα αυτά τα ζητήματα.

Στη χώρα μας και σε άλλες χώρες, πολύ αργά ασχολήθηκε και η παιδεία και η πρόνοια και η Πολιτεία με τέτοια ζητήματα. Υπάρχει η λύση των τάξεων μέσα στα κανονικά σχολεία και όχι των ξεχωριστών σχολείων. Τα ξεχωριστά σχολεία χρειάζονται εκεί που δεν μπορεί να λειτουργήσει τάξη με παιδιά που έχουν ανάγκες.

Δεν υπάρχουν, λοιπόν, τα σχολεία για τους τέλειους, υποτίθεται, αυτούς που δεν έχουν προβλήματα, και τα σχολεία γι' αυτούς που έχουν προβλήματα. Πολλές φορές τα προβλήματα που φαίνονται δεν είναι τα σοβαρότερα, όπως αυτά που δε φαίνονται. Άρα, λοιπόν, έχοντας μια τέτοια αντίληψη, να αγκαλιάζουμε τους ανθρώπους που έχουν, όπως νομίζουμε, προβλήματα, με την αίσθηση ότι είναι και δικά μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστώ τον κ. Πρόεδρο.

Λύεται η συνεδρίαση για αύριο το απόγευμα στις 17.00'.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ
Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Β' ΑΘΗΝΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 15-9-2003

Στην Αθήνα, σήμερα, 15 Σεπτεμβρίου 2003, ημέρα Δευτέρα και ώρα 17.00' π.μ. στην Αίθουσα 150 του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (2ο Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων, υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου της Βουλής κ. Κωνσταντίνου Γείτονα, Βουλευτή Β' Αθήνας, με αντικείμενο την εξέταση των θεμάτων: «Δημογραφικό Πρόβλημα, Ρατσισμός, Ανθρωπισμός, Υγεία - Νοσοκομεία, Κοινωνική Ασφάλιση, Περιθάλψη, Βία - Εγκληματικότητα, Ναρκωτικά, Οικογένεια, Διαπροσωπικές Σχέσεις - Χάσμα Γενεών, Σωματική - Ψυχική Υγιεινή, Κάπνισμα, Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία - Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μεταφορές, Εφηβεία (Νεανικοί Προβληματισμοί - Οράματα, Προβλήματα νέων - Κίνδυνοι, Χαρακτηριστικά νέων), Ευθανασία και Κλωνοποίηση» της Σύνοσης Κεμένων των μαθητών της Α', Β' και Γ' Τάξης του Ενιαίου Λυκείου και των Τ.Ε.Ε., καθώς και των Τ.Ε.Ε. Μαθητείας Α' κύκλου του Ο.Α.Ε.Δ. από την Ελλάδα και τον Απόδημο Ελληνισμό και των μαθητών της Β' Τάξης των Λυκείων και των Τεχνικών Σχολών από την Κύπρο, που συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», Η' Σύνοδος 2002-2003 (2η συνεδρίαση).

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής συμμετείχαν οι Έφηβοι Βουλευτές: Αλεξοπούλου Φρύνη (Α' Θεσσαλονίκης), Ανδριώτης Παναγιώτης (Ν. Μαγνησίας), Βάγιας Ευάγγελος (Ν. Λάρισας), Βαμβουνάκης Μιχάλης (Ν. Χανίων), Βλεπάκη Δέσποινα (Επικρατείας), Βουρβούκας Γιώργος (Α' Θεσσαλονίκης), Γεωργαλάς Γιώργος (Ν. Χίου), Γεωργοπούλου Αθηνά (Ν. Έβρου), Γιαλαμάς Λευτέρης (Ν. Μαγνησίας), Γούλα Βαία (Ν. Λάρισας), Δημοπούλου Αμαλία (Ν. Λάρισας), Καλντρεμτζίου Μαρία (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Κασογιάννη Αικατερίνη (Ν. Λάρισας), Καρδιακού Ελένη - Ευγενία (Επικρατείας), Κασιδάκου Άννα (Επικρατείας), Κατσαρού Μαρία (Β' Αθήνας), Κορομηλάς Κωνσταντίνος (Ν. Μεσσηνίας), Κουτσού Αντωνία (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Λάσκα Μαλβίνα (Α' Θεσσαλονίκης), Μανιτσά Καλλιόπη (Α' Θεσσαλονίκης), Μαυραγάνη Παναγιώτα (Ν. Κορινθίας), Μαυρομιχάλη Καλλιόπη (Ν. Φθιώτιδας), Μετσαύ Ασιόλα (Β' Θεσσαλονίκης), Μινμπασορίδου Αβρίνα (Α' Θεσσαλονίκης), Μπακαούκα Παγώνα (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Μπαμπάνη Κωνσταντίνα (Ν. Τρικάλων), Μπαρτσώκα Φανή (Ν. Χανίων), Μποδανίδου Παρασκευή (Φρανκφούρτη - Γερμανία), Νάκο Μαρσέλα (Ν. Ηρακλείου), Παλαποϊδου Κωνσταντίνα (Μελβούρνη - Αυστραλία), Παπασταθοπούλου Ζωή (Ν. Φωκίδας), Πολυχρόνη Μαρία (Ν. Μεσσηνίας), Ποιάνου Ράντου (Ν. Πρέβεζας), Σαριδάκη Ευαγγελία (Ν. Χανίων), Σπυρόπουλος Αλιβιάδης (Ν. Τρικάλων), Σφουράκη Άννα (Α' Αθήνας), Τερζάκη Χριστίνα (Α' Πειραιά), Τουροντζή Ιωάννα (Επικρατείας), Τσιάκαλος Σεραφείμ (Α'

Αθήνας), Φουρλάνου Εύα (Ν. Δωδεκανήσου), Φρονίμου Τιτίκα (Ν. Κέρκυρας), Φυλακτού Μαρία (Λευκωσία - Κύπρος), Φωλιά Αναστασία (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), Χαριζάνης Παναγιώτης (Νομός Χαλκιδικής), Χατζημιχελάκης Προκόπης - Πάρις (Αίγυπτος), Χέλμη Δανάη (Β' Αθήνας), Χρήστου Κυριακή (Περιφέρεια Ν. Αττικής) και Χριστοδούλου Θεοδώρα (Νέα Υόρκη - Η.Π.Α.).

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν και τα μέλη της Επιτροπής του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων» κ. Γεώργιος Κασιμάτης, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών και ο κ. Γιάννης Γιαννόπουλος, Σχολικός Σύμβουλος, Ιστορικός.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Υπάρχουν 19 Έφηβοι Βουλευτές να πρωτολογήσουν. Όταν τελειώσουν οι πρωτολογίες θα ολοκληρώσουμε τη σημερινή μας συνεδρίαση. Στην επόμενη θα μπορούμε στις δευτερολογίες και στις ψηφοφορίες.

Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Γεώργιος Βουρβούκας.

ΓΙΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΡΒΟΥΚΑΣ (Α' Θεσσαλονίκης): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, φίλες και φίλοι Έφηβοι Βουλευτές, επέλεξα το θέμα των ναρκωτικών, το οποίο είναι ένα μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα που μαστίζει όλες τις χώρες του κόσμου. Επέλεξα αυτό το θέμα διότι υπάρχει άτομο στο οικογενειακό μου περιβάλλον, που προσπαθεί να απεξαρτηθεί και γιατί είχα έναν καλό φίλο που χθες πέθανε από υπερβολική δόση.

Οι ενημερωτικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην Ελλάδα, είναι σπάνιες και τοπικές, από τις διοργανώσεις του Ο.Κ.Α.Ν.Α. και του ΚΕ.ΘΕ.Α. κ.λπ.. Έτσι μόνο ένα μικρό ποσοστό των Ελλήνων είναι ενημερωμένο για τα ναρκωτικά. Για αυτό το λόγο πρέπει να βοηθήσουν τα Μ.Μ.Ε.. Ως μέτρο θα ήταν χρήσιμο να προβάλλονται και να ακούγονται διάφορες ενημερωτικές εκπομπές. Θα μπορούσε να υπάρξει ένα μάθημα στα Γυμνάσια και στα Λύκεια, με σκοπό την ανάλυση κοινωνικών προβλημάτων, δίνοντας έμφαση στα ναρκωτικά. Σε ό,τι αφορά τις ποινές, γνωρίζουμε ότι μετά τη βιομηχανία των όπλων, δεύτερη έρχεται η εμπορία και διακίνηση των ναρκωτικών. Τα καρτέλ πηγαίνουν και έλεγχος κανένα. Λογικό, εάν σκεφθεί κανείς τα ποσά που παίζονται και τα οποία είναι αρκετά να προσελκύσουν τον οποιοδήποτε βρίσκεται σε ανάγκη, βοηθώντας τη διακίνηση των ναρκωτικών. Φυλακή στους έμπορους ναρκωτικών, αλλά όχι όμως στους ναρκομανείς διότι αυτοί είναι απλοί ασθενείς. Η νομιμοποίηση των ναρκωτικών δεν είναι μέτρο, αλλά παράταση στη διακίνησή τους.

Θα ήθελα να αναφερθώ στους «τεκέδες» και στα χασισοποτεία στη Θεσσαλονίκη αλλά και σε άλλες πόλεις. Κατεστραμμένα και εγκαταλειμμένα κτίρια γίνονται τόποι χρήσης ναρκωτικών. Επίσης, μεγάλο ποσοστό της διακίνησης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

και της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, γίνεται στα κλάμπ. Ενδεικτικά αναφέρω ότι φέτος το καλοκαίρι σε ένα κλάμπ της Καβάλας που έπαιζε «τρανς μουσική» είχα πάει με ένα φίλο για να περάσουμε καλά. Τελικά διαπιστώσαμε ότι μέσα στη βότκα υπήρχε «έκσταση». Δεν υπάρχει κανένας έλεγχος, ναρκωτικά ακόμη και στα σχολεία. Στο οίκημα που στεγάζεται το σχολείο μου έχουμε πάνω από 2000 μαθητές. Πριν από χρόνια γινόταν σχεδόν κανονικό εμπόριο. Τώρα το να στρίψει τσιγάρο χασίς κάποιος στο σχολείο, είναι σχεδόν συνηθισμένο φαινόμενο. Έλεος πια, δεν ενδιαφέρεται κανείς να τα ελέγξει αυτά; Εύχομαι κανείς από εσάς να μην πέσει σε αυτόν τον βούρκο. Εάν κάποιος πέσει, έτσι όπως είναι τα πράγματα στην Ελλάδα, για να βγει χρειάζεται πολύ κόπο και μόχθο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Καλλιόπη Μανιτά.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΑΝΙΤΣΑ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Αξιότιμο Προεδρείο και αγαπητοί συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω που μου δίνετε την ευκαιρία να αναπτύξω τις απόψεις μου.

Είναι γνωστό ότι το έτος που διανύουμε, ανακηρύχθηκε έτος για τα άτομα με ειδικές ικανότητες. Από αυτή την αναπηρία των συγκεκριμένων ατόμων, δε συνεπάγεται η ανικανότητά τους. Κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να είναι διαφορετικός από όλους τους άλλους και με βάση αυτή τη διαφορετικότητά του, μπορεί να ασκεί όλα τα αναπαλλοτρίωτα ανθρώπινα και κοινωνικά του δικαιώματα, καθώς επίσης και όλες τις ατομικές του ελευθερίες. Όπως όλοι οι άνθρωποι έτσι και τα άτομα με τις ειδικές ικανότητες έχουν γεννηθεί ίσα και έχουν τα ίδια δικαιώματα στην πρόνοια, στην εκπαίδευση, στην οικογένεια, στις ευκαιρίες για εργασία, ψυχαγωγία, αθλητισμό και στην πλήρη και ισότιμη συμμετοχή τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας που ζουν. Καθήκον μας είναι να διασφαλίσουμε όλα τα παραπάνω δικαιώματα, ώστε να μπορέσει να υπάρξει μια υγιής και δημοκρατική κοινωνία, όπου η διαφορετικότητά αυτών των ατόμων να είναι, όχι μόνο αποδεκτή αλλά και να θεωρείται σημαντική και όχι κατώτερη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Μαλβίνα Λάσκα.

ΜΑΛΒΙΝΑ ΛΑΣΚΑ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Καλησπέρα σε όλους. Έχω επιλέξει να αναφερθώ στους οικονομικούς μεταναστες.

Η Ελλάδα κατά καιρούς υποδέχεται μετανάστες από όλες τις χώρες του κόσμου. Σε αυτούς ανήκω και εγώ. Έχω έρθει από την Αλβανία και ζω στη Θεσσαλονίκη εδώ και 4 χρόνια. Πριν 4 χρόνια εγώ και η οικογένειά μου αποφασίσαμε να μεταναστεύσουμε από τη χώρα μας λόγω οικονομι-

κών προβλημάτων. Μια αρχή που δεν ξέραμε που θα μας έβγαζε. Η Ελλάδα μια γειτονική χώρα τόσο κοντινή μα τόσο μακρινή και ξένη ταυτόχρονα.

Σκεφτόμουν ταυτόχρονα το παρόν και το μέλλον, ενώ φτάσαμε Θεσσαλονίκη σχεδόν μεσάνυχτα. Από εδώ και στο εξής θα μέναμε σε ένα μικρό σπιτάκι μια επταμελής οικογένεια. Η πρώτη σκέψη που έκανα ήταν πώς είναι δυνατόν σε μια τόσο μεγάλη πόλη να υπάρχουν τόσα μικρά σπιτάκια. Φαίνεται πως ο άνθρωπος είναι πλασμένος για να προσαρμόζεται παντού. Οι ανάγκες και οι δυσκολίες της ζωής τον αναγκάζουν να προσαρμόζεται σε όλες τις καταστάσεις. Επιπλέον, η μετακίνησή μας αυτή δημιούργησε δυσκολίες τόσο στις παρέες μου, αλλά και σίγουρα και στον τρόπο επικοινωνίας. Στην αρχή κλείστηκα στον εαυτό μου και ζούσα με τις αναμνήσεις. Με αναμνήσεις, όμως, δεν μπορείς να συνεχίσεις τη ζωή σου. Άρχισα να διαβάξω ελληνικά βιβλία, ελληνοαλβανικά λεξικά, να βλέπω πολύ τηλεόραση και να ακούω ελληνική μουσική προκειμένου να ανταπεξέλθω στη νέα μου ζωή. Έτσι, άρχισα να σκέφτομαι θετικά. Από την επιθετική σκέψη γεννιέται ελπίδα, ενώ από την αρνητική σκέψη δε γεννιέται τίποτα.

Όταν άνοιξαν τα σχολεία στην αρχή είχα δυσκολίες, γιατί δεν καταλάβαινα καλά τη γλώσσα. Στη συνέχεια, όμως, κατέβαλα προσπάθειες με αποτέλεσμα το απολυτήριο Γυμνασίου να αγγίζει το άριστα. Σήμερα μετά από 4 χρόνια νομίζω ότι έχω μάθει πολλά πράγματα. Οι καλές βάσεις που είχα, η ανατροφή μου, οι ευκαιρίες που μου δόθηκαν και η θέληση, καθώς και συμπαράσταση των δικών μου με βοήθησαν πολύ. Βρέθηκα πολλές φορές σε δύσκολη θέση λόγω του ότι είμαι από την Αλβανία. Όταν με ρωτούν από πού είμαι και τους απαντώ από την Αλβανία, μου λένε «δε σου φαίνεται». Προσπαθώ τόσο καιρό να καταλάβω πώς είναι οι Αλβανοί οι Ιρακινοί και όλοι οι άλλοι οικονομικοί μετανάστες.

Όλοι αυτοί χωρίς να έχουν φταίξει βρέθηκαν σε δυσχερή θέση και προτίμησαν να μετακομίσουν σε μια άλλη γωνιά του πλανήτη πιο ειρηνική. Δεν είναι απρόσωπες μάξες που εκλιπαρούν για τη συμπόνια μας, είναι άνθρωποι, όπως όλοι μας. Είμαστε όλοι πλασμένοι από τον ίδιο Θεό, είτε είμαστε όμορφοι είτε άσχημοι είτε αμόρφωτοι είτε μορφωμένοι είτε λευκοί είτε μαύροι είτε ομοφυλόφιλοι είτε ετερόφιλοι. Όπως όλοι οι άνθρωποι έτσι είναι και οι Αλβανοί. Υπάρχουν γιατροί, δικηγόροι, ελεύθεροι επαγγελματίες αγρότες, αλλά υπάρχει και μια μικρή μερίδα εγκληματιών, που δε νομίζω ότι αντιπροσωπεύει ολόκληρο τον αλβανικό λαό. Δυστυχώς τα μέσα μαζικής ενημέρωσης παρουσιάζουν προς τα έξω μόνο την κακή εικόνα αυτών που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα. Η αλήθεια είναι πως αν καλλιεργούμε μια αρνητική εντύπωση αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τον άσχημο χαρακτηρισμό ενός ολόκληρου λαού. Οι Έλληνες δεν είναι

ρατσιστές, αλλά τους έχει καλλιεργηθεί μια ξενοφοβία από όλα αυτά που έχουν συμβεί μέχρι σήμερα. Τελικά η σημερινή κοινωνία λόγω της φοβίας φτάνει στο σημείο να πιστεύει τα ψέματα και όχι την αλήθεια, για την οποία όλοι παλεύουμε.

Κατά τη γνώμη μου η Πολιτεία πρέπει να δει πιο σοβαρά τις ανάγκες των ανθρώπων που έρχονται από τις άλλες χώρες και να αντιμετωπίσει με άλλον τρόπο τον ερχομό τους. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης θα πρέπει να κρατάνε μια πιο θετική στάση απέναντί τους και η Κυβέρνηση μαζί με τους Συλλόγους οικονομικών μεταναστών θα πρέπει να ανοίξει σχολεία, στα οποία θα διδάσκεται η μητρική τους γλώσσα παράλληλα με τη γνώση των ελληνικών και του ελληνικού πολιτισμού. Πρέπει να δίνονται περισσότερες ευκαιρίες στα παιδιά των οικονομικών μεταναστών στις αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Το πρώτο βήμα βοήθειας είναι να καταλάβουμε πως οι μετανάστες δε συνιστούν φόβο για εμάς, αλλά πασχίζουν για ένα καλύτερο αύριο ώστε να γυρίσουν πίσω στην πατρίδα τους.

Προσπάθησα μέσα σε αυτές τις λίγες γραμμές να εκφράσω τις απόψεις μου, που αποτελούν για εμένα προσωπική εμπειρία στα χρόνια που είμαι στην Ελλάδα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Παναγιώτα Μαυραγάνη.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ (Νομός Κορινθίας): «Δεν κρούω τις πόρτες σας γιατί είμαι οκνηρός, είμαι ένας άνθρωπος που ο ισχυρός χρόνος του στέρησε τη φύση του. Δεν είμαι πια άνθρωπος, μου στέρησαν τον ανθρώπινο μανδύα που ο Θεός μου χάρισε. Είμαι ένας μπόγος κουρέλια με καρδιά αετού, γιατί μόνο οι αετοί δε λυγίζουν στα βάσανα. Μην αμφιβάλεις άνθρωπε, δε λύγισα. Έφαγα το αλάτι και το ξύδι από τότε που ήλθα στον κόσμο σας και όμως επέζησα. Είδα την οικογένειά μου να χάνεται στο πλήρωμα του χρόνου, αλλά στάθηκα στα πόδια μου και ήλθα έως εδώ να σας γνέψω.

Ευπνήστε αδελφοί, ήλθε η σειρά σας και σαν τελευταίος γόνος της άθλιας γης μου ήλθα να σας φέρω τα ματωμένα μαντάτα της».

Είναι ο μονόλογος ενός πρόσφυγα που έφυγε από την πατρίδα του, για να αδράξει την ευτυχία που οι δυνατοί του στέρησαν. Η φιλοξενία μεταναστών στον ελληνικό χώρο αποτελεί ένα από τα μείζονα, πολιτικά και οικονομικά προβλήματα της χώρας που εξαιτίας της επιπόλαιης και αναποτελεσματικής αντιμετώπισής του έχει αρχίσει να παίρνει ανεξέλεγκτες διαστάσεις και να απειλεί την εθνική ισορροπία.

Κατά τη γνώμη μου οι ρίζες του προβλήματος είναι βαθιές και σχετίζονται, συνήθως, με τις οικονομικές δυσλειτούργιες των κρατών σαν αποτέλεσμα της μπερεαλιστικής

πολιτικής των κολοσσών κρατών. Οι αφέντες δυνατοί αυτού του κόσμου χώρισαν σε αρματολίκια τον πλανήτη και προεβύοντας την ειρήνη και τη δικαιοσύνη πυρπολούν τα παιδικά όνειρα αυτού του κόσμου. Όταν σταματούν οι βαρύνουσες δηλώσεις των καπεταναίων για όλα αυτά, αρχίζουν να χτυπούν τα σήμαντρα για όλους τους λαούς με τη σειρά, που κατά περίπτωση ονομάζονται βιαστές τρομοκράτες ή σιδηρόποτε άλλο. Και όταν η πείνα θερίζει το στομάχι «του αδίστακτου αυτού λαού», τότε στοιβάζει τις αναμνήσεις του, τα όνειρά του το αίμα των προγόνων του και φούχτα χρώμα κάτω από το μέρος της καρδιάς και ξεκινά για τη γη της επαγγελίας, που δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα ζεστό φαί σε μια πιο φιλόξενη και πιο ερημική γωνιά του κόσμου. Και όταν τα κύματα της ξενιτιάς διαβεί με δουλεμπορικό, τότε έρχεται σε απόσταση αναπνοής με ένα λαό διαμετρικά αντίθετό του, γαλουχημένο με διαφορετικές παραστάσεις όνειρα και ιδανικά.

Για τους ντόπιους οι μετανάστες αποζητούν μερίδα από το καρβέλι με το οποίο οι πρώτοι θα τάζιζαν τα παιδιά τους, ενώ στα μάτια των μεταναστών οι ντόπιοι φαντάζουν ρατσιστές που τους στερούν το δικαίωμα στο όνειρο. Ποιος έχει δίκαιο και ποιος έχει άδικο; Άλλοι λένε οι ντόπιοι, άλλοι οι μετανάστες, μα κανείς δεν τολμά να δακτυλοδειξεί τον πραγματικό υπεύθυνο, τον εγκληματία που στον αποκριάτικο χορό της μάχης ντύθηκε σωτήρας και βάλθηκε να παίξει ζάρια με τον κόσμο και τα παιδιά.

Η σύγκρουση αυτού του κόσμου οδηγεί σταδιακά στην περιθωριοποίηση των μεταναστών, που απελπισμένοι να εξασφαλίσουν τα αναγκαία είτε εξαιτίας των ψυχολογικών προβλημάτων, που τους έχουν προκληθεί, οδηγούνται στην εγκληματικότητα. Λόγος πια δε γίνεται μόνο για οικονομικό πρόβλημα ενός κράτους, αλλά πλέον και κοινωνικό που αρχίζει να διαβρώνει την πολιτική ποιότητα του τόπου και πολλά άλλα. Τα καταφέραμε, λοιπόν, κάναμε την Ελλάδα μας σκορποχώρι. Οι Έλληνες να εκτοξεύουν κατηγορίες για το ποιόν των ξένων και οι ξένοι για τους ντόπιους. Και όλη αυτή η ιστορία ένας φαύλος κύκλος.

Για να αντιμετωπίσουμε, λοιπόν, το πρόβλημα είναι απαραίτητη η διάθεση για ουσιαστικότερη επικοινωνία και από τις δύο πλευρές. Οριστική, όμως, λύση θα δοθεί, όταν συσπειρωθούμε και περιφρουρήσουμε το δικαίωμά μας για ισότητα και δικαιοσύνη και σαν δυνατή γροθιά να χτυπήσουμε τους κολοσσούς του πλανήτη. Αυτό, ίσως, φαντάζει εξωπραγματικό, αλλά λιθαράκι – λιθαράκι θα ξαναχτίσουμε αυτόν τον κόσμο. Όχι πια εφησυχασμός, φωνή διαμαρτυρίας η φωνή μας. Αυτός είναι ο κόσμος που φαντάζομαι, ένας κόσμος με κέντρο του τον ενεργό πολίτη, που ασκεί τη δύναμή του, που αγωνίζεται, που δε χάνεται πίσω από απρόσωπες μάζες.

Αυθύπαρκτη οντότητα ο άνθρωπος προεβύει ειρήνη,

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ελευθερία και απονομή δικαιοσύνης. Τρεις έννοιες που δεν είναι τόσο εύκολο να εφαρμοστούν σε έναν τόσο άδικο κόσμο. Αυτό δεν πρέπει να τον σταματά από το να ενώνει τη φωνή του, τη φωνή διαμαρτυρίας, για όσα νοιώθει πως τον πνίγουν και τον καταπατούν με τους συμπορευτές του. Η επανάστασή του δεν είναι διαδήλωση που καταλήγει σε αιματηρά γεγονότα, αλλά ζωντανή φωτιά που σιγοκαίει στα σπλάχνα του και στο μυαλό του, τον πυρσό της γνώσης. Μόνο αυτή έχει όπλο και δεν πρόκειται ποτέ να του την αποσπάσουν ως λάφυρο, γιατί είναι ένα με τη φύση του, δε στερείται και δε θυσιάζεται σε κανένα βωμό. Τελευταία ελπίδα και προγεφύρωμα στη φθορά που τον περικλείει. Δε σκύβω το κεφάλι σε κανέναν αφέντη και δεν είμαι ένας από τη μάζα, αλλά γνωρίζω και μιλώ, άρα υπάρχω. Αυτό με ξεχωρίζει και με καθιστά Πάνο, Χρήστο, Ελένη και όχι μέρος ενός όχλου. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Ζωή Παπασταθοπούλου.

ΖΩΗ ΠΑΠΑΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Φωκίδας): Αξιότιμο Προεδρείο, αγαπητοί συνάδελφοι Έφηβοι, το θέμα το οποίο διαπραγματεύομαι στο λόγο μου είναι η δωρεά μελών του σώματος. Τις τελευταίες δεκαετίες του αιώνα σημειώθηκε μία εξέλιξη, που έφερε ένα νέο μήνυμα αισιοδοξίας. Είναι η δωρεά μελών του ανθρώπινου σώματος από ετοιμοθάνατους ή κλινικά νεκρούς ασθενείς ή από τους συγγενείς τους σε άλλους ασθενείς που πάσχουν από αθεράπευτες ασθένειες ή που κάποιο βασικό όργανό τους έχει υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη και θέλει αντικατάσταση για να λειτουργήσει και πάλι.

Στις μέρες μας, ευτυχώς, έχουν αυξηθεί οι περιπτώσεις προσφοράς διαφόρων μελών του σώματος σε πάσχοντες συνανθρώπους μας, που έχουν κυριολεκτικά σωθεί ή έχουν βρει την υγεία τους. Ο αριθμός αυτών των ανθρώπων που δέχονται μετά το θάνατό τους, να προσφερθεί κάποιο από τα μέλη του σώματός τους συνεχώς αυξάνεται.

Εκείνο που υπολείπεται είναι η σωστή οργάνωση της όλης επιχείρησης σωτηρίας και η κατάλληλη διαφώτιση του κοινού, ώστε σε περίπτωση ανάγκης να δέχεται να προσφέρει εθελοντικά και αφιλοκερδώς όποιο από τα μέλη του σώματός του χρειάζεται. Το φαινόμενο αυτό της προσφοράς μελών του σώματος είναι σύγχρονο και δεν υπήρχε παλαιότερα, υπήρχε μόνο σε σπάνιες περιπτώσεις μεταξύ στενών συγγενών. Αλλά ούτε τα μέσα της ιατρικής και γενικά της επιστήμης ήταν τόσο προοδευμένα, ώστε να εγγυώνται την ασφαλή μεταμόσχευση. Η σημερινή, όμως, ραγδαία εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας διέλυσε πολλές αμφιβολίες, μύθους και προκαταλήψεις. Μία δυσκολία, επίσης, υπήρχε και από τη μεριά των θρησκειών στα δόγματα των οποίων σε πολλές περιπτώσεις δεν επιτρεπόταν ο τεμαχι-

σμός του ανθρώπινου σώματος πριν τον ενταφιασμό του.

Αρκετά ηθικά προβλήματα γεννιούνται και στους ίδιους τους εθελοντές και πολύ περισσότερο στους συγγενείς τους, οι οποίοι δεν ξέρουν, εάν έχουν το ηθικό δικαίωμα να προσφέρουν τα μέλη του σώματος κάποιου σε κάποιον άλλον. Νομικά προβλήματα, επίσης, μπορεί να υπάρξουν, ιδίως, εάν γεννηθούν υποψίες για κερδοσκοπίες. Έτσι, παλαιότερα και με πολύ δισταγμό οι άνθρωποι δέχονταν να προσφέρουν τα μέλη του σώματός τους.

Ευτυχώς, στις μέρες μας όλα αυτά τα θρησκευτικά, ηθικά, νομικά και ανθρώπινα προβλήματα άρχισαν να ξεπερνιούνται και να πυκνώνουν πλέον τα περιστατικά των εθελοντών, που με την πράξη τους αυτή σώζουν τις ζωές συνανθρώπων τους. Η προσφορά αυτή αποκαλύπτει ωραία και αγνά συναισθήματα αλtruισμού, ηρωισμού και αγάπης προς το συνάνθρωπο, δεδομένου ότι δεν είναι μια εύκολη επιλογή να πάρει κάποιος μια τέτοια απόφαση. Πολύ περισσότερο όταν υπάρχουν οι θρησκευτικές και ηθικές αμφιβολίες και οι φόβοι που ανέφερα πιο πάνω.

Αυτό σημαίνει ότι ο άνθρωπος δεν έχει αλλοιωθεί τελείως, ούτε έχει χάσει όλη του την ανθρωπιά. Οι εθελοντές δότες μελών είναι ένας φάρος παρηγοριάς και ελπίδας για τον άνθρωπο. Είναι μία πράξη που προϋποθέτει υψηλό αίσθημα ευθύνης. Είναι αναγκαίο, όμως, οι πράξεις αυτές να γίνονται με περίσκεψη και προσοχή και με όλους τους κανόνες δεοντολογίας, κυρίως, της ιατρικής, ούτως ώστε να μη γίνονται βεβιασμένες κινήσεις ούτε ύποπτες συναλλαγές κερδοσκοπίας να αναπτύσσονται ούτε να χάνεται η ευκαιρία να σωθεί κάποιος άνθρωπος από αμέλεια ή άλλο λόγο και η ευγενική πράξη του δότη να καταλήξει άσκοπα. Στον ευαίσθητο αυτό τομέα δε χωράει κερδοσκοπία, απεναντίας χρειάζεται υπευθυνότητα από τους αρμοδίους και μεγάλος σεβασμός, ιδίως, προς το δότη, τους συγγενείς, ιδίως, όταν είναι νέοι γονείς.

Οι συνέπειες τέτοιων πράξεων είναι τεράστιες και χωρίς καμία αμφιβολία ευεργετικές, διότι αυτές ξαναφέρνουν τους ανθρώπους και πάλι κοντά με τους άλλους. Θα ξαναζωντανέψουν την ανθρωπιά και θα ανοίξουν τα μάτια σε όλους εκείνους που φροντίζουν μόνο για τα ατομικά τους συμφέροντα και θα φέρουν ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο. Θα αποτελέσουν παράδειγμα για τους νέους και θα τους τονώσουν την πίστη τους στη ζωή και την εμπιστοσύνη τους στους ανθρώπους, που κινδυνεύει να χαθεί, γιατί η πράξη αυτή δείχνει ότι πλάι στον κόσμο του εγωισμού, της επίδειξης και της εκμετάλλευσης, της δύναμης και της εξουσίας, του συμφέροντος και της καριέρας, υπάρχει ο κόσμος της ανιδιοτέλειας, της αυτοθυσίας και της ευθύνης. Οι πράξεις των δωρητών αυτών μπορούν να κάνουν τον κόσμο καλύτερο, τις κοινωνίες καλύτερες και πιο ανθρώπινες. Η δωρεά μελών του σώματος είναι πράξη ύψιστου ανθρωπισμού και δείχνει

ότι ο κόσμος δε χάλασε τελείως και δε βαδίζει προς την ολοκληρωτική κατάρπωση και εξαθλίωση, γιατί υπάρχουν άνθρωποι που με τις ωραίες ενέργειές τους μας συγκρατούν από τον κατήφορο και γεννούν νέες ελπίδες για καλύτερη ζωή.

Πρέπει, λοιπόν, όλοι να παραδειγματιζόμαστε από τις πράξεις αυτές και να τις έχουμε σαν φάρο που θα καθοδηγεί τα βήματα της ζωής μας, να τις σεβόμαστε και να προσπαθούμε να τις μιμούμαστε και, ιδίως, να φροντίζουμε παρά τις δυσκολίες που έχει το θέμα, να πυκνώσουμε τις τάξεις των δωρητών μελών του σώματος, γιατί έτσι συμβάλλουμε θετικά στην προσφορά υπηρεσίας προς τους συνανθρώπους μας. Ας ευχηθούμε να οργανωθεί καλύτερα η διαδικασία, να λείψουν οι επιφυλάξεις και στο μέλλον πιο πολλοί πάσχοντες να μπορούν να βρουν την υγεία τους. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Αλκιβιάδης Σπυρόπουλος.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ (Νομός Τρικάλων): Παιδί, είδος προς εξαφάνιση; Κάποτε, όταν μου εξήγησε η μαμά ότι τη γη τη δανειστήκαμε από τα παιδιά, έμεινα ήσυχος, ασφαλής. Γιατί όλα τα κανονίζουν οι μεγάλοι, γιατί όλα τα παίρνουν στα σοβαρά, γιατί όλα αφορούν εμάς τα παιδιά. Εμάς μας αγαπούν όσο τίποτε άλλο στον κόσμο.

Πέρασαν μερικά χρόνια από τότε και σιγά – σιγά κατάλαβα ότι άρχισε να σπάει, να θρυμματίζεται το προστατευτικό κέλυφος γύρω μου. Στην πραγματικότητα, τι οδνηγή που είναι η γνώση και η εξοικείωση μαζί της. Σε μια κινηματογραφική ταινία είδα τους Ναζί να βασανίζουν και να πειραματίζονται σε παιδιά κρατουμένων και μετά να επιστρέφουν στο σπίτι και να αγκαλιάζουν τα δικά τους τα παιδιά. Γιατί τα δικά τους παιδιά τα αγαπούσαν, αυτά ήταν δικά τους.

Και τώρα τι; Στρέφω τη ματιά μου δυτικά στις Η.Π.Α., μια κοινωνία ανεξάρτητη ελεύθερη, δημοκρατική, με ειδικούς ψυχολόγους για τα παιδιά, για τα σκυλιά, για τα πάντα. Ελεύθερα, αυτοδύναμα τα παιδιά να ζουν κάτω από το άγαλμα της Ελευθερίας. Πώς θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά κάτω από αυτό το άγαλμα; Και όμως, κάτι στραβώνει και όλοι μικροί, μεγάλοι σπέρνουν τον πανικό. Οι μεν στα σχολεία και στις συνοικίες, οι δε στον κόσμο όλο. Τι έγινε λάθος;

Τώρα κρατώ τη ματιά μου δυτικά, στη Γηραιά Ήπειρο. Χορτασμένα παιδιά με την κουλτούρα και την ιστορία του πολιτισμού μας. Έγιναν κακοί οι μεγάλοι που παίζουν παράξενα παιχνίδια, με κούκλες ζωντανές, διεστραμμένες επιθυμίες που παίζουν με αγνές παιδικές ψυχές. Και αφού παίζουν σαν κακομαθημένοι μεγάλοι ξεχαρβαλώνουν και πετούν το παιχνίδι τους για άλλο πιο μικρό. Πού έγινε λάθος;

Κοιτώ ανατολικά. Δουλεία. Νόμιζα ότι η δουλεία έχει

εκλείψει από τον πλανήτη μας. Όμως όχι. Απλά δε γίνονται εξεγέρσεις, γιατί οι δούλοι αυτοί δε μεγαλώνουν ποτέ, μένουν πάντα παιδιά, στον αργαλειό, στο εργοστάσιο.

Σκύβω και κοιτάω νότια, πείνα, αρρώστιες, μύγες σαρκόβορες μπαίνουν στις μύτες, στα μάτια, στο στόμα, δεν έχει σημασία, άλλωστε τα παιδιά της Αφρικής είναι νεκρά, είναι όλα νεκρά από τη στιγμή που θα γεννηθούν. Έκαναν το λάθος να θυμίσουν στα κτήνη ότι είναι ζώα και αυτά. Φτιάχτηκαν κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση. Πλησίασαν, λοιπόν το Δημιουργό με την τεχνολογία τους και κυριεύσαν τη γη και κυριεύτηκαν από αλαζονεία και τρέλα. Οι μικροί φρικτοί θεοί του πλανήτη μας δεν αγαπούν τίποτα, κανέναν, ούτε τα παιδιά. Αυτά είναι μόνο αναλώσιμα παιχνίδια στο παγκόσμιο παιχνίδι των τρελών. Κομμένα πόδια, σπασμένες κούκλες με μάτια σαν μαύρες τρύπες, που έχουν απορροφήσει όλο τον πόνο και την οδύνη της γης, αλλά οι θεοί μας είναι αγέρωχοι. Και άλλη πείνα, και άλλη αρρώστια και άλλος πόλεμος και τα παιδιά χάθηκαν και τη γη τη δανειστήκανε από εμάς.

Αντώνη Σαμαράκη, φοβάμαι. Φοβάμαι και κατηγορώ αυτούς που το προί εγκαινιάζουν και το βράδυ βιάζουν. Φοβάμαι και κατηγορώ αυτούς που τη μια χαμογελούν και την άλλη πυροβολούν. Φοβάμαι και κατηγορώ αυτούς που εδώ δωρίζουν και εκεί ξεζουμίζουν. Αυτό θα είναι το αύριο; Μα έτσι, δεν υπάρχει αύριο. Και αυτό δε θα το ήθελες εσύ, δεν το θέλω εγώ και δεν το θέλουμε εμείς. Η γενιά μας είναι εδώ, γιατί και ξέρει και μπορεί. Η γενιά μας θα υψώσει φωνή διαμαρτυρίας. Η γενιά μας θα ορθώσει ανάστημα πολιτικό. Η γενιά μας θα ορθώσει λόγο πολιτικό με όπλο τη γνώση. Έτσι, αύριο Αντώνη στο δικό μας αύριο δε θα φοβόμαστε πια. Σου το υποσχόμαστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Δέσποινα Βλεπάκη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΛΕΠΑΚΗ (Επικρατείας): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, αισθάνομαι εξαιρετική χαρά και τιμή που βρίσκομαι σε αυτό εδώ το βήμα για να εκφράσω τις σκέψεις μου, τις ανησυχίες και τις προτάσεις μου.

Στις μέρες μας, αγαπητοί μου φίλοι, διαπιστώνω πως παρατηρείται το φαινόμενο, ενώ γινόμαστε πλουσιότεροι σε αγαθά, να φτωχαίνουμε σε συναισθήματα. Γινόμαστε σκληροί, αμείλικτοι πολλές φορές. Αντιπαθούμε κάθε τι το διαφορετικό. Αποκόπτουμε και τοποθετούμε εκτός της κοινωνίας μας το άλλο. Λείπει παντελώς από εμάς η ειλικρινής κοινωνική ανεκτικότητα.

Αλήθεια, πόσες φορές, αγαπητοί μου φίλοι, συναντώντας έναν άνθρωπο πολύ διαφορετικό τον κοιτάξαμε έντονα; Πόσοι από εμάς δεν έχουν ποτέ στη ζωή τους ρίξει επιτιμητικά το βλέμμα τους στον ανάπηρο ή ακόμη χειρότερα δεν έχουν

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

με κοιτάξει με οίκτο το άτομο με μογγολισμό ή, γενικά, οποιονδήποτε από τους συνανθρώπους μας που εμείς, οι δήθεν φυσιολογικοί, έχουμε ετικετοποιήσει ως άτομα με ειδικές ανάγκες; Πόσες επιχειρήσεις προσλαμβάνουν στη δουλειά τους τέτοια άτομα; Η ζωή τα έφερε έτσι, ώστε να γνωρίσουμε από κοντά τις δυσκολίες και τα τεράστια προβλήματα αυτής της ιδιαίτερης ομάδας του πληθυσμού μας, αλλά και του γύρω περιβάλλοντός τους. Τώρα πια ξέρω ότι ο οίκτος είναι, ίσως, το πιο άκυρο συναίσθημα για ανθρώπους αγωνιστές σαν όλα αυτά τα παιδιά. Τώρα θαυμάζω αυτούς τους ήρωες της καθημερινότητάς μας και τους συμπρωταγωνιστές τους στη ζωή, γονείς, αδέρφια, δασκάλους, γιατί ζουν, όχι απλά παίζουν, μια τραγωδία, η βίωση της οποίας κάνει, μαγικά, στους ίδιους τους πρωταγωνιστές της να φτάνουν στην κάθαρση. Νοιώθω δέος απέναντι στα παιδιά αυτά και πραγματικά ντρέπομαι που είμαι μέλος μιας κοινωνίας που συνεχώς τους δημιουργεί προβλήματα. Κανείς μας δεν περιμένει ποτέ κάτι τέτοιο να συμβεί. Όταν σου συμβεί έχεις να αντιμετωπίσεις τόσες δικές σου σκέψεις, ανησυχίες, την αγωνία σου, όσο και την άγνοιά σου, την αδιαφορία των συνανθρώπων σου, αλλά και τη γραφειοκρατία και σαφέστατα την απάθεια της Πολιτείας, που δεν είναι τόσο ευαισθητοποιημένη όσο θα έπρεπε.

Εγώ, μια πολίτις της Ελλάδας, αλλά και της Ε.Ε. στα 18 μου χρόνια, είμαι εδώ και απαιτώ άμεσες λύσεις, που θα ανακουφίσουν τα ιδιαίτερα αυτά παιδιά, αλλά και τις οικογένειές τους. Οραματίζομαι μια κοινωνία που όλοι οι άνθρωποι θα αντιμετωπίζονται ως ίσοι. Στην Ελλάδα, τη χώρα που γέννησε το φιλελευθερισμό και τη δημοκρατία δε δέχομαι να υπάρχουν πολίτες Β' ή Γ' κατηγορίας. Γι' αυτό πιστεύω, ότι είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν μεικτά σχολεία, στα οποία θα φοιτούν παιδιά με ειδικές ανάγκες, αλλά και τα παιδιά που αποκαλούμε φυσιολογικά. Έτσι θα καταφέρουμε να εμφυσήσουμε στους αυριανούς πολίτες της χώρας μας την ιδέα της ισότητας, της ανεκτικότητας.

Επίσης, θα πρέπει να δημιουργηθούν δημόσια κέντρα ψυχανάλυσης, ψυχολογικής στήριξης, λογοθεραπείας, εργοθεραπείας, φυσικοθεραπείας, ώστε να μπορούμε τότε πραγματικά να μιλάμε για κοινωνική πρόνοια. Θα πρέπει να στηρίξουμε όλοι τους γονείς αυτών των παιδιών, ώστε να μπορέσουν να συνεχίσουν το δύσκολο έργο τους.

Για να γίνει η Ελλάδα η χώρα που ονειρεύομαι, θα πρέπει να μεριμνήσουμε όλοι γι' αυτά τα παιδιά. Θα ήταν πραγματικά ένα μεγάλο βήμα, εάν δίναμε ένα μικρό μέρος των χρημάτων, που τώρα διαθέτουμε σε όπλα, για επιδόματα και για την κάλυψη των εξόδων των ατόμων αυτών.

Είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν σεμινάρια, για να ενημερωθούν όλοι οι πολίτες για το θέμα.

Ακόμη πρέπει να συσταθούν ειδικές επιτροπές, οι οποίες θα μεριμνούν για την κατάσταση των παιδιών, καθώς και για

τον τρόπο συμπεριφοράς των δικών τους ανθρώπων, γιατί δυστυχώς, κάποια από αυτά είναι τόσο άτυχα που πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης από τους ίδιους τους γονείς τους.

Ας θυμηθούμε εδώ όλοι, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, τα λόγια του Σεφέρη στη Στοκχόλμη «Σ' αυτό τον κόσμο που ολοένα στενεύει, ας ψάξουμε να βρούμε τον άνθρωπο όπου και αν βρίσκεται». Όταν ο Οιδίπους στο δρόμο του συνάντησε τη Σφίγγα, η απόκρισή του ήταν ο άνθρωπος. Τέτοια απλή λέξη χάλασε το τέρας. «Έχουμε πολλά τέρατα να χαλάσουμε», είχε πει ο νομπελίστας ποιητής μας.

Και πράγματι, αγαπητοί μου φίλοι, έχουμε πολλά τέρατα να χαλάσουμε. Ας αρχίσουμε με το τέρας της αλαζονείας μας και της αδιαφορίας μας. Ας αρχίσουμε εμείς, εδώ, οι νέοι στην πατρίδα μας, τη χώρα που γέννησε, ας μην ξεχνάμε, το βαθύτατα λογοκεντρικό, μα και το γνήσιο ανθρωποκεντρικό ελληνικό πολιτισμό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Ράντου Πουϊάνου.

PANTOY ΠΟΥΪΑΝΟΥ (Νομός Ηρέβεζας): Κατ' αρχήν θέλω να σας πω, πως μου ήταν λίγο δύσκολο να διαλέξω κάποιο θέμα, βάσει κάποιου προβλήματος που επικρατεί στη χώρα μας, γιατί πιστεύω ότι στην Ελλάδα λίγο έως πολύ τίποτα δε λειτουργεί σωστά, οπότε, έγραψα για το χάσμα των γενεών, γιατί πιστεύω ότι είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό πρόβλημα και έχει γίνει ιδιαίτερα έντονο στην εποχή μας.

Μια οποιαδήποτε εξέλιξη για να είναι ομαλή θα πρέπει να υπάρξει μια αρμονική σύνδεση κάτι παλιού με κάτι καινούργιο και αυτό, βέβαια, συμπεριλαμβάνει και την εξέλιξη της ζωής, εννοώντας, δηλαδή, τις καινούργιες γενιές που αντικαθιστούν τις παλιές. Όμως, αυτό το τελευταίο, πάντοτε παρεμποδίζονταν από διάφορους παράγοντες και, κυρίως, το λεγόμενο χάσμα των γενεών. Η βασική αιτία που δημιουργείται το χάσμα αυτό, ήταν πάντοτε η ίδια, δηλαδή ο διαφορετικός τρόπος με τον οποίο μεγαλώσαμε εμείς και οι γονείς μας. Είναι η αιώνια σύγκρουση του παλιού με το καινούργιο.

Ο διαφορετικός τρόπος ζωής οδηγεί τις γενιές των ανθρώπων να έχουν διαφορετική άποψη για τον κόσμο. Οι νέοι έχουν ένα διαφορετικό τρόπο σκέψης και κάνουν σχέδια για το μέλλον τους, ενώ οι ηλικιωμένοι κρατούν μια πιο συντηρητική στάση προς τη ζωή. Επιπλέον, εμείς οι νέοι στην εποχή μας έχουμε περισσότερη και καλύτερη ενημέρωση, όπως και πολλά περισσότερα αγαθά. Μας προσφέρεται μεγαλύτερος αριθμός ευκαιριών στη ζωή απ' ό,τι γινόταν παλιότερα. Σήμερα έχουμε όλοι τη δυνατότητα να αποκτήσουμε τη λεγόμενη βασική εκπαίδευση, ενώ πολλοί από εμάς σπουδάζουν σε πανεπιστήμια, γνωρίζουμε ξένες γλώσσες και αποκτούμε περισσότερες εμπειρίες. Έχουμε τη δυνατότητα να ενημερωθούμε για τα πάντα μέσω του Internet, με

αυτόν τον τρόπο έχουμε μία πολύ διαφορετική αντίληψη για τον κόσμο απ' ό,τι οι ηλικιωμένοι, ενώ διαμορφώνουμε την προσωπικότητά μας σε πολύ μικρότερη ηλικία. Το τελευταίο βοηθά στο να έχουμε μία δική μας κρίση και να μην εξαρτιόμαστε από τους μεγάλους.

Στην εποχή μας εκτός από τις μεγαλύτερες ανέσεις έχουμε και περισσότερα δικαιώματα απ' ό,τι είχαν οι γονείς μας. Έχουμε μεγαλώσει σε ένα πολύ δημοκρατικό περιβάλλον. Αυτό μας οδηγεί στο να αμφισβητήσουμε ό,τι κακό. Έτσι, πολλές φορές στρεφόμαστε εναντίον της προηγούμενης γενιάς κατακρίνοντας την για τον τρόπο σκέψης και δράσης της. Δε σκεφτόμαστε, όμως, ότι πολλοί από τους γονείς μας δεν είχαν τη δυνατότητα να σκεφθούν και να μεγαλώσουν όπως εμείς. Σημαντικό πρόβλημα είναι το γεγονός ότι πολλοί νέοι πιστεύουν ότι η εποχή των γονιών μας έχει περάσει. Αυτό, ίσως, να είναι αλήθεια, θα πρέπει, όμως, να συνειδητοποιήσουμε ότι θα γίνουμε και εμείς κάποτε ηλικιωμένοι και θα ισχύουν τα ίδια και για μας. Οι μεγάλοι μπορεί να πιστεύουν ότι εμείς είμαστε αφελείς και επιπόλαιοι, αλλά στην πραγματικότητα είμαστε πιο δραστήριοι απ' ό,τι ήταν αυτοί στην ίδια ηλικία.

Η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ωρίμαση των νέων σήμερα, αφού ο ηλεκτρονικός υπολογιστής έχει γίνει τρόπος ζωής για τους νέους της ηλικίας μας. Οι νέοι, όμως, σήμερα συχνά οδηγούνται στο να είναι λιγότερο κοινωνικοί και να δείχνουν λιγότερο ενδιαφέρον για ό,τι καθορίζει την εξέλιξη της κοινωνίας. Έτσι, γίνονται περισσότερο εσωστρεφείς χωρίς να έχουν ρεαλιστική ιδέα σχετικά με το πώς είναι η ζωή.

Επειδή, λοιπόν, το χάσμα των γενεών γίνεται όλο και πιο έντονο στις μέρες μας δημιουργώντας προβλήματα, πρέπει να βρεθεί τρόπος γεφύρωσής του. Να υπάρξει αμοιβαία προσέγγιση μεταξύ των γενεών με κατανόηση και από τις δύο πλευρές. Για να γίνει κάτι τέτοιο πρέπει και οι δύο πλευρές να σταματήσουν να πιστεύουν ότι έχουν απόλυτο δίκιο. Δεν πρέπει να πιστεύουμε ότι οι ηλικιωμένοι είναι ξεπερασμένοι ή να τους κατηγορούμε γι' αυτό. Πρέπει να σκεφτούμε ότι και εμείς κάποτε θα βρεθούμε στη θέση τους. Είναι άραγε λογικό να κατακρίνουμε κάτι το οποίο, ίσως γίνουμε εμείς στο μέλλον; Οι ηλικιωμένοι έχουν μεγαλύτερη εμπειρία και παρ' ό,τι αυτό δε σημαίνει ότι έχουν και σοφία, θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη τις συμβουλές τους.

Οι ηλικιωμένοι θα πρέπει να σκεφτούν ότι και αυτοί υπήρξαν νέοι και να μας φερθούν με μεγαλύτερη κατανόηση. Πρέπει, επίσης, να μας αναθρέψουν με τα σημερινά πρότυπα και απαιτήσεις. Αν μεγαλώσουμε με απαιτήσεις παλαιότερων ετών δε θα μπορούμε ούτε εμείς να προσφέρουμε το κάτι παραπάνω στα δικά μας παιδιά αργότερα.

Όλοι οι άνθρωποι πρέπει να καταλάβουν πως οι καιροί αλλάζουν και πως όλες οι εποχές, όσο και αν διαρκούν, εί-

ναι παροδικές. Πρέπει να διαμορφώνουμε τις απόψεις και τις σκέψεις μας ανάλογα με την εποχή. Ποτέ δεν πρέπει να μένουμε προσκολλημένοι στα ίδια, γιατί όλα παλιώνουν. Πρέπει να ενημερωνόμαστε συνεχώς όλο και περισσότερο.

Αν τα συνειδητοποιήσουμε όλα αυτά τότε το χάσμα των γενεών, θα πάψει να υπάρχει. Επειδή όμως αυτό δε συμβαίνει, το χάσμα γενεών είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που δημιουργούν προστριβές στις ανθρώπινες σχέσεις. Κλείνοντας να πω πως αν δεν μπορούσαμε να γεφυρώσουμε το χάσμα αυτό, τότε τουλάχιστον να μάθουμε να συνυπάρχουμε με τις προηγούμενες γενιές για να έχουμε μια αρμονική συμβίωση του παλιού με το καινούργιο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Υπάρχει μία ρήση που λέει «εκεί που ήσουν ήμουνα και εδώ που είμαι θα 'ρθεις». Στον Όμηρο ένας διάλογος με το Νέστορα μιλάει για το χάσμα γενεών.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Χριστίνα Τερζάκη.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΤΕΡΖΑΚΗ (Α' Πειραιά): Θα ήθελα να μιλήσω και εγώ για τα άτομα με ειδικές ικανότητες, γιατί πιστεύω ότι όσο περισσότερες φορές μιλάμε για κάτι τόσο καλύτερα αποτελέσματα θα έχει. Καθημερινά βλέπουμε ανθρώπους αποδεκτούς από όλους μας με άρτια εξωτερική εμφάνιση. Όμως, εκτός από αυτούς υπάρχουν και άνθρωποι που υποφέρουν από ψυχικά, πνευματικά και κινητικά προβλήματα που στα μάτια των υπολοίπων βλέπουν μόνο τον οίκο και την αδιαφορία.

Οι άνθρωποι αυτοί παλεύουν για την επιβίωσή τους αξιοποιώντας κάθε μέσον που τους προσφέρεται. Διεκδικούν ευκαιρίες για να αποδείξουν τις δυνατότητές τους, πρώτα στον εαυτό τους και στη συνέχεια στους άλλους. Ευκαιρίες στη ζωή, στον έρωτα, στην εργασία. Ευκαιρίες που δεν προσφέρονται. Οι εργοδότες έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις λόγω του υψηλού ανταγωνισμού. Μπορούν να ξεπεραστούν οι απαιτήσεις αυτές, αλλά χρειάζεται προσπάθεια, επιμονή και χρόνος. Εκείνοι όμως αρνούνται να τα δώσουν εξαιτίας του φόβου και της άγνοιάς τους. Αρκετοί δεν ξέρουν τι σημαίνει αναπηρία και έχουν αρνητική εικόνα γι' αυτήν σε σχέση με την εργασία. Οι περισσότεροι όταν μιλούν για άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν στο μυαλό τους ακραίες μορφές αναπηρίας. Αυτό έχει σαν συνέπεια να εστιάζουν την προσοχή τους μόνο στο τι δεν μπορούν να κάνουν αυτά τα άτομα, χωρίς να σκέφτονται τις ικανότητες των ανθρώπων αυτών.

Η Πολιτεία πρέπει να ευαισθητοποιήσει όλους μας με μια σωστή ενημέρωση σχετικά με τις ικανότητες αυτών των ανθρώπων, ώστε να εξαλειφθεί αυτός ο ρατσισμός. Η Πολιτεία πρέπει, επίσης, να μεριμνήσει, ώστε τα έσοδά της να αξιοποιούνται σωστότερα, με σκοπό την αυτόνομη εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία. Να υπάρχει εύκολη πρόσβαση των ατόμων αυτών σε όλα τα κτήρια και τα μέσα μαζικής

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

μεταφοράς. Στους χώρους υγιεινής να υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός για τα άτομα αυτά. Να φέρονται υποστηρικτικά βοηθήματα, όπου αυτό είναι απαραίτητο. Να χρηματοδοτούνται ειδικευμένοι άνθρωποι για τη βοήθεια των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Για πρώτη φορά σήμερα στην ιστορία των Παραολυμπιακών Αγώνων που θα γίνουν το 2004 στη χώρα μας, οι αθλητές δε θα πληρώσουν χρήματα για τη συμμετοχή τους. Με την κατάργηση των δαπανών συμμετοχής καταργείται η διάκριση μεταξύ των αθλητών που συμμετέχουν στους αγώνες αυτούς και εξασφαλίζεται η ισότητά τους. Όλοι πρέπει να θυμόμαστε πως για μας, όλοι οι άνθρωποι με ειδικές ικανότητες πρέπει να αποτελούν υποδείγματα ατόμων που δεν έχουν τίποτα ως δεδομένο και όμως παλεύουν να ζήσουν αξιοπρεπώς και τα καταφέρνουν, αφού αγαπούν και εκτιμούν τη ζωή. Είναι άτομα που γνωρίζουν ότι αναπηρία δε σημαίνει ανικανότητα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Πολυχρόνη.

ΜΑΡΙΑ ΠΟΛΥΧΡΟΝΗ (Νομός Μεσσηνίας): Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε όλοι μας καθημερινά είναι αμέτρητα. Εγώ θα αναφερθώ μόνο σε ορισμένα από αυτά.

Θα μιλήσω για το ρατσισμό και θα πω πως όλοι έχουμε καταλήξει, να αξιολογούμε τους γύρω μας ανάλογα με το χρώμα τους και τις ιδιαιτερότητές τους. Ο κοινωνικός ρατσισμός βρίσκεται σε έξαρση και εμείς δεν κάνουμε τίποτα για να τον εξαλείψουμε.

Προτείνω λοιπόν σεβασμό στη διαφορετικότητα και την ιδιαιτερότητα, διάλυση ρατσιστικών και εθνικιστικών οργανώσεων, όπως και την ευαισθητοποίηση όλων μας.

Δε θα μπορούσα, βέβαια, να μην αναφερθώ στη κοινωνική ασφάλιση. Πόσοι γέροντες και άνθρωποι με προβλήματα υγείας ταλαιπωρούνται καθημερινά στις ατελείωτες ουρές του Ι.Κ.Α. και του Ο.Γ.Α.; Πόσο πρέπει να αυξηθεί ακόμα, ο αριθμός των εργατικών ατυχημάτων στην Ελλάδα και πόσο δικαστικοί αγώνες θα πρέπει να γίνουν, για να καλυφθεί η νοσηλεία στους ατυχούντες;

Προτείνω, λοιπόν, την αναδιάρθρωση του ασφαλιστικού μας συστήματος σύμφωνα με αυτό της Αγγλίας, αύξηση των συντάξεων και μείωση των τιμών στα φάρμακα και μείωση του ορίου συνταξιοδότησης.

Ένα άλλο κρίσιμο και σημαντικό θέμα το οποίο δε θα μπορούσα να αποσιωπήσω είναι η βία και η εγκληματικότητα. Τα ποσοστά εγκληματικότητας στην Ελλάδα είναι ανησυχητικά υψηλά, ενώ η προστασία για τον πολίτη ελάχιστη. Θρησκευτικοί, ιδεολογικοί φανατισμοί, η αδιαφορία της πολιτείας για άνεργους και άστεγους, η παραγωγή εγκληματιών από τα σωφρονιστικά ιδρύματα, η ανεπάρκεια των αστυνομικών, καθώς και η ενασχόληση των παιδιών με παι-

χνίδια που προάγουν τη βία είναι μόνο λίγοι από τους λόγους που το φαινόμενο αυτό έχει πάρει τέτοιες διαστάσεις.

Προτείνω, λοιπόν, καλύτερη αστυνόμευση και έναν αστυφύλακα σε κάθε γειτονιά επί μονίμου βάσεως.

Ακόμα προτείνω τη λειτουργία εκσυγχρονισμένων σωφρονιστικών ιδρυμάτων και την αμερίστη προσοχή των γονιών κατά την αγορά παιχνιδιών για τα παιδιά τους.

Τελειώνοντας θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα ζήτημα που σχετίζεται με το γυναικείο πληθυσμό της χώρας μας, αλλά και του κόσμου ολόκληρου. Είναι κοινό μυστικό σε όλους μας η διαχρονική υποβάθμιση της γυναίκας. Υπάρχουν ακόμα προκαταλήψεις παρόλη τη δραστηριότητά της σε όλα τα επίπεδα. Η πατριαρχική δομή της οικογένειας, ο εξευτελισμός της γυναίκας από τον Τύπο, καθώς και η αντίληψη πως ο γάμος είναι σκοπός ζωής για μία γυναίκα είναι μόνο ελάχιστοι από τους λόγους που τη φέρνουν σε αυτή τη κατάσταση. Θα ήταν άδικο αυτή τη στιγμή, να ξεχάσουμε τη θέση της γυναίκας στον Τρίτο κόσμο, όπου εξακολουθεί να είναι οικτή χωρίς νομική και συνταγματική κατοχύρωση.

Προτείνω, λοιπόν, να εξαλειφθούν οι διακρίσεις στους νόμους, να δοθεί βοήθεια στις ανύπαντρες μητέρες με τη χορήγηση κοινωνικών επιδομάτων και να δίνεται σύνταξη στη νοικοκυρά. Προτείνω ακόμα αύξηση επιδομάτων τοκετού και παιδιού, να απαγορευτούν οι απολύσεις λόγω γάμου ή τοκετού, να ενισχυθούν οικονομικά οργανισμοί για τα δικαιώματα των γυναικών στις τρίτες χώρες και τέλος αυστηρή τιμωρία της πορνείας και του σωματεμπορίου.

Ολοκληρώνοντας θα ήθελα να εκφράσω την ελπίδα μου ότι όλα αυτά που ακούστηκαν και θα ακουστούν, θα απασχολήσουν τους υπεύθυνους και δε θα παραμείνουν όνειρα καλοκαιρινής νυκτός.

ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Ιωάννα Τουρουντζή.

ΙΩΑΝΝΑ ΤΟΥΡΟΥΝΤΖΗ (Επικρατείας): Ευχαριστώ όσους μου έδωσαν την ευκαιρία να έρθω εδώ και να εκφράσω τις απόψεις μου, ελπίζοντας ότι θα καταφέρω να ευαισθητοποιήσω κάποιους. Ζούμε σ' ένα κόσμο που υποτίθεται πως προσπαθούμε να φροντίσουμε για ένα κόσμο καλύτερο, για ένα κόσμο που θα περισσεύει το χαμόγελο και όχι, όπως δυστυχώς συμβαίνει σήμερα, η θλίψη.

Πόσες φορές έχετε δει στα δελτία παιδιά να χαμογελούν; Ελάχιστες. Οι εικόνες που μπαίνουν καθημερινά στα σπίτια μας και ανεβάζουν την τηλεθέαση αναφέρονται σε ακρωτηριασμένα, σε κακοποιημένα, πεινασμένα παιδιά και παιδιά που ζουν με τη βία. Και επειδή αυτός ο κόσμος ανήκει στα παιδιά, όπως πολύ σωστά λέτε εσείς οι μεγάλοι, δυστυχώς φροντίζετε καθημερινά να μας θυμίζετε ότι αυτός ο κόσμος ανήκει στα χρήματά σας, την εξουσία και το υπέροτρο «εγώ» σας.

Θα αναφερθώ σε μία ομάδα παιδιών που δέχτηκαν την

εγκατάλειψη των γονιών και βρέθηκαν σε ένα ίδρυμα. Άραγε πόσοι από εσάς, κύριοι βουλευτές, ξέρετε τι γίνεται στα ιδρύματα της χώρας σας; Είμαι σίγουρη, ότι οι περισσότεροι δεν ξέρετε καν πόσα είναι, ούτε πώς λειτουργούν και αν λειτουργούν. Ξετυλίγοντας τη δική μου προσωπική ιστορία, θα καταλάβετε πώς η ζωή ενός παιδιού, εγκλωβισμένο σ' ένα ίδρυμα, μπορεί να αλλάξει, αρκεί ένας άνθρωπος να του δώσει του χέρι του και την ευκαιρία να κάνει όνειρα.

Από τα 6 έως τα 15 μου χρόνια ήμουν σε ορφανοτροφείο. Τώρα είμαι 17 χρονών. Πριν από 7 χρόνια γνώρισα τη γυναίκα που μου άλλαξε ριζικά τη ζωή. Με κόπο, υπομονή, πείσμα, θέληση, αισιοδοξία και κόντρα σ' αυτούς που πίστευαν πως δε θα τα καταφέρει. Ανύπαντρη, με μία δύσκολη δουλειά, μας πήρε στο σπίτι της επειδή μας αγαπούσε και όχι γιατί ένιωθε οίκτο. Από τα 7 χρόνια τα 2 προσπαθεί να κάνει τις διαδικασίες για την αναδοχή μου. Επισκεπτόταν συνέχεια ψυχολόγους και η κοινωνική λειτουργός της έκανε έλεγχο στο σπίτι και στη δουλειά για το αν είναι ικανή να τα βγάλει πέρα μόνη με 4 παιδιά. Ακόμα έρχεται μία φορά το χρόνο η κοινωνική λειτουργός, για να ελέγξει το σπίτι και τα οικονομικά. Ξέρετε τι θα πει δύο χρόνια ταλαιπωρίας, σωματικής και ψυχολογικής, συνέχεια σε ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς;

Θα μπορούσαν όλα να γίνουν πιο σύντομα, χωρίς τόση γραφειοκρατία, με σωστή οργάνωση και προγραμματισμό από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Αλλά, δυστυχώς, στη χώρα μας ο περισσότερος κόσμος δε γνωρίζει ούτε καν τη λέξη «ανάδοχη οικογένεια» και αυτό γιατί; Γιατί η κοινωνική μέριμνα στη πατρίδα μας είναι λέξη που χρησιμοποιείται πολύ συχνά μόνο όταν πλησιάζουν οι εκλογές.

Και όλα αυτά ταλαιπωρούν τα παιδιά που ανυπομονούν να πάνε σε ένα ζεστό σπίτι, ένα ζεστό φαί και το πιο σημαντικό σε μια ζεστή οικογένεια. Ταλαιπωρούν την ανάδοχη μητέρα που με κουράγιο, υπομονή και αγάπη πάλεψε πολύ. Ταλαιπωρούν ακόμα και τους φίλους της που της έλεγαν ότι χάνει χρόνο. Είναι δυνατόν όταν ασχολείσαι με παιδιά να «χάνεις χρόνο»; Και όμως είναι. Τα παιδιά είναι το χαμόγελο και η συνέχεια της ζωής μας.

Και για να γίνω ποιο πρακτική και εποικοδομητική με το λόγο μου, προτείνω να υπάρχει ένας φορέας ο οποίος θα ασχολείται αποκλειστικά με τις αναδοχές. Ακόμη να γίνει πληροφόρηση από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας για το θεσμό της αναδοχής. Επίσης, να σταματήσει όλη αυτή η ανώφελη γραφειοκρατία και να δίνονται κίνητρα στα άτομα που θέλουν να κάνουν αναδοχή.

Πρέπει να καταλάβετε, κύριοι υπουργοί, πρωθυπουργοί και βουλευτές, ότι είναι πολύ καλύτερα τα παιδιά να βρουν ένα σπίτι και μια αγκαλιά από το να είναι αζήτητα του Σαββατοκύριακου γιατί έτσι νοιώθουν.

(Στο σημείο αυτό προσέρχεται στην Αίθουσα ο Β' Αντι-

πρόεδρος της Βουλής, για να παρακολουθήσει τη συνεδρίαση.)

ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):

Το λόγο έχει η Ελένη – Ευγενία Καρδιακού.

ΕΛΕΝΗ – ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΑΡΔΙΑΚΟΥ (Επικρατείας): Στην ομιλία μου αυτή θα ήθελα να εκφράσω τις σκέψεις μου και τους προβληματισμούς μου, σχετικά με τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τα προβλήματα που αυτά αντιμετωπίζουν.

Το πρώτο ζήτημα που θα ήθελα να αναφερθώ είναι η ηθική και οικονομική στήριξη των οικογενειών των απόμων αυτών. Από τη πρώτη στιγμή που ένα άτομο αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα υγείας, εκ γενετής ή επίκτητο, η οικογένειά του έχει αναλάβει ένα πού δύσκολο και δαπανηρό έργο. Πρέπει να βοηθήσεις το άτομο αυτό να συμβιβαστεί με τα προβλήματατά του, έτσι ώστε αυτά να μην έχουν δυσάρεστες συνέπειες στην ψυχολογία του και παράλληλα να του εξασφαλίσεις ένα καλό βιοτικό επίπεδο. Βασική προϋπόθεση για την επιτυχία του έργου αυτού είναι η ίδια η οικογένεια να έχει συμβιβαστεί με το πρόβλημα που έχει να αντιμετωπίσει και να διαθέτει και τα απαραίτητα οικονομικά μέσα. Δυστυχώς, όμως, η συνειδητοποίηση είναι δύσκολη και η οικονομική κατάσταση των περισσότερων οικογενειών συνεχώς επιδεινώνεται γιατί αν και οι ανάγκες είναι πολύ αυξημένες, ο ένας από τους δύο γονείς αναγκάζεται εκ των πραγμάτων να μην εργάζεται.

Γι' αυτό το Κράτος αποδεικνύοντας στην πράξη την κοινωνική του πολιτική πρέπει να σταθεί δίπλα σε αυτές τις οικογένειες συστήνοντας επιτροπές ειδικών, κοινωνιολόγων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και γιατρών, οι οποίοι θα ενημερώνουν και θα στηρίζουν με κάθε τρόπο τις οικογένειες αυτές. Παράλληλα πρέπει να αυξηθεί και η παρεχόμενη οικονομική βοήθεια ώστε να είναι μία ουσιαστική αρωγή στο έργο τους.

Το δεύτερο ζήτημα που θέλω να αναφερθώ είναι η βελτίωση των σχολείων και η αναβάθμιση της εκπαίδευσης. Τα ειδικά σχολεία που υπάρχουν είναι πού λίγα σε σχέση με τον πληθυσμό, τις ανάγκες του οποίου καλούνται να καλύψουν. Ακόμη όμως και αυτά που υπάρχουν δέχονται πιέσεις με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν να κλείσουν. Ως δικαιολογία για αυτή τη κατάσταση προβάλλεται εδώ και χρόνια το επιχείρημα ότι γίνεται προσπάθεια να ενσωματωθούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες στα κανονικά σχολεία.

Η εμπειρία έχει δείξει ότι αυτό είναι εξαιρετικά δύσκολο.

Πρώτον, λόγω της ιδιαιτερότητάς τους δεν μπορούν εκ των πραγμάτων να παρακολουθήσουν τους ρυθμούς μιας κανονικής τάξης και δεύτερον, γιατί στις περισσότερες των περιπτώσεων δε γίνονται εύκολα αποδεκτοί. Γι' αυτό είναι αναγκαίο να μην υποβαθμιστεί ο θεσμός των ειδικών σχολείων, αλλά να διερευνηθεί και να αναβαθμιστεί ποιοτικά.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Το τρίτο ζήτημα στο οποίο θα ήθελα να αναφερθώ, είναι η παροχή ίσων ευκαιριών εργασίας τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Είναι γεγονός ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι μια από τις ομάδες πληθυσμού που πλήττονται από την ανεργία. Η έλλειψη ειδικευσης, η περιορισμένη πρόσβαση και η κοινωνική απόρριψη, είναι οι κυριότερες αιτίες του προβλήματος αυτού. Γι' αυτό, είναι αναγκαίο να γίνει συστηματική προσπάθεια για ουσιαστική επαγγελματική κατάρτιση και βελτίωση της προσβασιμότητας στο χώρο.

Πιστεύω, ότι, τα τρία προαναφερθέντα ζητήματα καλύπτουν το μεγαλύτερο φάσμα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Οι συγκεκριμένες προτάσεις, θα μπορούσαν να βοηθήσουν αποτελεσματικά στη βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου. Τα τελευταία χρόνια, έχουν γίνει σημαντικά βήματα από την Πολιτεία, αλλά σίγουρα χρειάζονται να γίνουν πολλά ακόμα.

Κλείνοντας, θα ήθελα να τονίσω ότι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας, πάνω στα ζητήματα που αφορούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η μεγαλύτερη ανάγκη των ατόμων αυτών, είναι η αγάπη, η κατανόηση και η συμπαράσταση, ώστε να νιώσουν αποδεκτά από την κοινωνία και να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τη ζωή τους με όνειρα και αισιοδοξία.

Σας ευχαριστώ για το ενδιαφέρον που ήδη έχετε δείξει για το συγκεκριμένο θέμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τη συνεδρίαση παρακολουθεί ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής, κ. Παναγιώτης Σγουριδής.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρσέλα Νάκο.

ΜΑΡΣΕΛΑ ΝΑΚΟ (Νομός Ηρακλείου): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συναδέλφοι, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την ευκαιρία που δίνεται στους μαθητές κάθε χρόνο να ανταλλάσσουν απόψεις για τα θέματα που απασχολούν τη σημερινή νεολαία.

Το θέμα, με το οποίο θα σας απασχολήσω είναι οι μετανάστες στην Ελλάδα. Είμαι παιδί μεταναστών, ήρθα στην Ελλάδα πριν από 8 χρόνια ψάχνοντας μια ευκαιρία για να ζήσω. Εγκαταλείψαμε την πατρίδα μας για να καλύψουμε τις ανάγκες μιας οικογένειας, προσφέροντας τις σωματικές μας ικανότητες σε μια άλλη χώρα. Δυστυχώς, όμως, μέσα σ' αυτά τα χρόνια έχω ξεχωρίσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε από τους ντόπιους και το κράτος.

Το πρώτο πρόβλημα, είναι ο κοινωνικός ρατσισμός. Εμείς, οι μετανάστες, είμαστε άνθρωποι φτωχοί που προσπαθούμε να ζήσουμε, όμως ο ρατσισμός που κυριαρχεί ακόμα ανάμεσα στους Έλληνες πολίτες δημιουργεί ένα εμπόδιο, που δεν αφήνει να δημιουργηθούν σχέσεις φιλίας και αγάπης. Πρέπει όλοι μαζί να καταβάλλουμε προσπάθειες για να ζήσουμε όλοι μαζί σ' αυτό τον πλανήτη, ανεξάρτη-

τα από ποια χώρα είμαστε και σε ποια χώρα ζούμε με αρμονία και αδελφότητα.

Θα παρακαλούσα οι Έλληνες πολίτες, αφού και αυτοί κάποτε ήταν μετανάστες, να καταλάβουν ότι έχουμε ανάγκη να ζήσουμε σε μια χώρα που μπορεί να μας προσφέρει τα απαραίτητα για τη ζωή, έστω αν και αυτή είναι η Ελλάδα. Να μη μας συγκρίνουν με τους εγκληματίες, αφού υπάρχουν σε όλα τα κράτη και κάνοντας πράξεις εγκληματικότητας μειώνουν το όνομα του εαυτού τους.

Στην Ελλάδα, όπως ξέρουμε κύριε Πρόεδρε, τα τελευταία χρόνια βρίσκεται μεγάλος αριθμός μεταναστών, οι οποίοι εκτός του ότι αποτελούν φθηνά χέρια, αναβαθμίζουν και την οικονομία της χώρας. Προτείνω, λοιπόν, η Ελλάδα ως η πιο ενισχυμένη χώρα οικονομικά και ηθικά να βοηθήσει τις μικρές αυτές χώρες, έτσι ώστε να μη χρειάζεται να φεύγουν οι μετανάστες βάζοντας, έτσι, σε κίνδυνο τον πληθυσμό της χώρας και την οικονομία.

Το δεύτερο πρόβλημα είναι η έκδοση της πράσινης κάρτας. Νομίζω ότι πρέπει να γίνει νομιμοποίηση όλων των αλλοδαπών που εργάζονται και σπουδάζουν. Ο χρόνος διάρκειας της πράσινης κάρτας να είναι μακροχρόνιος, έτσι ώστε να αποφεύγεται η κερδοσκοπία. Αυτό έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια και νομίζω ότι συμβάλλουν σ' αυτό οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Εμείς, τα παιδιά των μεταναστών, ζώντας χρόνια στην Ελλάδα έχουμε αποξενωθεί από την ιστορία και τη γλώσσα μας. Ο αδελφός μου είναι 12 χρονών. Είναι αριστούχος μαθητής. Δε θα ήταν το ίδιο, αν φοιτούσε στα δικά μας σχολεία. Δε γνωρίζει να διαβάζει ούτε να γράφει την αλβανική γλώσσα. Θα παρακαλούσα το ελληνικό κράτος επειδή έχει τη δυνατότητα, να ιδρύσει σχολεία πολιτισμικά και να εισάγονται περισσότερα βιβλία στη γλώσσα των μεταναστών. Αγαπάμε την Ελλάδα όπως αγαπάμε την πατρίδα μας, αφού θα ζούμε πολλά χρόνια ανάμεσα στους Έλληνες πολίτες. Τα ελληνικά ήθη και έθιμα και η ελληνική νοοτροπία θα είναι η καθημερινότητά μας. Ευχαριστώ πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Προκόπης - Πάρις Χατζημιχαλάκης.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ - ΠΑΡΙΣ ΧΑΤΖΗΜΙΧΕΛΑΚΗΣ (Αίγυπτος): Κύριε Πρόεδρε, επιλέγω να μη μιλήσω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Καλντρεμτζίου.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΝΤΡΕΜΤΖΙΟΥ (Νομός Αττικής): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους ανθρώπους που δημιούργησαν τη Βουλή των Εφήβων γιατί πραγματικά η φαντασία έχει θέση στην εξουσία. Αποδείξαμε ότι η νεολαία δε σκέφτεται μόνο την καφετέρια, αλλά προβληματίζεται και αυτή. Αυτό είναι μια αρχή. Ενδιαφέρεται να αλλάξει την

κοινωνία γιατί ξέρει πως μπορεί. Σ' αυτή την αγωνιστικότητα και τη δίκαιη κρίση, θα στηριχθώ για να υπερασπισθώ τους μετανάστες.

Υπήρξε περίοδος που τα Μ.Μ.Ε. βομβάρδιζαν καθημερινά τους τηλεθεατές με ληστείες και θανάτους που είχαν προκαλέσει οι μετανάστες. Έτσι οι πάντες υποβάλλονταν σε πλήρη εγκεφάλου. Τώρα όμως τα πράγματα δεν είναι τα ίδια. Μια έρευνα στοιχείων από την Κ.Ε.Π. έδειξε πως πρώτοι στην εγκληματικότητα είναι οι Πακιστανοί, ύστερα οι Βούλγαροι και οι Ιρακινοί και οι Αλβανοί σε ποσοστό 3%.

Ας σκεφθούμε πριν καταλήξουμε σε γενικεύσεις που καταδικάζουν ανθρώπους εξαιτίας της καταγωγής τους. Η νεολαία είναι αυτή που κάνει την αλλαγή. Η προηγούμενη γενιά έχει σκουριάσει. Αυτή θα εναντιωθεί σε τέτοιες αδικίες και σ' αυτή απευθύνομαι. Μπορεί κάποιος να έχουν άσχημες εμπειρίες. Τότε, ίσως, έχουν το δικαίωμα να είναι ρατσιστές. Ας είναι, όμως, με αυτούς που τους πείραξαν και όχι με οικογενειάρχες που προσπαθούν να κάνουν μια νέα αρχή σε μια ξένη χώρα. Και οι μετανάστες έχουν κοινά σημεία με τους υπόλοιπους. Αυτό που ζητάνε οι μετανάστες είναι μια ευκαιρία. Με αυτή την ευκαιρία θα φτιάξουν το μέλλον τους, γιατί αν φοβούνται να πούν την καταγωγή τους θα είναι σαν να προσπαθούν να φτιάξουν το μέλλον τους χωρίς θεμέλια.

Για την κατάσταση αυτή ευθύνονται τα Μ.Μ.Ε.. Προς χάριν της δημοσιότητας παραποιούσαν τα γεγονότα, αλλά και το κράτος που ακολούθησε λάθος πολιτική αφήνοντας τα σύνορα ανοικτά, επιτρέποντας την εισροή περισσότερων μεταναστών από όσων μπορούσε να δεχθεί. Έτσι προκλήθηκε ένας μεγάλος πανικός. Η ξενοφοβία οργίασε. Η νομοθεσία του 1958 έκανε αδύνατη την απόκτηση της υπηκοότητας, εμποδίζοντας έτσι την ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία. Επίσης, δεν προσάρμοσε την παιδεία στη νέα πραγματικότητα.

Ένα κράτος που μόλις είχε συνέλθει από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και την Κατοχή βρέθηκε αντιμέτωπο με έναν νέο κίνδυνο. Έναν κίνδυνο που θα έπρεπε να είχε προβλέψει με τη φρούρηση των συνόρων. Αυτό το πρόβλημα μπορεί να διορθωθεί όχι με την εκδίωξη των μεταναστών, αλλά με την απαγόρευση να έρθουν άλλοι. Με τη δημιουργία πολυπολιτισμικής παιδείας και με το στόχο να ενωθούν τα παιδιά από τη μικρή ακόμα ηλικία, ώστε να αποφευχθούν γενικεύσεις και προκαταλήψεις και ακόμη με τη μείωση της γραφειοκρατίας που έφεραν οι προηγούμενες νομοθεσίες και τη μόρφωση των ανήλικων μεταναστών. Το κυριότερο είναι να λογοκρίνονται τα Μ.Μ.Ε. για όσα λένε, να ελέγχεται η αλήθεια και να καταπολεμηθεί η ψευδολογία. Οι δημοσιογράφοι έχουν μετατραπεί σε κερδοσκόπους που επιδιώκοντας τη δημοτικότητα μας παραπληροφορούν διαρκώς.

Θα ήθελα να κλείσω, καταλήγοντας, ότι όλα τα προβλήματα που αναφέρθηκαν είναι το αποτέλεσμα αυτής της κοινωνίας. Μιας διεφθαρμένης και αδιάφορης κοινωνίας που

περιμένει να την εξαγνίσουμε. Η ελπίδα είναι αυτή που θα τους σώσει, η ελπίδα που έχουν οι νέοι, ας ευχηθούμε, λοιπόν, να μείνουμε νέοι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Παναγιώτης Ανδριώτης.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ (Νομός Μαγνησίας): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, είναι υποχρέωσή μου να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους εσάς, της πολιτικής ηγεσίας που μας παραχωρήσατε ευγενικά τη θέση σας στο ναό της δημοκρατίας, το Ελληνικό Κοινοβούλιο. Έτσι, μπορούμε να εκφράσουμε τις απόψεις μας και παρακαλώ να τις λάβετε σοβαρά υπόψη σας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους διοργανωτές και εμπνευστές του εκπαιδευτικού προγράμματος «Βουλή των Εφήβων». Ένα μεγάλο ευχαριστώ στον Άγνωστο Στρατιώτη μα και στους σημερινούς συνταξιούχους, γιατί χάρη σε αυτούς αναπνέουμε σήμερα τον αέρα της ελευθερίας και της δημοκρατίας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους γονείς μου και στους καθηγητές μου, γιατί χάρη σε αυτούς βρίσκομαι σήμερα μαζί σας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους 24.223 συμμαθητές μου για την άψογη έκθεση που έγραψαν, αλλά δεν κατόρθωσαν να βρεθούν όλοι εδώ ανάμεσά μας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ και συγχαρητήρια σε όλους σας που είστε όλοι ακέραιοι και αυθόρμητοι χαρακτήρες και ένα μεγάλο παρόν να βροντοφωνάξω σε μια μεγάλη μορφή, σε έναν αιώνιο έφηβο που μας κοιτάει από ψηλά και αισθάνεται υπερήφανος για όλους μας, τον Αντώνη Σαμαράκη που έχουμε όλοι μέσα στην καρδιά μας. Αιωνία σου η μνήμη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος Βουλευτής Αβρίνα Μινμπασιρίδου.

ΑΒΡΙΝΑ ΜΙΝΜΠΑΣΙΡΙΔΟΥ (Α' Θεσσαλονίκης): Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε, ζούσα σε ένα χωριό στην Αρμενία που το έλεγαν Σαμπλούχ. Μπροστά από το σπίτι μας είχαμε μια μεγάλη αυλή. Κοντά σε μας ζούσε ο παππούς και η γιαγιά και μου άρεσε πολύ να μένω μαζί τους επειδή μου έκαναν όλα τα χατίρια. Η γιαγιά διατηρούσε ένα κατάστημα και ο παππούς είχε ζώα. Προσωπικά δεν είχα καταλάβει ότι αντιμετωπίζαμε οικονομικά προβλήματα. Ο παππούς άρχισε να πουλάει τα ζώα και η γιαγιά έκλεισε το μαγαζί. Επειδή δεν καταφέραμε να επιβιώσουμε ο πατέρας μου αποφάσισε να πάει στην Ελλάδα για να δουλέψει και να μας στέλνει χρήματα για να μπορέσουμε να ζήσουμε. Έμεινε μόνος του ένα χρόνο. Μας έστελνε γράμματα και εμείς διαβάζοντάς τα κλαίγαμε. Στην πορεία διαπιστώσαμε ότι δεν μπορούσαμε να επιβιώσουμε. Οι γονείς μας αποφάσισαν να έρθουν όλοι μαζί στην Ελλάδα. Τουλάχιστον θα βοηθούσε ο ένας τον άλλο ακόμη και με την παρουσία του.

Αφού φθάσαμε στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Θεσσαλονίκη συναντήσαμε τον πατέρα μου και μετά εγκα-

τασταθήκαμε στο μικρό σπίτι που έμενε. Το επόμενο πρωινό ο κόσμος μου φάνηκε πολύ διαφορετικός. Αρχισαν να μου λείπουν κιόλας οι συγγενείς μου. Ένοιωθα μοναξιά και απογοήτευση. Όλα ήταν καινούργια για μένα. Μετά από λίγο καιρό ήθελα να φύγω, να γυρίσω πίσω. Ένοιωθα την πόλη που ζούσα πολύ απόμακρη και μάλιστα έφθασα σε σημείο να τη μισήσω κιόλας. Δεν έβλεπα τους γονείς μου γιατί δούλευαν πολλές ώρες στα καπνά. Το πρωί όταν πήγαιναν στη δουλειά εγώ κοιμόμουν και το βράδυ έρχονταν πολύ αργά. Ήταν μια κατάσταση που με στενοχωρούσε πάρα πολύ. Προσπαθούσα να γεμίσω τις ώρες μου με κάτι χρήσιμο. Το μόνο που υπήρχε ήταν αυτοκίνητα και παντού σπίτια. Μετά από αρκετό χρονικό διάστημα συνήθισα και τη μοναξιά και το μικρό σπίτι που ζούσαμε και συμβιβάστηκα με αυτά γιατί δεν μπορούσα να κάνω αλλιώς.

Ήρθε όμως η στιγμή να πάω στο σχολείο. Μου άρεσε η ιδέα γιατί έτσι θα είχα να κάνω κάτι χρήσιμο και ακόμη θα αποκοτούσα φίλες. Μετά από λίγο διάστημα διαπίστωσα ότι με κοροΐδευαν, αλλά δεν ήξερα γιατί. Και αυτό με στενοχωρούσε πολύ. Με είχαν κάνει να μη θέλω να πηγαίνω σχολείο. Αργότερα κατάλαβα γιατί με κοροΐδευαν. Ο λόγος ήταν πολύ χαζός. Προσπάθησα και το ξεπέρασα και πήγαινα στο σχολείο για να τους αποδείξω ότι μπορεί να είμαι καλύτερη από αυτούς. Τώρα πια είμαι μια μέτρια μαθήτρια 16 ετών, γιατί ακόμη και τώρα δυσκολεύομαι. Δε θέλω να εγκαταλείψω τις προσπάθειες, αλλά έχω στόχο να γίνω και η πιο καλή μαθήτρια. Νοιώθω πολύ χαρούμενη όταν μου λένε «μπράβο».

Γιατί να μην έχω το δικαίωμα να βοηθηθώ από κάποιον για τα μαθήματά μου; Γιατί να είμαι παντού μόνη μου, χωρίς να έχω κάποιον δίπλα μου; Ακόμη και τώρα που πέρασαν τόσα χρόνια είναι δύσκολο να σκεφτώ και να προτείνω λύσεις. Είναι τόσο πολύπλοκο, αυτό που βίωσα και βιώνω, που δε θα μπορώ να δω ξεκάθαρα, τι θα μπορούσε να γίνει, ώστε να μη βλέπουν τα μάτια των παιδιών τέτοιες οδυνηρές καταστάσεις στην πιο τρυφερή τους ηλικία.

Σίγουρα κάποιος άνθρωπος με υψηλή θέση και εξουσία θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα των οικονομικών μεταναστών. Είναι πολλά αυτά που πρέπει να αντιμετωπίσει μία οικογένεια, που αναγκάζεται να ξεριζωθεί από τον τόπο της για οικονομικούς λόγους, όπως η γλώσσα, ο διαφορετικός πολιτισμός, η θρησκεία, ο ρατσισμός, η ανεργία, η στέγη, το σχολείο, η αποξένωση και η νοσταλγία. Ίσως να μπορούσε η Πολιτεία να βοηθήσει δίνοντας οικονομικά κίνητρα, με επιδόματα, προγράμματα απασχόλησης, άτοκα δάνεια, τάξεις υποδοχής σε κάθε σχολείο που δέχεται μαθητές από άλλη χώρα, προγράμματα για φτηνή κατοικία και τέλος με κέντρα που θα βοηθήσουν στη διατήρηση της κουλτούρας τους. Πολλά έχει τη δυνατότητα να πράξει ένα κράτος, εφόσον έχει την πολιτική βούληση.

Στο τέλος της εφηβείας μου ακόμη μένουν πολλά ερωτημα-

τικά, που με βασανίζουν. Ποιος άραγε σοφός πολιτικός, ποιητής, λογοτέχνης, επιστήμονας θα δώσει μία απάντηση στα πληγωμένα συναισθήματα των μικρών παιδιών, που απλώς ακολουθούν, χωρίς να καταλαβαίνουν το γιατί; Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Μιχάλης Βαμβουνάκης.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΒΑΜΒΟΥΝΑΚΗΣ (Νομός Χανίων): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, θα σας μιλήσω για τη βία, την εγκληματικότητα και την κακοποίηση των νέων.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται κατακόρυφη αύξηση της αντικοινωνικής συμπεριφοράς των νέων. Ως αντικοινωνική συμπεριφορά ονομάζουμε την απόκλιση από την κοινωνικά παραδεκτή συμπεριφορά στην κοινωνία είτε τις πράξεις που παραβαίνουν τους νόμους της χώρας.

Ο όρος εγκληματικότητα περιλαμβάνει παραβάσεις ποινικών νόμων, εγκλήματα κατά της ξένης, δημόσιας ή ατομικής περιουσίας, ειδικά εγκλήματα για παράδειγμα βιασμούς, πράξεις που στρέφονται ενάντια στα ίδια τα άτομα για παράδειγμα πορνεία. Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα όλο και περισσότεροι ανήλικοι, είτε δρώντας μεμονωμένα, είτε κατά ομάδες οδηγούνται σε βίαιη συμπεριφορά όπως κλοπές, βανδαλισμούς, χρήση τοξικών ουσιών, βιαιοπραγίες, κακουργήματα, χουλιγκανισμούς, καταπατήσεις.

Τα φαινόμενα αυτά αυξάνονται στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες. Παράγοντες που οδηγούν στη βία, στην εγκληματικότητα και στην κακοποίηση των νέων είναι η ανεργία, η τεχνολογική εξέλιξη, ο υπερχαταναλωτισμός, η έλλειψη αξιοκρατίας, η αστυφιλία, η κρίση στον θεσμό της οικογένειας, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, οι πόλεμοι, η ανεπάρκεια του εκσυγχρονιστικού συστήματος, η προβολή των Μ.Μ.Ε. και άλλα. Αναλυτικότερα, η ανάπτυξη της τεχνολογίας αντικαθιστά το ανθρώπινο εργατικό δυναμικό με τις μηχανές, με αποτέλεσμα τα ποσοστά ανεργίας να αυξάνονται ραγδαία. Ο άνθρωπος έχει την ανάγκη, επηρεασμένος από τον καθημερινό τρόπο ζωής, να καταναλώνει όλο και περισσότερα αγαθά με αποτέλεσμα να γίνεται υπερχαταναλωτικός. Ο σημερινός τρόπος ζωής, οδηγεί στην αστυφιλία, οι νέοι φεύγουν προς τις μεγαλουπόλεις αναζητώντας καλύτερο τρόπο ζωής.

Οι σκληρές βίαιες προβάλλονται από τα Μ.Μ.Ε., οι πόλεμοι που προβάλλονται ακόμη και σε παιδικές εκπομπές, επηρεάζουν αρνητικά τους νέους. Οι βιομηχανίες κατασκευάζουν διαρκώς βίαια παιχνίδια, όπως όπλα. Το σχολείο αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι, το οποίο μπορεί να συμβάλει στη διαπαιδαγώγηση των νέων, αντιθέτως το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα οδηγεί σε ανταγωνισμό, βαθμοθηγία ανάμεσα στους νέους.

Η κρίση στον θεσμό της οικογένειας, οδηγεί στην ανά-

πτυξη του φαινομένου αυτού, με αποτέλεσμα να παρατηρείται έλλειψη σεβασμού, ανυπακοή στους γονείς, αλλαγή των ρόλων στην οικογένεια. Τα παιδιά με προβληματική συμπεριφορά, προέρχονται συνήθως από διαλυμένες οικογένειες. Μεγαλώνουν δίχως στοργή και με συχνές συγκρούσεις μεταξύ των μελών της οικογένειάς τους.

Η Πολιτεία χρειάζεται να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να λειτουργεί ικανοποιητικά και να μπορεί να αντιμετωπίσει σε επίπεδο πρόληψης το φαινόμενο αυτό.

Προτείνω:

Η οικογένεια αποτελεί το βασικότερο κομμάτι, μέσα στο οποίο μεγαλώνει ο νέος. Για να μπορέσει να διαμορφώσει μία υγιή προσωπικότητα, χρειάζεται ένα αρμονικό, οικογενειακό περιβάλλον. Οι γονείς πρέπει να το διαπαιδαγωγούν μέσα σε ένα κλίμα αγάπης και σεβασμού. Θα πρέπει να παρακολουθούν σεμινάρια ανατροφής των παιδιών τους. Στις περιπτώσεις που ο νέος πέφτει σε παραπτώματα, οι γονείς θα πρέπει να απευθύνονται σε ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς. Το σχολείο μαζί με την οικογένεια συμβάλλει στη διαπαιδαγώγηση των νέων.

Τα παιδιά είναι προτιμότερο να φοιτούν σε σχολεία που αναπτύσσεται κλίμα συνεργασίας. Οι δάσκαλοι και οι καθηγητές πρέπει να είναι κατάλληλα καταρτισμένοι, ώστε να βρίσκονται κοντά στο πρόβλημα των παιδιών. Πρέπει να υπάρχουν κοινωνικοί λειτουργοί, παιδοψυχολόγοι στα σχολεία, ώστε να απευθύνονται οι μαθητές και οι γονείς τους.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης είναι υπεύθυνο γι' αυτό το φαινόμενο. Κρίνεται απαραίτητο να εκσυγχρονιστεί το σωφρονιστικό σύστημα της χώρας μας. Μερικά από τα σημαντικά προβλήματα είναι η έλλειψη καταρτισμένου επιστημονικού προσωπικού και πόρων για το σχεδιασμό προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης με την κατάλληλη κτιριακή υποδομή για τη διαβίωση των κρατουμένων. Θα πρέπει να λειτουργήσουν περισσότερα προγράμματα απασχόλησης, κατάρτισης, είτε μέσα στο χώρο της φυλακής, είτε μετά την έξοδο από αυτές.

Κρίνεται απαραίτητο, να υπάρχουν κέντρα στήριξης και υποστήριξης κακοποιημένων, παραμελημένων παιδιών και γυναικών. Όσον αφορά τα Μ.Μ.Ε., θα πρέπει να ασκηθεί αυστηρός έλεγχος στην προβολή δύο φιλμ, που αυξάνουν την επιθετικότητα των νέων. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Θεοδώρα Χριστοδούλου.

ΘΕΟΔΩΡΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ (Νέα Υόρκη – Η.Π.Α.): Στην εποχή μας, που η τεχνολογία και η εξέλιξη έχουν φτάσει στα υψηλότερα επίπεδα, θα περίμενε κανείς ότι η ζωή μας θα γινόταν πιο εύκολη και πιο άνετη. Δυστυχώς, όμως, βλέπουμε καθημερινά πόσο άνθρωποι και κυρίως νέοι, πρέπει να αντιμετωπίσουν τεράστια προβλήματα.

Η εγληματικότητα και τα ναρκωτικά είναι δύο από τα πιο σημαντικά προβλήματα, που αντιμετωπίζουμε σε αυτή την κοινωνία. Πολλοί άνθρωποι και κυρίως νέα παιδιά είναι χρήστες ναρκωτικών. Η ανάγκη και η εξάρτηση τους οδηγούν σε σημείο, να διαπράξουν εγκλήματα, ληστείες και πολλές φορές φόνο, ώστε να εξασφαλίσουν τη δόση τους. Δυστυχώς, πολλές φορές δεν ελέγχουν τον εαυτό τους γι' αυτό και γίνονται βίαιοι.

Έχουμε ακούσει πολλές φορές, ότι παιδιά σε μικρή ηλικία γίνονται χρήστες ναρκωτικών. Τα προμηθεύονται στο σχολείο τους. Επιτρέπει δε νοιάζονται για το κακό που θα προκαλέσουν, μπαίνουν παράνομα σε σχολικούς χώρους και προμηθεύουν το θανάσιμο υλικό στα παιδιά. Βλέπουμε πολλά κρούσματα χρήσης ναρκωτικών σε φτωχές γειτονιές, όπου η ζωή καθημερινά γίνεται όλο και πιο δύσκολη.

Όλοι οι γονείς, πλούσιοι και φτωχοί, θέλουν τα παιδιά τους να γίνουν καλύτεροι από αυτούς και να έχουν καλύτερη ζωή. Η φτώχεια και η έλλειψη μόρφωσης είναι πολύ μεγάλο εμπόδιο για τους γονείς, ώστε να μπορέσουν να οδηγήσουν τα παιδιά τους, στο σωστό δρόμο. Τα παιδιά αυτά χρειάζονται την αγάπη και την κατανόηση όλων μας και κυρίως των δασκάλων τους.

Για τους χρήστες ναρκωτικών υπάρχουν κέντρα αποτοξίνωσης, προκειμένου να τους βοηθήσουν να αποτοξινωθούν. Η διάρκεια της θεραπείας είναι μεγάλη και τα έξοδα τεράστια. Εκπαιδευμένοι γιατροί και νοσοκόμες βρίσκονται διαρκώς κοντά στον ασθενή και με ειδικά φάρμακα και ψυχολογική υποστήριξη προσπαθούν και κατορθώνουν να αποτοξινώσουν τον χρήστη. Πιστεύω ότι το πρόβλημα των ναρκωτικών, είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει η σημερινή κοινωνία. Όλοι πρέπει να βοηθήσουν, χωρίς διακρίσεις για τη καταπολέμησή τους. Τα παιδιά είναι αυτά που θα αποτελέσουν την αυριανή κοινωνία και αυτά που θα κυβερνήσουν τον κόσμο στο μέλλον. Αν αυτά τα παιδιά δεν είναι σε θέση να το κάνουν, τι θα γίνει; Πώς νοιώθει ένας μεγαλέμπορας ναρκωτικών όταν δει το δικό του παιδί να γίνεται χρήστης ναρκωτικών και τη ζωή του να καταστρέφεται; Αξίζει να καταστρέψεις τη ζωή νέων ανθρώπων για την απόκτηση εύκολου πλούτου; Αυτά είναι μερικά ερωτήματα που αξίζουν να απαντηθούν από τους μεγάλους εμπόρους των ναρκωτικών. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, στο σημείο αυτό θα διακόψουμε για μερικά λεπτά.

(Στο σημείο αυτό γίνεται διάλειμμα για 15')

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επαναλαμβάνεται η διακοπή συναεδρίαση. Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Προκόπης - Πάρις Χατζημιχελάκης.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΠΡΟΚΟΠΗΣ - ΠΑΡΙΣ ΧΑΤΖΗΜΙΚΕΛΑΚΗΣ (Αίγυπτος): Αποτελεί ιδιαίτερη χαρά και τιμή για εμένα το γεγονός ότι μου δίνεται η ευκαιρία να σας απευθύνω το λόγο και να παρουσιάσω μερικές σκέψεις μου, από το επίσημο βήμα της ελληνικής Βουλής. Ένα βήμα το οποίο τίμησαν, τιμούν και θα τιμούν ελπίζω οι εκλεκτοί του λαού μας, κατά τρόπο ώστε η τιμή της εκλογής τους να επιστρέφει στους εκλέκτορες και να περιποιεί, με τη σειρά της, τιμή στη χώρα, προς το λαό και στο έθνος των Ελλήνων.

Για να συνεχίσει, όμως, να γίνεται αυτό είναι απαραίτητο να συνεχίσει να υπάρχει η Ελλάδα, να συνεχίσει να υπάρχει ελληνικός λαός, να συνεχίσει να υπάρχει το ελληνικό έθνος.

Είναι αλήθεια πως όλοι μιλούν για το δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα. Ελληνικά και ξένα κέντρα μελετών και ειδικοί επιστήμονες έχουν ασχοληθεί κατά επανάληψη με το ζήτημα. Οι στατιστικές υπηρεσίες των Ηνωμένων Εθνών το έχουν καταγράψει. Η Βουλή των Ελλήνων συνέστησε πριν μερικά χρόνια μια ειδική επιστημονική επιτροπή και τα αποτελέσματα των ερευνών της, τα ευρήματα και τα συμπεράσματα είδαν ευρύτατα το φως της δημοσιότητας. Προκάλεσαν κάποια κινητικότητα. Δημιούργησαν αίσθηση. Και ύστερα;

Ύστερα φοβούμαι πως απόμειναν οι τυπωμένοι τόμοι, γεμάτοι αριθμούς, καμπύλες, στατιστικές, προβολές συγκριτικών στοιχείων, να σκονίζονται σε κάποια ράφια. Πόσοι από τους αρμόδιους συγκράτησαν άραγε, τα στοιχεία αυτά; Ποιος θυμάται ότι η Ελλάδα των 7 εκατομμυρίων το 1939 είχε 200.000 γεννήσεις το χρόνο και δείκτη γονιμότητας 2,8%, ενώ σήμερα με 11 εκατομμύρια πληθυσμό έχει μόνο 100.000 περίπου γεννήσεις και δείκτη γονιμότητας 1,2%, τη στιγμή που ο δείκτης που εξασφαλίζει την αριθμητική συνέχεια της φυλής είναι το 2,1%;

Αν αυτή η κατάρρευση συνεχιστεί, λένε οι ειδικοί, αν ο δείκτης πέσει κάτω από 1%, το αποτέλεσμα θα είναι τραγικό. Η κατάσταση θα γίνει μη αναστρέψιμη και η φυλή μας θα σβήσει.

Όπως σας είπα και πρωτίτερα οι βιβλιοθήκες, τα ερευνητικά κέντρα, ακόμα και οι σχετικές ιστοσελίδες στο διαδίκτυο είναι γεμάτες με συγκριτικά στατιστικά στοιχεία. Θα μπορούσε κανείς, θα μπορούσα και εγώ να αντιγράψω εκατοντάδες, αν όχι χιλιάδες τέτοια συγκριτικά στοιχεία.

Πόσα παιδιά γεννήθηκαν από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου έως το 1960; Πόσα από το 1960 και μετά; Πόσους στρατιώτες χρειαζόμαστε, πόσους καταφέραμε να έχουμε σε κάθε σειρά; Ποιος είναι ο δείκτης γονιμότητας στην γειτονική Αλβανία και ποιος στην ιδιόρρυθμη σύμμαχό μας την Τουρκία; Το αποτέλεσμα όμως θα ήταν το ίδιο. Ότι δηλαδή η Ελλάδα πεθαίνει. Δεν πεθαίνει, αυτοκτονεί. Δεν αυτοκτονεί, δολοφονείται. Αυτοκτονεί γιατί τα παιδιά της έχουν κυριευθεί από μια περίεργη μακαριότητα που πηγάζει

από αδιαφορία και στηρίζεται στην άγνοια ή μάλλον στην έλλειψη συνειδητοποίησης του μεγέθους και της έκτασης του προβλήματος.

Δολοφονείται, όμως, επίσης, γιατί εκείνοι που είναι σε θέση να γνωρίζουν, που έχουν την υποχρέωση να δράσουν αποτελεσματικά, να ενημερώσουν, να κτυπήσουν ξανά το κουδούνι του κινδύνου, να παροτρύνουν, να δώσουν κίνητρα, να στηρίξουν τους συνειδητοποιημένους και να προκαλέσουν τη συνειδητοποίηση των άλλων, εξαντλούν τη δράση τους σε διαπιστώσεις που απομένουν χωρίς συνέχεια ή παίρνουν κάποια αποσπασματικά μέτρα ή καλύτερα ημίμετρα που εκφυλίζονται και μαραίνονται σε ελάχιστο χρόνο.

Οι διαπιστώσεις αυτές δεν είναι δικές μου. Είναι διαπιστώσεις και συμπεράσματα πολύχρονων ερευνών που ενσωματώνουν στην επιστημονική κατάρτιση, τη γνώση και την ικανότητα των αρμόδιων επιστημόνων.

Δεν κομίζω, λοιπόν, «γλαύκα εις Αθήνας». Δεν έχω τη γνώση, ούτε την ικανότητα να καταρτίσω μελέτες αυτού του είδους και πολύ περισσότερο, βέβαια, στερούμαι των αναγκαίων γνώσεων για να προτείνω λύσεις και μέτρα πρακτικά. Ούτε είναι στις προθέσεις μου να επαναλάβω και να απαριθμήσω τα μέτρα και τις προτροπές που ήδη έχουν γίνει από τους αρμόδιους. Και που όλοι μας μπορούμε να απομνημονεύσουμε και να τα επαναλάβουμε όπως την αλφαβήτα και την προπαίδεια πολλαπλασιασμού.

Δώστε οικονομικά κίνητρα, επιδοτήστε τις πολύτεκνες οικογένειες, συνταξιοδοτήστε τις πολύτεκνες μητέρες, προχωρήστε σε φοροαπαλλαγές, παραχωρήστε κατοικίες, χαμηλότοκα δάνεια, παραχωρήστε .....

Φοβούμαι πως κάτι τέτοιο, η παροχή δηλαδή οικονομικών και μόνον κινήτρων δε θα έχει αποτέλεσμα. Το ένα ή τα δύο παιδιά που κατά μέσο όρο αποκτά στις ημέρες μας η ελληνική οικογένεια δεν εξασφαλίζουν την αναπαραγωγή του πληθυσμού της χώρας μας. Δεν εξασφαλίζουν τη συνέχειά μας ως λαού. Καθημερινά δημιουργείται όλο και μεγαλύτερο κενό.

Και η φύση, όπως όλοι ξέρουμε, μισεί και αποστρέφεται τα κενά και σπεύδει να τα συμπληρώσει και θα είναι τραγικό αν, σε δύο με τρεις γενεές ακόμα, η Ελλάδα θα είναι παρούσα μόνο ως γεωγραφικός χώρος και ιστορικός όρος. Και οι «βάρβαροι, επιτέλους, θα διαβούν», γιατί οι Θερμοπύλες της θα έχουν μείνει αφύλακτες. Όχι από δειλία, αλλά από αδράνεια και ανευθυνότητα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Ευαγγελία Σαριδάκη, για να δευτερολογήσει.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΑΡΙΑΚΗ (Νομός Χανίων): Σήμερα ο πολιτισμός των τσιγγάνων δεν καταπιέζεται. Ο κυρίαρχος λόγος του αναγνωρίζει τη γλώσσα του, του φτιάχνει λεξικά, τον δέχεται παραγωγό πολιτισμού και του φτιάχνει βιβλία.

Τον δέχεται ως φορέα κάποιας ιδιαίτερης ταυτότητας. Του φτιάχνει αιτήματα, προκειμένου να διατηρήσει αναλλοίωτα αυτήν του την ταυτότητα, έστω και σαν μειονοτική.

Δεν του παρέχει, όμως, τη δυνατότητα να κωδικοποιήσει ο ίδιος τον όποιο πολιτισμό του, την όποια ιδιαιτερότητά του, την ίδια του την ύπαρξη στο βαθμό και με τον τρόπο που θέλει, κατακτώντας τη θέση του στο γενικό πολιτισμό και επωφελούμενος ο ίδιος από αυτήν τη διαδικασία.

Το στεγαστικό πρόβλημα αναδεικνύεται ως το μείζον πρόβλημα, τουλάχιστον, στους μισούς τσιγγάνους, σε ποσοστό 51%. Στην ιεράρχηση των προβλημάτων ακολουθεί το επαγγελματικό σε ποσοστό 19%. Η έλλειψη των παροχών από την πολιτεία σε ποσοστό 10%, ενώ η εκπαίδευση σε 18,4% και η έλλειψη αποδοχής από τους μη τσιγγάνους σε ποσοστό 11,6%. Μόνο ένας στους 10 δηλώνει ότι δεν έχει σχέσεις με τους ΓΑΤΖΕ ή με τσιγγάνους. Ωστόσο, οι 9 στους 10 που δηλώνουν ότι έχουν σχέση με μη τσιγγάνους, διατηρούν σχέσεις οικονομικής φύσης. Ακόμη, οι περισσότεροι με ποσοστό 73,2% δηλώνουν ότι οι μη τσιγγάνοι έχουν προκατάληψη απέναντί τους και δεν τους νοικιάζουν εύκολα σπίτια και σε μεγάλο ποσοστό (46,3%) ότι δεν τους εξυπηρετούν στις υπηρεσίες που απευθύνονται συχνά. Έτσι, σχεδόν στο σύνολό τους (92,6%) οι τσιγγάνοι προτιμούν τσιγγάνους για συντρόφους τους, γεγονός που ίσως αποτελεί βασικό λόγο για τη διατήρηση των πολιτισμικών στοιχείων στη τσιγγάνικη κοινωνία και ενδεχομένως να συμβάλλει στη γκετοποίησή τους.

Τα δημοτικά σχολεία αρνούνται την εγγραφή στους τσιγγάνους. Το 73,5% αναφέρει «μας βλέπουν με προκατάληψη». Είναι χωρίς ασφάλιση οι τέσσερις στους πέντε. Το 64% δεν έχει άδεια για το επάγγελμα που ασκεί, το 83% θέλει μόνιμη δουλειά. Ένας στους τρεις είναι άστεγος. Το 70% δεν έχει πάει ποτέ στο σχολείο. Το 93,5% είναι χωρίς τουαλέτα σε όσους ζουν στους καταυλισμούς και χωρίς λουτρό το 59%, σε όσους ζουν σε σπίτια. Θα μου πείτε, «εάν δεν παινέψεις το σπίτι σου, θα πέσει να σε πλακώσει». Έχετε δίκιο. Όμως, αυτό το σπίτι δεν είναι αποκλειστικά δικό μου. Είναι σπίτι όλων μας. Στην εποχή του '40, την εποχή των Γερμανών κατακτητών, η Βασίλισσα Φρειδερίκη είχε πει χαρακτηριστικά «αυτό είναι το λουλούδι του αγρού». Σήμερα τι αποτελούμε για την Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ; Είμαστε το τελευταίο κατακάθι της κοινωνίας;

Οραματίζομαι, προσεύχομαι και ευελπιστώ ένα κοινό, υγιή και ευρωπαϊκό μέλλον. Μέλλον συλλογικού συμφέροντος και όχι ατομικού. Σας ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ο κοινοβουλευτικός λόγος είναι ζωντανός. Βασίζεται στο λόγο και τον αντίλογο. Σοφά οι κανονισμοί σε όλα τα κοινοβούλια του κόσμου προβλέπουν τη διευκόλυνση του λόγου και του αντίλογου και το σύστημα της δευτερολογίας.

Η δευτερολογία έχει στόχο τη ζωντανία του λόγου και οδηγεί στην αντιπαράθεση των ιδεών και τη σύνθεσή τους. Επομένως, στις δευτερολογίες σας θα σας παρακαλούσα να αναφέρεστε είτε συμπληρωματικά σε κάτι που σκεφθήκατε από τις ομιλίες των άλλων είτε και αντιπαραθετικά.

Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Δευτέρης Γιαλαμάς.

ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΙΑΛΑΜΑΣ (Νομός Μαγνησίας): Το θέμα μου είναι η ξενομανία. Το πρόβλημα αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στη χώρα μας. Ενώ στη θεωρία υπερηφανευόμαστε για την αξία και το μεγαλείο του ελληνικού πολιτισμού, στην πράξη προσπαθούμε να μιμηθούμε, χωρίς πολλή σκέψη, τα ξένα πολιτισμικά στοιχεία τα οποία με ποικίλους τρόπους συμβάλλουν στην κοινωνία μας και απειλούν να καταργήσουν την πολιτιστική ιδιαιτερότητά μας.

Η ξενομανία έχει εισχωρήσει σε όλους τους τομείς της ζωής μας και απειλεί την ιδιαίτερη πολιτιστική και εθνική φυσιογνωμία μας. Προτιμούμε τα ξένα καταναλωτικά αγαθά, έστω και εάν τα αντίστοιχα ελληνικά είναι εφάμιλλα ή και καλύτερα. Σπεύδουμε χωρίς πολλή σκέψη να μιμηθούμε κάθε ξενόφερτο νεωτερισμό στην ενδυμασία και την εμφάνιση γενικότερα.

Αρεσκομάστε να ακούμε ξένη μουσική, να χορεύουμε ξένους ρυθμούς και να ψυχαγωγούμαστε, όπως οι ξένοι. Ακόμη επικοινωνούμε συχνά με ξένες λέξεις και φράσεις, μολονότι η ελληνική γλώσσα με τη μακραίωνη παράδοσή της, είναι από τις τελειότερες του κόσμου. Θαυμάζουμε την ξένη καλλιτεχνική δημιουργία, περιφρονούμε τα ήθη και τα έθιμά μας και γοητευόμαστε από την ιδέα της αποδημίας για σπουδές, για νοσηλεία ή και αναψυχή στο εξωτερικό.

Πού οφείλεται, όμως, η ξενομανία που διακατέχει τους σύγχρονους Έλληνες;

Κατ' αρχάς η επιθυμία μας να φθάσουμε τις προηγμένες χώρες μας ωθεί σε πιστή αντιγραφική μίμηση της οργάνωσής τους και του τρόπου ζωής τους, έστω και αν τα δάνεια στοιχεία που δεν μπορούν να εναρμονιστούν με επιτυχείς ιδιόμορφες συνθήκες που επικρατούν στην κοινωνία μας, που έχει τις δικές της πολιτιστικές παραδόσεις και ανάγκες.

Επιπλέον, η έλλειψη αυτόρχειας συχνά δεν περιορίζεται μόνο στην εισαγωγή τεχνολογίας και άλλων καταναλωτικών αγαθών, αλλά επεκτείνεται και στον τρόπο ζωής που περιβάλλει τα αγαθά αυτά. Δεν εισάγουμε, λοιπόν, για παράδειγμα, ένα μηχάνημα, αλλά και την ορολογία που είναι σχετική με τη λειτουργία και τη χρήση του. Δεν ακούμε μόνο ξένη μουσική, αλλά την ακούμε με τον τρόπο και τις συνήθειες που την ακούν και οι ξένοι.

Σημαντικότερη, όμως, από όλες τις αιτίες είναι η οικουμενική πληροφόρηση, δηλαδή, η επιβολή μιας παγκόσμιας πολιτιστικής ομοιομορφίας, από τις ελάχιστες που ελέγχουν και κατευθύνουν την πληροφόρηση. Από την τηλεόραση προβάλλονται καθημερινά ξένα έργα, πολλά από τα οποία

είναι κακής ποιότητας. Υποβάλλονται αντιλήψεις, συνήθειες και αξίες ξένες προς το ήθος του Έλληνα και διαφημίζονται προϊόντα και πρότυπα ζωής. Επειδή κάθε τι ξενόφερτο φαντάζει ως ανώτερο και μοντέρνο, γι' αυτό και σπεύδουμε να το αποκτήσουμε ή να το μιμηθούμε δουλικά.

Όλα αυτά συνδυαζόμενα δημιούργησαν ένα αίσθημα μειονεξίας απέναντι στους προηγμένους ξένους και τον πολιτισμό τους. Αποκτήσαμε την ψυχολογία και τη νοοτροπία, πως ο ευρωπαϊκός τρόπος ζωής θα λύσει τα προβλήματά μας.

Όμως, η δουλική μίμηση των ξένων θα μας οδηγήσει σταδιακά στην απώλεια της εθνικής μας ταυτότητας. Η πνευματική ζωή του τόπου χάνεται, γιατί ξεκόβει από τις πηγές της αρχαίας και νεότερης πνευματικής παράδοσης. Η τέχνη υποτάσσεται στους αισθητικούς κανόνες των ξένων έργων, που δεν ανταποκρίνονται στην καλαισθησία του Έλληνα. Ο χορός, η μουσική και τα τραγούδια μας, που είναι δεμένα με τις ιστορικές μνήμες και τις ευαισθησίες των Ελλήνων, αντικαθίστανται από κακόχη ξένα. Η γλώσσα μας αλλοιώνεται με ξένες λέξεις και εκφράσεις και οδηγούμαστε αργά, αλλά σταθερά στη διάβρωση της εθνικής μας οικονομίας. Παραδοσιακές αξίες χάνουν το κύρος τους. Η λεβεντιά και το φιλότιμο που δείχνουν την αρχοντιά του λαού μας, σιγά – σιγά εκλείπουν. Τέλος, η μανιωδής αγορά και κατανάλωση ξένων προϊόντων δημιουργεί συναλλαγματικό πρόβλημα στη χώρα μας.

Για να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα της ξενομανίας, θα πρέπει σαν λαός, κατ' αρχήν να αποκτήσουμε εμπιστοσύνη στον πολιτισμό μας, αρχαίο και σύγχρονο. Χρειάζεται, επομένως, πνευματική καλλιέργεια και κατάλληλη αγωγή. Ιδιαίτερη σημαντική είναι η διατήρηση της παράδοσής μας, όχι μόνο από τα σχολεία, αλλά και από τους πολιτιστικούς συλλόγους. Θα έπρεπε, επίσης, να προστατεύσουμε το περιβάλλον της πατρίδας μας που αποτελεί το σήμα κατατεθέν της, καθώς και να κατασκευάσουμε μία ανθηρή οικονομία που να μην έχει ανάγκη τα ξένα δεκανίκια. Τέλος, όλοι μας θα πρέπει να προτιμήσουμε τα ελληνικά προϊόντα έναντι των εισαγομένων.

Έτσι θα μπορέσουμε να ξεκολλήσουμε από τον αδικαιολόγητο πιθηκισμό που μας διακρίνει προς κάθε τι το ξένο και επομένως, να καταπολεμήσουμε κατά το δυνατόν το πρόβλημα της ξενομανίας.

Θα ήθελα να επισημάνω κάτι που με ενοχλεί σε εσάς τους μεγάλους και ιδιαίτερα τους πολιτικούς. Ζητάτε πρώτα από εμάς τους εφήβους να σκύψουμε με ενδιαφέρον πάνω στα προβλήματα της κοινωνίας, να τα εντοπίσουμε και να υποβάλουμε κάποιες κοινές προτάσεις για την επίλυσή τους. Όμως, εσείς, Κυβέρνηση και Αντιπολίτευση, μιλάτε στον κόσμο, αλλά και μεταξύ σας με μια ξύλινη και στερεότυπη γλώσσα. Βλέπω προτάσεις και παροχές να γίνονται από μέ-

ρος της Κυβέρνησης και η Αντιπολίτευση τις απορρίπτει μόνο και μόνο για να ασκήσει αντιπολίτευση. Αντίστοιχα, ορισμένες διαπιστώσεις και λύσεις που προτείνονται από την Αντιπολίτευση δε γίνονται δεκτές από την Κυβέρνηση για να μη χαλάσει την εικόνα της και να δείξει ότι δεν επηρεάζεται από άλλα κόμματα. Αυτό δε μπορεί κάποτε να αλλάξει; Θα ήθελα, επίσης, να αναφέρω ένα απόσπασμα από ένα κείμενο του Αντώνη Σαμαράκη που μου άρεσε ιδιαίτερα: «Άντρες και γυναίκες είμαστε άνθρωποι, μοιραζόμαστε τον πλανήτη, μοιραζόμαστε τις ίδιες χαρές και λύπες, τις ίδιες ελπίδες, τις ίδιες προσδοκίες, τις ίδιες διαφεύσεις». Γράφει, επίσης, στα πλαίσια της διακήρυξης των δικαιωμάτων του ανθρώπου: «Υπάρχει και ένα δικαίωμα που δεν περιλαμβάνεται στη διακήρυξη. Πρόκειται για το δικαίωμα στο όνειρο. Μακάρι να μην πάψουμε να ονειρευόμαστε ποτέ έναν καλύτερο κόσμο, αλλά να αγωνιζόμαστε γι' αυτό».

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Θα τηρήσω με ευλάβεια την αρχή να μην πω δικές μου απόψεις, γιατί ο λόγος είναι δικός σας. Απλώς, επισημαίνω, ότι είναι σωστό ότι ακούστηχε για την ξενομανία, στον αντίποδα, όμως, βρίσκεται η ξενοφοβία. Πολλές φορές οι κοινωνίες κινούνται στα άκρα του εκκρεμούς. Εφησυχασμός από τη μια, πανικός από την άλλη. Όσον αφορά την κριτική στους πολιτικούς, δε ζητάει κανείς από τους νέους ευθύνες. Αυτό που ζητάμε εμείς των μεγαλύτερων γενεών από εσάς τους νεότερους, είναι η προετοιμασία σας για να αναλάβετε τις τύχες αυτού του κόσμου.

Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Παναγιώτης Χαριζάνης.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΑΡΙΖΑΝΗΣ (Νομός Χαλκιδικής): Κατ' αρχήν, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον Παναγιώτη Ανδριώτη, γιατί σήμερα εξέφρασε όλα τα ευχαριστώ που είχαμε όλοι μας για τον υπέροχο θεσμό.

Θα ήθελα, επίσης, να σας ενημερώσω για ένα θέμα που αφορά το ρατσισμό. Φέτος, ενδεχομένως να το είδατε και στα Μ.Μ.Ε., ένα θέμα διπλού ρατσισμού. Στο χωριό μου, στην Ορμούλια, επρόκειτο να δημιουργηθεί ένα ψυχιατρικό κέντρο για άτομα τρίτης ηλικίας και υπήρξαν αντιδράσεις. Συζητήθηκε τέσσερις φορές, ώσπου τελικά αποφασίστηκε να λειτουργήσει σε κάποιο άλλο Δήμο, όπου και πάλι υπάρχουν αντιδράσεις. Πρόκειται για ρατσισμό απέναντι σε άτομα που έχουν ψυχικές διαταραχές και σε ρατσισμό απέναντι σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Θα δικαιολογήσω εν μέρει αυτό το ρατσισμό, γιατί το όλο θέμα ξεκίνησε από την «πίσω πόρτα» και αυτό ενοχλεί πολύ. Ήταν ένα θέμα που συζητείτο κρυφά και δεν υπήρξε ενημέρωση προγενέστερα. Η αντιμετώπιση από τον κόσμο ήταν απόλυτη και όχι ιδιαίτερα θερμή. Προσωπικά, ήμουν πεπεισμένος ότι η δημιουργία ενός κέντρου αποκατάστασης των γεροντότερων είναι κάτι λαμπρό, το πιστεύα και θα το πιστεύω πάντα. Γι' αυτό θα

ήθελα να επισημάνω ότι είναι ανάγκη να γίνονται πιο προσεγγιμένες κινήσεις από όλες τις πλευρές, ώστε να μην επαναληφθούν τέτοια παρόμοια φαινόμενα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Κωνσταντίνος Κορομηλάς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ (Νομός Μεσσηνίας): Έπειτα από το χθεσινό δριμύ μου κατηγορώ, που στράφηκε προς όλες τις κατευθύνσεις, θα ήθελα να επισημάνω ότι το νόμισμα έχει δύο όψεις. Γι' αυτό θα ήθελα να αναφέρω και μερικά θετικά του όλου θέματος.

Κατ' αρχήν, για να εφαρμοστούν όλα όσα ζητάνε οι συνάδελφοί μου από την Κυβέρνηση, πρέπει να υπάρχουν και ανάλογοι οικονομικοί πόροι. Προσωπικά, πιστεύω, ότι εάν στην Κυβέρνηση υπάρχει κάποιο διαθέσιμο ποσό θα δοθεί για τον ανάλογο τομέα.

Επίσης, ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα, είναι το πρόβλημα της συνεργασίας. Πολλές φορές βλέπεις βουλευτές, υπουργούς να αγωνίζονται για το καλύτερο, άλλοι να τους κατηγορούν, να γίνονται ένα είδος ντόμινο ανάμεσα στην Κυβέρνηση και την Αντιπολίτευση και γενικά ο ένας να ρίχνει την ευθύνη στον άλλο. Ένα γεγονός που με στιγματίωσε, ήταν η αγορά από τους βουλευτές των αυτοκινήτων MERCEDES, που σύμφωνα με τον προϋπολογισμό, μπορούσαν να αγοραστούν. Κάτι τέτοιο δεν είναι καλό πρότυπο για το λαό. Αντί για αυτά τα αυτοκίνητα, μπορούσαν να αγοραστούν ασθενοφόρα που να εξυπηρετούν διάφορους νομούς και έτσι, ίσως, σώζονταν ζωές, τη στιγμή που ακούμε καθημερινά, πολίτες να διαμαρτύρονται για την έλλειψη ασθενοφόρων.

Πιστεύω ότι πρέπει να υπάρχει συνεργασία όλων, κάθε πολιτικού και πολίτη και κάθε Κυβέρνησης. Και πιστεύω, επίσης, ότι όλα αυτά θα λυθούν με την αγάπη. Με την αγάπη ο κόσμος θα μπορέσει να προχωρήσει ένα βήμα μπροστά, ώστε να γίνουν οι συνθήκες καλύτερες. Ευχαριστώ πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ο Έφηβος Βουλευτής Ευάγγελος Βάγιας έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΑΓΙΑΣ (Νομός Λάρισας): Όσον αφορά την αντιμετώπιση των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρίες, θα πρέπει σε κάθε περιφέρεια να δημιουργηθούν βιβλιοθήκες με κασέτες, cd rom, σχολικά και λογοτεχνικά βιβλία. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να γίνει αναβάθμιση των ήδη υπαρχόντων βιβλιοθηκών στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Αυτό έτσι ώστε οι περιφέρειες να αποκτήσουν αυτοτέλεια σε τέτοια ζητήματα.

Σύμφωνα με το ν. 2817/2000 για την ειδική αγωγή ιδρύονται τα ειδικά κέντρα διάγνωσης αξιολόγησης και υποστήριξης. Ως προς το θεσμό αυτό θα κάνω δύο παρατηρήσεις: Πρώτον, θα πρέπει οι οργανικές θέσεις του προσωπικού που προβλέπονται από το σχετικό νόμο να καλυφθούν με

μόνιμο προσωπικό και όχι με άτομα αποσπασμένα, όπως συμβαίνει σήμερα, διότι οι αποσπάσεις δημιουργούν πάρα πολλά προβλήματα. Δεύτερον, θα πρέπει να υπάρξει ενημέρωση σχετικά με τις δυνατότητες που παρέχουν οι υπηρεσίες αυτές σε όποιον απευθυνθεί για βοήθεια, γιατί δυστυχώς δεν υπάρχει ολοκληρωμένη ενημέρωση.

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα είναι, ότι σήμερα δεν υπάρχει λογισμικό για τα άτομα με μειωμένη όραση. Πρέπει, λοιπόν, να δημιουργηθεί κρατικός φορέας παραγωγής λογισμικού για τα άτομα αυτά.

Θα αναφερθώ σε ένα θέμα, που αφορά το νόμο 2740/99 για την παροχή κρατικού πιστοποιητικού γλωσσομάθειας. Στο νόμο αυτό δεν προβλέπεται η διοργάνωση εξετάσεων με ειδικές προδιαγραφές, στις οποίες θα μπορούσαν να παίρνουν μέρος άτομα με αναπηρίες, ώστε να παίρνουν αυτό το κρατικό πτυχίο. Είναι αδικία απέναντι σε αυτούς τους ανθρώπους. Αυτό είναι ένα ζήτημα που πιστεύω ότι πρέπει να ρυθμιστεί.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Ελένη-Ευγενία Καρδιακού.

ΕΛΕΝΗ-ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΑΡΔΙΑΚΟΥ (Επικρατείας): Κύριε Πρόεδρε, κατ' αρχήν συγκινήθηκα με όλες αυτές τις περιπτώσεις και ιδιαίτερα των παιδιών που προέρχονται από άλλες χώρες, που αναφέρθηκαν, ότι όταν αντιμετωπίζουν ένα πρόβλημα, αυτό σε κάνει πιο δυνατό, πιο ευαίσθητοποιημένο και καλύτερο άνθρωπο. Δε θα πρέπει να σε κάνει επιθετικό και να φέρεσαι εναντίον προσώπων και πραγμάτων αυτό το πρόβλημα που αντιμετωπίζεις και αυτή η πίκρα που είναι δεδομένα ότι έχεις. Δεν είναι αυτό το ζητούμενό μας εδώ. Θα πρέπει να ευαίσθητοποιηθούμε περισσότερο εμείς οι ίδιοι. Γιατί σε τέτοια κοινωνικά ζητήματα, θα πρέπει εμείς να έχουμε τον πρώτο λόγο, γιατί εμείς είμαστε η κοινωνία. Εμείς βγάζουμε και τους βουλευτές. Άρα, σε τελική ανάλυση, είναι και δική μας η ευθύνη για το ποια άτομα θα μας εκπροσωπούν και το αν αυτά τα άτομα είναι αντάξια της εμπιστοσύνης μας ή όχι. Αν κρίνουμε ότι δεν είναι αντάξια, τότε έχουμε τη δύναμη να τα αλλάξουμε με την ψήφο μας, δηλαδή να μην τους ψηφίσουμε. Σας ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Εύα Φουρλάνου.

ΕΥΑ ΦΟΥΡΛΑΝΟΥ (Νομός Δωδεκανήσου): Πολλά από τα παιδιά αναφέρθηκαν και στις δύο συνεδριάσεις στην έννοια της διαφορετικότητας. Αρχικά, πού βρίσκεται αυτή η διαφορετικότητα; Βρίσκεται στην οικονομική ευχέρεια, στο διαφορετικό χρώμα του δέρματος, στο διαφορετικό τόπο προέλευσης, στη δυνατότητα μάθησης, ίσως σε κάποια σωματική δυσμορφία ή μήπως στη διαφορετική κρίση ορισμένων ανθρώπων; Βρίσκεται στις διαφορετικές αντιλήψεις που

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

δημιουργούν διαφορετικές κοινωνίες και διαφορετικές ομάδες ανθρώπων.

Ως νέοι καθημερινά γνωρίζουμε διάφορους ανθρώπους. Κάνουμε φίλους, αγαπάμε, ερωτευόμαστε ανθρώπους με διαφορετικό τρόπο σκέψης και συμπεριφορά από τη δική μας. Αυτό δε μας απομακρύνει από αυτούς τους ανθρώπους, διότι όλοι είμαστε άνθρωποι.

Εάν δούμε στην αίθουσα ένα παιδί με ωραία εξωτερική εμφάνιση, οι περισσότεροι από εμάς θα τον πλησιάσουμε, χωρίς απώτερο σκοπό, απλά για μία γνωριμία. Ποιος από εμάς θα έκανε το ίδιο εάν αυτό το παιδί ήταν παιδί με ειδικές ανάγκες; Αυτό είναι μία αλήθεια που πρέπει να τη συνειδητοποιήσουμε και να προσπαθήσουμε να την αλλάξουμε. Αυτή την αλλαγή ας την κάνουμε ως αρχή εμείς οι Έφηβοι Βουλευτές, διότι το μέλλον της κοινωνίας βρίσκεται σε εμάς. Είναι καιρός να αρχίσουμε να βλέπουμε και να μιλάμε με τη καρδιά μας, διότι η ομορφιά βρίσκεται στο χρώμα της ψυχής και όχι των ματιών.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Κασαρού.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ (Β' Αθήνας): Από τη χθεσινή ομιλία των Εφήβων Βουλευτών, κατάλαβα ότι οι περισσότεροι από εμάς έχουν ένα και μόνο σκοπό: να λυθούν τα προβλήματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες, τα οποία χρονίζουν. Τα τελευταία χρόνια έγιναν βήματα προς τα εμπρός από την πλευρά της Κυβέρνησης, αλλά χρειάζεται να επιμείνει με πιο εντατικούς ρυθμούς. Ανήκω κι εγώ στη κατηγορία αυτών των ατόμων. Αγαπώ τη διαφορετικότητά μου.

Εμείς που ανήκουμε στη συγκεκριμένη κατηγορία, έχουμε το δικαίωμα να εκπαιδευόμαστε σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης στα κοινά εκπαιδευτήρια και να δικαιούμαστε τους ίδιους τίτλους όπως όλοι οι συνομήλικοί μας. Θα πρέπει να αποκατασταθεί η προσπαλεσιμότητα όλων των εκπαιδευτήριων. Θα πρέπει να ενδιαφερθεί η πολιτεία για τα άτομα με ειδικές ικανότητες ώστε να διευκολυνθεί φτιάχνοντας ειδικές μάρες κ.λπ., ώστε να διευκολύνεται η μετακίνηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ιδιαίτερα στις μικρές πόλεις που το πρόβλημα είναι πιο οξύ. Να γίνουν μετατροπές σε γήπεδα, εκκλησίες κ.λπ., για να έχουν πρόσβαση αυτά τα άτομα. Θα πρέπει να δημιουργηθούν ειδικά αθλητικά κέντρα σε ορισμένες περιοχές ώστε να μπορούν να αθλούνται.

Σχετικά με την οικογένεια, που έχει άτομο με ειδικές ικανότητες, να πω ότι δεν της δίνεται η δυνατότητα να διασκεδάσει και να ξεκουραστεί. Οι οικονομικές επιπτώσεις είναι σημαντικές για να εξασφαλίσουν τα ειδικά προγράμματα που χρειάζονται αυτά τα άτομα. Τα άτομα με ειδικές ικανότητες, δεν είναι η μειονότητα. Είναι η ευδιάκριτη φυλή, οι εξορισμού «guest star» της τηλεόρασης. Κατανοείτε την ιδιαιτερότητά μας γιατί τότε θα γίνετε Βουλευτές κοινωνικής μέριμνας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Αναστασία Φωλήα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΦΩΛΗΑ (Νομός Αιτωλοακαρνανίας): Θα αναφερθώ στα άτομα που είναι χρήστες ηρωίνης.

Τα Μ.Μ.Ε. δίνουν την εικόνα του χρήστη, ως ένα άτομο βίαιο που δολοφονεί και κλέβει. Προσωπικά είχα ένα φίλο που ήταν χρήστης, έκανα παρέα μαζί του και είδα πώς ζει. Βίωσα τη κόλαση που ζούσε καθημερινά. Δε δοκίμασα ποτέ ναρκωτικά και ούτε πρόκειται. Αντιμέτωπισα πρόβλημα στη δουλειά μου επειδή έκανα παρέα με ένα τέτοιο άτομο. Πίστευαν ότι επειδή έκανα παρέα μαζί του ήμουν κι εγώ χρήστης. Όταν ένας παιδικός σου φίλος, μετά από χρόνια μπλέκει στα ναρκωτικά, δεν μπορείς να τον κάνεις πέρα και να μην είσαι φίλος μαζί του. Εγώ έτσι το βλέπω. Κάνω παρέα με όλα τα κοινωνικά στρώματα. Πιστεύω ότι μαθαίνεις από αυτά τα άτομα.

Είχα διαβάσει μία απόφαση του 1962 του Ανωτάτου Δικαστηρίου των Η.Π.Α., όπου τους χρήστες τους χαρακτήριζε «ζόμπι», ζωντανούς – νεκρούς. Συνεπώς, οι γονείς που είχαν ένα τέτοιο παιδί, το έδιωχναν από το σπίτι. Αυτό δεν είναι σωστό. Γ' αυτό το θέμα πρέπει να λάβει μέριμνα η κοινωνία και το Κράτος για να στηρίξει αυτά τα άτομα. Να γίνουν ειδικά κέντρα, να τους παρέχεται δωρεάν η δόση τους και να μην υπάρχει αυτή η εικόνα που βγαίνει από τα Μ.Μ.Ε..

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Γιώργος Βουρβούκας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΟΥΡΒΟΥΚΑΣ (Α' Θεσσαλονίκης): Μήπως και τα κέντρα απεξάρτησης που υπάρχουν λειτουργούν σωστά; Μιλώ για το κέντρο απεξάρτησης «ΙΘΑΚΗ» που είναι στη Θεσσαλονίκη. Δε λειτουργεί σωστά το κέντρο.

Ακουστήκαμε από Έφηβο Βουλευτή ότι οι Έλληνες θέλουν να φέρονται σαν ξένοι. Αυτό είναι λογικό από τη στιγμή που η ελληνική αγορά έχει ένα μικρό ποσοστό μεριδίου στη διεθνή αγορά.

Εμένα μου αρέσει να ακούω ξένη μουσική γι' αυτό και χθες στην εκδήλωση ένιωθα κάπως παράξενα.

Σχετικά με το ρατσισμό θέλω να σας πω ότι εκεί που μένω κατοικούν πολλοί Ρωσοπόντιοι. Νομίζω ότι αν δε μου φερθούν αυτοί σωστά, δε θα τους φερθώ και εγώ. Ξέρω πολλά παιδιά τα οποία έχουν πέσει θύματα κλοπής από Ρωσοπόντιους και ξένους, γι' αυτό το λέω αυτό. Ένα από αυτά τα θύματα ήμουν και εγώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Δεν υπάρχει όρος Ρωσοπόντιος. Είναι κακή έκφραση.

Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Αλκιβιάδης Σπυρόπουλος.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ (Νομός Τρικάλων):

Εγώ θα μιλήσω με αφορμή τα όσα είπαν ο Γιώργος, ο Πρόκοπης – Πάρις, η συνάδελφος από την Αρμενία και πρώτα απ' όλα η Βαγγελιώ. Τέθηκε η ερώτηση, τι είναι οι τσιγγάνοι για το ΠΑΣΟΚ. Εγώ δεν είμαι αρμόδιος για το ΠΑΣΟΚ, αλλά θα πω τι είναι οι τσιγγάνοι για το ΠΑΣΟΚ. Θα πω τι είναι τα μικρά αλβανάκια στο δρόμο και τι είναι κάθε μετανάστης που έρχεται στην Ελλάδα. Είναι η σωτηρία. Όταν σε μια τάξη Α' Λυκείου από τα 126 άτομα τα 22 είναι αλβανάκια, μιλάμε για σωτηρία.

Χωρίς τον κάθε μετανάστη, που μας κάνει την τιμή να πατήσει το πόδι του σ' αυτή τη χώρα γεμάτη αγκάθια, τότε δε θα υπήρχε ΠΑΣΟΚ ούτε Ελλάδα καν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Γιώργος Βουρβούκας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΟΥΡΒΟΥΚΑΣ (Α' Θεσσαλονίκης): Συμφωνώ με τη συνάδελφο που είτε ότι δε δείχνουν στην τηλεόραση τους ηρωϊνομανείς έτσι, όπως πραγματικά είναι. Έχω συγγενή ο οποίος έκανε χρήση 10 χρόνια και τώρα σχεδόν έχει απεξαρτηθεί και φέρεται φυσιολογικά. Το ίδιο συνέβη με ένα φίλο μου ο οποίος πέθανε χθες.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Κωνσταντίνα Μπαμπάνη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΠΑΜΠΑΝΗ (Νομός Τρικάλων): Εγώ θα ήθελα να αναφερθώ συμπληρωματικά στην ομιλία της συναδέλφου Εφήβου Βουλευτή, που μίλησε προηγουμένως για τις τσιγγάνικες ελληνικές κοινωνίες. Συμφωνώ με όσα ανέφερε σχετικά με τη γκετοποίηση αυτών των μειονοτήτων και την άρνηση να τους παρέχονται ευκαιρίες να εργαστούν ή να συμμετέχουν στα κοινωνικά, πολιτικά και πολιτιστικά δρώμενα του τόπου. Θα ήθελα, όμως, να συμπληρώσω όσον αφορά στον τομέα της εκπαίδευσης, πως η πολιτεία και το ελληνικό κράτος δεν τους αρνείται την πρόσβαση στην εκπαίδευση, αφού και αυτοί είναι Έλληνες πολίτες και έχουν ίσα δικαιώματα με εμάς. Μάλιστα τον τελευταίο χρόνο οικογένειες που στέλνουν τα παιδιά τους σχολείο επιδοτούνται με ένα ετήσιο επίδομα και συνεπώς η προσέλευση των μαθητών είναι μεγαλύτερη. Εξάλλου, έχουμε περιπτώσεις τσιγγάνων οι οποίοι έχουν ξεφύγει από τα κοινωνικά

στερεότυπα της φυλής τους σπουδάζοντας και αναλαμβάνοντας δημόσιες θέσεις, όπως δάσκαλοι, καθηγητές ή υπάλληλοι σε δημόσια ιδρύματα και υπηρεσίες. Παρόλα αυτά το μέτρο της επιδότησης δε νομίζω ότι είναι αρκετό, για να εξαλείψει τους φόβους και τις προκαταλήψεις από τις συνειδήσεις των τσιγγάνων. Και αυτό γιατί γνωρίζω από προσωπική εμπειρία και από συνομιλία με τους ίδιους τους τσιγγάνους πως στην κοινωνία τους δεν υπάρχει ο θεσμός της εκπαίδευσης και η φοίτηση στο σχολείο συνοδεύεται από παράγοντες αρνητικούς.

Έτσι προτείνω πως θα πρέπει να πληροφορηθούν και να ενημερωθούν οι τσιγγάνοι σχετικά με τη σημασία της μόρφωσης των παιδιών τους είτε ακόμη με το να θεσπίσει η πολιτεία υποχρεωτική τη στοιχειώδη εκπαίδευση, όπως ισχύει για τα υπόλοιπα ελληνόπουλα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Ιωάννα Τουροντζή.

ΙΩΑΝΝΑ ΤΟΥΡΟΥΝΤΖΗ (Επικρατείας): Εγώ θα συμπληρώσω στα όσα είπαν για τα παιδιά που τα εγκαταλείπουν οι γονείς τους στα ορφανοτροφεία. Πιστεύω ότι οι περισσότεροι από εσάς θέλετε ένα κόσμο καλύτερο. Ένα κόσμο χωρίς «προβληματικούς». Εάν, όμως, θέλετε ένα κόσμο καλύτερο, θα πρέπει πρώτα απ' όλα να βοηθήσουμε τα μικρά παιδιά που βρίσκονται στα ορφανοτροφεία. Το μόνο που ζητάνε είναι να τους δώσουμε τη χαρά να ονειρευτούν και τη χαρά να νιώσουν ότι είναι παιδιά. Πώς θα προχωρήσει ο κόσμος, αν δε βοηθήσουμε αυτά τα παιδιά και ακόμη τα παιδιά του πεζοδρομίου. Αν μεγαλώσουν αυτά τα παιδιά θα θελήσουν να πάρουν εκδίκηση, γιατί κανένας δεν τους βοήθησε, κανένας δεν τους έδωσε το χέρι, αλλά απλά τα άφησαν στο έλεος του Θεού.

Στη συνέχεια λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ
Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Β' ΑΘΗΝΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 16-9-2003

Στην Αθήνα, σήμερα, 16 Σεπτεμβρίου 2003, ημέρα Τρίτη και ώρα 9.00' π.μ. στην Αίθουσα 150 του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (2ο Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων, υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου της Βουλής κ. Κωνσταντίνου Γείτονα, Βουλευτή Β' Αθήνας με αντικείμενο την εξέταση των θεμάτων: «Δημογραφικό Πρόβλημα, Ρατσισμός, Ανθρωπισμός, Υγεία - Νοσοκομεία, Κοινωνική Ασφάλιση, Περιθάλψη, Βία - Εγκληματικότητα, Ναρκωτικά, Οικογένεια, Διαπροσωπικές Σχέσεις - Χάσμα Γενεών, Σωματική - Ψυχική Υγιεινή, Κάπνισμα, Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία - Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μεταφορές, Εφηβεία (Νεανικοί Προβληματισμοί - Οράματα, Προβλήματα νέων - Κίνδυνοι, Χαρακτηριστικά νέων), Ευθανασία και Κλωνοποίηση» της Σύνοψης Κειμένων των μαθητών της Α', Β' και Γ' Τάξης του Ενιαίου Λυκείου και των Τ.Ε.Ε., καθώς και των Τ.Ε.Ε. Μαθητείας Α' κύκλου του Ο.Α.Ε.Δ. από την Ελλάδα και τον Απόδημο Ελληνισμό και των μαθητών της Β' Τάξης των Λυκείων και των Τεχνικών Σχολών από την Κύπρο, που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», Η' Σύνοδος 2002-2003 (3η συνεδρίαση).

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής συμμετείχαν οι Έφηβοι Βουλευτές: Αλεξοπούλου Φρύνη (Α' Θεσσαλονίκης), Ανδριώτης Παναγιώτης (Ν. Μαγνησίας), Βάγιας Ευάγγελος (Ν. Λάρισας), Βαμβουνάκης Μιχάλης (Ν. Χανίων), Βλεπάκη Δέσποινα (Επικρατείας), Βουρβούκας Γιώργος (Α' Θεσσαλονίκης), Γεωργιάδης Γιώργος (Ν. Χίου), Γεωργοπούλου Αθηνά (Ν. Έβρου), Γιαλαμάς Λευτέρης (Ν. Μαγνησίας), Γούλα Βαΐα (Ν. Λάρισας), Δημοπούλου Αμαλία (Ν. Λάρισας), Καλντρεμτζίου Μαρία (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Καουνίδου Αικατερίνη (Ν. Λάρισας), Καρδιακού Ελένη - Ευγενία (Επικρατείας), Κασιδάκου Άννα (Επικρατείας), Κατσαρού Μαρία (Β' Αθήνας), Κορομηλάς Κωνσταντίνος (Ν. Μεσσηνίας), Κουτσού Αντωνία (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Λάσκα Μαλβίνα (Α' Θεσσαλονίκης), Μαντισά Καλλιόπη (Α' Θεσσαλονίκης), Μαυραγάνη Παναγιώτα (Ν. Κορινθίας), Μαυρομηγάλη Καλλιόπη (Ν. Φθιώτιδας), Μετσάι Ασιόλα (Β' Θεσσαλονίκης), Μιμπασιρίδου Αβρίνα (Α' Θεσσαλονίκης), Μπακαούκα Παγώνα (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Μπαμπάνη Κωνσταντίνα (Ν. Τρικάλων), Μπαρτσώκα Φανή (Ν. Χανίων), Μποδανίδου Παρασκευή (Φρανκφούρτη - Γερμανία), Νάκο Μαρσέλα (Ν. Ηρακλείου), Παλαποΐδου Κωνσταντίνα (Μελβούρνη - Αυστραλία), Παλασταθοπούλου Ζωή (Ν. Φωκίδας), Πολυχρόνη Μαρία (Ν. Μεσσηνίας), Πουιάνου Ράντου (Ν. Πρέβεζας), Σαριδάκη Ευαγγελία (Ν. Χανίων), Σπυρόπουλος Αλκιβιάδης (Ν. Τρικάλων), Σφυράκη Άννα (Α' Αθήνας), Τερζάκη Χριστίνα (Α' Πειραιά), Τουροντζή Ιωάννα (Επικρατείας), Τσιτάκαλος Σεραφεΐμ (Α'

Αθήνας), Φουρλάνου Εύα (Ν. Δωδεκανήσου), Φρονίμου Τιτίκα (Ν. Κέρκυρας), Φυλακτού Μαρία (Λευκωσία - Κύπρος), Φωλιά Αναστασία (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), Χαριζάνης Παναγιώτης (Νομός Χαλκιδικής), Χατζημιχαλάκης Προκόπης - Πάρις (Αίγυπτος), Χέλμη Δανάη (Β' Αθήνας), Χρήστου Κυριακή (Περιφέρεια Ν. Αττικής) και Χριστοδούλου Θεοδώρα (Νέα Υόρκη - Η.Π.Α.).

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκε το μέλος της Επιτροπής του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων» κ. Γιάννης Γιαννόπουλος, Ιστορικός.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Φίλες, φίλοι, Έφηβοι Βουλευτές, με τη σημερινή συνεδρίαση ολοκληρώνουμε τις εργασίες της Επιτροπής. Όπως είχαμε συμφωνήσει χθες, θα ολοκληρώσουμε τη συζήτηση με τις δευτερολογίες. Είναι γραμμένοι 7 Έφηβοι Βουλευτές για να δευτερολογήσουν και στη συνέχεια θα προχωρήσουμε σε ψηφοφορίες καθώς και στην, με κλήρωση, επιλογή των πέντε Εφήβων Βουλευτών, που θα μιλήσουν στην Ολομέλεια.

Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Σεραφεΐμ Τσιτάκαλος.

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΣΙΑΚΑΛΟΣ (Α' Αθήνας): Θα ήθελα να μιλήσω για τα ναρκωτικά και θέλω να αναφέρω δύο μέτρα καταστολής και θεραπείας κατά των ναρκωτικών και θα διαβάσω ένα κείμενο, που μιλά για την αντίληψη του χρήστη για το χρόνο και που είναι απόσπασμα από ένα γράμμα, που έχει γράψει χρήστης ναρκωτικών 29 χρόνων, από την Ιταλία. «Τα ναρκωτικά, όπως οπιούχα, ηρωίνη και μορφίνη και παραισθησιογόνα, μαριχουάνα και L.S.D. αλλοιώνουν την αίσθηση του χρόνου. Όταν ο δρ. Ράσελ Τσερτς, ψυχολόγος στο Brown University των Η.Π.Α. χορήγησε αμφεταμίνη, γνωστότερη ως speed ή κοκαΐνη των πτωχών, σε ποντίκια, η αντίληψή τους για το χρόνο επιταχύνθηκε. Εκπαιδευόμενα να κατεβάζουν ένα μογλό σε τακτά χρονικά διαστήματα, άρχισαν να το κάνουν προτρέχοντας κατά 10% του χρόνου. Οι έρευνες που έχουν γίνει στα ζώα μοιάζουν να επιβεβαιώνουν τα συμπεράσματα που αναφέρουν οι άνθρωποι. Δοκίμασα ηρωίνη πρώτη φορά το 1985 και τώρα τη «βαράω» τουλάχιστον μια φορά την ημέρα. Ξυπνάω το πρωί τρυπιέμαι και είμαι ήδη νύκτα. Χάνεις την αίσθηση του χρόνου. Έχεις την εντύπωση ότι η ημέρα διαρκεί 12 και όχι 24 ώρες. Σε κάνει να ξεχνάς όλα τα προβλήματά σου. Όταν είσαι «φτιαγμένος» αισθάνεσαι πολύ καλά. Όταν, όμως, η επίδραση τελειώνει, τα προβλήματα επιστρέφουν. Είναι σαν να «έχει σταματήσει ο χρόνος». Τζιάννι, 29 χρόνων, από την Ιταλία.

Τα δύο μέτρα που θέλω να προτείνω είναι: Πρώτον, οι μηχανισμοί καταστολής να πάψουν να αναζητούν και να συλλαμβάνουν τους χρήστες και τους μικρομεσάζοντες και να στραφούν στην εξάρθρωση κεντρικών νευρολογικών κυκλωμάτων εμπορίου και δεύτερον, να υπάρχει περιφρούρηση των δικαιωμάτων των εξαρτημένων ατόμων, στην περι-

θαλψη και στην αξιοπρέπεια, ώστε να υπολογίζονται ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας μας και να έχουν σωστή μεταχείριση από τους υπόλοιπους πολίτες.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Αντωνία Κουτσού.

ΑΝΤΩΝΙΑ ΚΟΥΤΣΟΥ (Περιφέρεια Νομού Αττικής): Θα ήθελα να τονίσω ότι όλα αυτά που θα πω, τα λέω με απόλυτο σεβασμό και στο πρόσωπό σας και στο πρόσωπο όλων των πολιτικών.

Αρχικά θα ήθελα να ζητήσω ένα μεγάλο «συγγνώμη» που παρεξήγησα το ρόλο των Βουλευτών. Την απορία μου την λύσατε εσείς, κύριε Πρόεδρε, χθες με μια λέξη. Σαν να ακολουθείτε τα χνάρια του Μπους για παράδειγμα, ο οποίος, εν ονόματι της ειρήνης πάντα, και για να «αναβαθμίσει» τις περιοχές αυτές –μην είμαστε και πλεονέκτες– βομβαρδίζει μεν τους λαούς αλλά τους ταΐζει κιόλας. Δηλαδή τους σκοτώνει, αλλά τους κάνει δώρο και το φέρετρο, όμως. Έτσι και εσείς «μας προετοιμάζετε», όπως είπατε χθες, αλλά πώς το κάνετε αυτό. Μέσα στη Βουλή συζητάτε τα προβλήματά μας, τα λύνετε στη θεωρία, αλλά τελικά αφήνετε έναν κόσμο γεμάτο προβλήματα, με απώτερο σκοπό, εμείς να έρθουμε σ' αυτό τον κόσμο και να «ψηθούμε» στη ζωή. Αυτό πραγματικά δεν το είχα σκεφθεί. Θα πρότεινα τη μετονομασία σας από Βουλευτές σε Π.Π.Μ. δηλαδή Πιστά Πρότυπα Μπους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Καλντρεμτζίου.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΝΤΡΕΜΤΖΙΟΥ (Περιφέρεια Νομού Αττικής): Ήθελα να διαβάσω ένα ποίημα που έχει γράψει μια φίλη μου πολύ μικρή, αλλά περιγράφει ακριβώς τι νιώθει ένας μετανάστης.

Δρόμους μακριούς περπατήσαμε και βουνά πολλά ανεβήκαμε
για να φτάσουμε σε μια άλλη γη με εισιτήριο δίχως επιστροφή.

Μετανάστες λογιάζουμε, πως είμαστε, που ψάχνουμε να εγκατασταθούμε, σε μια

χώρα φιλόξενη να ζήσουμε. Αξιοπρέπεια και ασφάλεια προσδοκούμε.

Μια στέγη και δουλειά ζητάμε για να χτίσουμε από την αρχή,

όσα φύσηξε ο βοριάς και χαθήκαν στη στιγμή.

Με μεράκι ξεκινάμε σε μια χώρα νέοι εμείς.

Και ένα τούβλο πάλι μπήκε στα θεμέλια της ζωής.

Χώρα νέα μας προσμένει, πατρίδα δεύτερη, το ξέρω πια, που θα αγκαλιάσει και θα γιάνει την πονεμένη μας καρδιά.

Και εσύ πατρίδα παλιά καμμένη, μη λυπάσαι, θα ρθω ξανά.

Κάποια μέρα θα γυρίσω, να σου πω, για όσους αγάπησα στην ξενιτειά.

Το όνομά μου δε θα προδώσω, μα θα το ενώσω με αλλωγών,

δύο πατρίδες για να έχω δύο καρδιές θα κάνω εγώ.

Ειρήνη σε όλον τον κόσμο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Δανάη Χέλμη.

ΔΑΝΑΗ ΧΕΛΜΗ (Β' Αθήνας): Στα δύο λεπτά που μου δίνετε, δε σκοπεύω να αναλύσω κάποιο κοινωνικό ζήτημα, αλλά για κάτι πιο σημαντικό. Δηλαδή το λόγο για τον οποίο καθένας από εμάς προσπάθησε να είναι σ' αυτά τα έδρανα, να γράψει την έκθεση – εισιτήριο για τη Βουλή των Εφήβων και να ανοίξει το δρόμο για τον ελεύθερο λόγο. Ίσως, γιατί πολύ λίγοι από εμάς αισθάνονται ότι μας ακούν.

Προσωπικά επέλεξα και προσπάθησα να μπω στη Βουλή των Εφήβων, γιατί ήθελα εδώ και πολύ καιρό να ζητήσω ή μάλλον να απαιτήσω σαν έφηβος που είμαι, ορισμένα πράγματα για να πεισθώ, ότι η Ελλάδα διατηρεί ακόμα το δημοκρατικό χαρακτήρα της. Σαν πολίτες αυτού του κράτους έχουμε αρκετές απορίες για τις ανάγκες μας που πολλές φορές δεν καλύπτονται, για την τροπή που παίρνουν οι πολιτικές εξελίξεις. Θέματα τα οποία «καίνε». Έτσι, το πρόβλημα είναι ότι οι μεγάλοι ζητούν συμμετοχή στα κοινά και οι μικροί ζητούν προσοχή. Οι μικροί ουσιαστικά δεν «μασάνε» τα περί «χρυστάλλινων πολιτικών» και ζητούν κίνητρα για να δράσουν. Θα σας πω ένα παράδειγμα. Όταν ο κόσμος βρέθηκε στη δίνη ενός πολέμου, τότε όλοι οι νέοι βγήκαν στους δρόμους, όλοι οι μεγάλοι κλείστηκαν στα σπίτια τους. Πολύ απλά γιατί η ουσία βρισκόταν στο τι θα κάνουν οι νέοι που ουσιαστικά θα πάρουν το μέλλον στα χέρια τους. Αλλά τελικά κανείς απ' αυτούς δεν μας άκουσε. Ούτε μέσα στο Κράτος ούτε στον υπόλοιπο κόσμο. Ζητώ απλά να ακούσουν την κραυγή μας, γιατί έχει πάρα πολλά να πει και να διορθώσει.

Ζητώ συγγνώμη για τον αναιδή λόγο μου. Ποτέ δεν ήμουν από τα άτομα τα οποία χάιδευαν τα αυτιά των άλλων και γι' αυτό πολλές φορές έχω αντιμετωπίσει και τις αντιδράσεις.

Εύχομαι να εισακουσθεί η φωνή μου και κάποιοι υψηλά ιστάμενοι να μπορέσουν να σκύψουν λίγο πιο χαμηλά να ακούσουν και κάποιες άλλες φωνές, λίγο πιο σιγανές, οι οποίες έχουν τελικά πάρα πολλά να πουν και έχουν σκέψεις πολύ πρωτότυπες που μπορούν να διορθώσουν έναν κόσμο που αρχίζει και παίρνει την κατιούσα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Η άλλη άποψη δεν είναι ποτέ αναιδεια. Επιβάλλεται να εκφράζεται στη Δημοκρατία.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Παγώνα Μπακαούκα.

ΠΑΓΩΝΑ ΜΠΑΚΑΟΥΚΑ (Περιφέρεια Νομού Αττι-

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

κής): Όσες μέρες παρακολουθώ να συζητάμε για τα άτομα με ειδικές ικανότητες την από κοινού σχολική ζωή αυτών με τα υπόλοιπα παιδιά. Κάποιοι την επικροτούν και κάποιοι όχι. Εγώ θεωρώ ότι η αρχή πρέπει να γίνει από κάπου αλλού. Όταν ο πατέρας μου, δάσκαλος ειδικής αγωγής, με πήγε στο σχολείο που δούλευε, ήμουν μόλις 8 ετών. Εκεί σε υπέροχα κτήρια συστεγάζονταν περιπτώσεις βαριές και μη αυτιστικών και τα άλλα τα φυσιολογικά, τα κανονικά παιδιά. Όλα ήταν ιδανικά. Οι χώροι, οι δάσκαλοι, η οικονομική και ψυχολογική υποστήριξη και όμως τα παιδιά, η Ειρήνη και ο Γιώργος, οι φίλοι μου, βασανίζονταν. Είδα να τους κτυπούν καθηγητές, να τους μιλούν απότομα, είδα τα άλλα παιδιά να τα ξευτελίζουν, να τα γελοιοποιούν. Έμπαινα ανάμεσά τους να τους χωρίσω και ήμουν μόλις 8 χρονών. Καταλαβαίνετε; Ο κόσμος γκρεμίστηκε εκείνη τη μέρα για μένα. Ο κόσμος που πίστευα ότι ήταν ονειρικά πλασμένος από αγγέλους. Τι ειρωνεία, όμως! Αντί για άγγελι, ήταν κακά πνεύματα, με τη μορφή αδιάστακτων καθηγητών και μαθητών.

Θεωρώ, λοιπόν, ότι με τη βοήθεια των Μ.Μ.Ε. μέσα από ειδικά ενημερωτικά σεμινάρια πρέπει πρώτα εμείς να φθάσουμε στην κάθαρση. Και μετά με διαύγεια θα προτείνουμε λύσεις. Τα Μ.Μ.Ε., η Πολιτεία μας πείθουν ότι ζούμε σε μια καθαρά δημοκρατική χώρα. Ας μας πείσουν και για κάτι σωστό. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Ράντου Πουιάνου.

PANTOY ΠΟΥΙΑΝΟΥ (Νομός Πρεβέζης): Εγώ θα ήθελα να σχολιάσω κάτι που είπε χθες ο Λευτέρης από το Βόλο σχετικά με την ξενομανία. Έχω ταξιδέψει πολλές φορές στο εξωτερικό και να γνωρίσω άτομα σχεδόν από όλες τις χώρες της Ευρώπης. Κατέληξα ότι ο κόσμος είναι ένας μεγάλος όχλος. Δηλαδή, οι ομοιότητες μεταξύ μας είναι πάρα πολλές. Δεν πιστεύω ότι ισχύει ότι η Ελλάδα δέχεται επιρροές από την Αγγλία ή την Γερμανία ή από άλλη χώρα. Πιστεύω ότι η Ελλάδα δέχεται επιρροή από την Αγγλία, η Αγγλία από την Γερμανία κ.ο.κ. Δηλαδή μέσα σε όλες τις κοινωνίες, μέσα σε όλες τις ανθρώπινες σχέσεις, ακόμα και μέσα στην παρέα, υπάρχουν αλληλοεπιδράσεις και επιρροές. Δε νομίζω ότι η Ελλάδα ή οποιαδήποτε άλλη χώρα παίρνει πρότυπα της ζωής άλλων χωρών και τα αφομοιώνει και ξει κατ' αυτά. Ότι δέχεται επιδράσεις από άλλους λαούς να. Αλλά πιστεύω ότι είναι κάτι φυσιολογικό για κάθε άνθρωπο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Άννα Κασιδάκου.

ANNA ΚΑΣΙΔΑΚΟΥ (Επικρατείας): Θέλω να μιλήσω για την κοινωνική ασφάλιση και την περίθαλψη, με αφορμή την ομιλία της συναδέλφου μου για την κοινωνική ασφάλιση. Αναφέρθηκε στα εργατικά ατυχήματα όπου μερικά από αυ-

τά δεν έχουν δει το φως της δημοσιότητας. Τι γίνεται με αυτούς τους ανθρώπους, όταν παθαίνουν κάποιο εργατικό ατύχημα; Ποιοι ευθύνονται;

Οι εργαζόμενοι πληρώνουν όλες τις εισφορές, οι παροχές, όμως, των υπηρεσιών δεν είναι ανάλογες. Έχουμε κάποιες βήματα κοινωνικής πολιτικής. Δεν αμφισβητώ ότι, όταν τελειώνει η θητεία των Βουλευτών, παύουν τα προνόμιά τους. Αυτό όμως με ενδιαφέρει λιγότερο. Με ενδιαφέρει να υπάρχει συντονισμός καλύτερος των υπηρεσιών, περισσότερα ελικόπτερα, για την παροχή ιατρικής βοήθειας στα νησιά. Περισσότεροι γιατροί με όλες τις ειδικότητες, μεγαλύτερα πλοία που θα μεταφέρουν νερό στα νησιά που έχουν σχετικό πρόβλημα, τα ασθενοφόρα να κινούνται σε δική τους λωρίδα, κάτι που στην Ελλάδα δεν υπάρχει, έτσι ώστε να φθάσουν γρήγορα στον προορισμό τους και να προσφέρουν βοήθεια για σωθεί μια ανθρώπινη ζωή. Αν δεν βελτιώσουμε αυτά τα προβλήματα, για ποια βελτίωση κοινωνικής πολιτικής μιλάμε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Προκότης – Πάρις Χατζημιχαλάκης.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ – ΠΑΡΙΣ ΧΑΤΖΗΜΙΧΕΛΑΚΗΣ (Αίγυπτος): Πέρασαν δύο ημέρες και είμαι πιο ήρεμος σήμερα. Δεν τρέμω, δεν βλέπω την εικόνα μου, μπροστά μου, να ανεβοκατεβαίνει. Δεν θέλω να μιλήσω ούτε για ναρκομανείς, ούτε για πολιτικά προβλήματα, ούτε για ανθρώπους με αναπηρικά προβλήματα που είναι εξίσου σημαντικά. Απλώς θέλω να γυρίσω σε κάτι άλλο. Η σημερινή νεολαία είναι ματωμένη νεολαία, δηλαδή όταν εγώ κοιτάζω τα μάτια σας και τα δικά μου όταν κοιτάζω στον καθρέπτη, βλέπω πολύ πόνο, πόνο από τις οικογένειές μας. Το μόνο που έχω να πω, είναι μια συμβουλή. Εφόσον δεν έχουμε κάνει ακόμη οικογένεια, να προσέχουμε την οικογένειά μας, τους φίλους και τις φίλες μας και θα δείτε ότι όλα φτιάχνουν. Η επόμενη γενιά δεν πρέπει να είναι, όπως η δική μας ματωμένη, επειδή πρέπει να ασχοληθεί με άλλα πράγματα. Από την έλλειψη αγάπης ξεκινάνε όλα τα ψυχολογικά προβλήματα, ναρκοτικά. Από την έλλειψη αυτής ξεκινάνε τα ατυχήματα κάθε πρωί, επειδή ο άλλος ξεκινάει με νεύρα, γιατί δεν έχει γεμίσει μέσα του με αγάπη. Η έλλειψη της οικογένειας, της αγάπης, της στοργής είναι γεγονός για πολλά παιδιά εδώ μέσα όπως και για τον εαυτόν μου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Ελένη Ευγενία Καρδιακού.

ΕΛΕΝΗ ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΑΡΔΙΑΚΟΥ (Επικρατείας): Θα ήθελα μάλλον να ασχοληθώ με τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Θα ήθελα να πω, ως επί το πλείστον, στο ζήτημα της παιδείας, με κάλυψε η συνάδελφος που μίλησε πριν. Θα ήθελα, λοιπόν, να επικεντρωθώ στα ζητήματα της πρόσβασης, γιατί

εκτός του ότι δεν μπορούν τα άτομα αυτά να κυκλοφορήσουν, πολλές φορές αποκλείονται από τον εργασιακό χώρο μόνο και μόνο, επειδή δεν υπάρχει πρόσβαση. Πολλά άτομα δεν μπορούν να πάρουν ανώτατη εκπαίδευση, επειδή δεν υπάρχει πρόσβαση.

Θέλω να μιλήσω για τη γραφειοκρατία, η οποία μας ταλαιπωρεί και εμάς, όπως και πολλούς άλλους. Θέλω να μιλήσω για δύο προσωπικές μου εμπειρίες. Όταν έπρεπε να εξεταστώ προφορικά, όπου έχουν ξεκινήσει τη διαδικασία ένα μήνα πριν και την τελευταία εβδομάδα δεν γνώριζα, αν θα έδιναν, οι Επιτροπές ήταν τόσες πολλές που έπρεπε να πάρω και να ξαναπάρω χαρτιά από Επιτροπές που είχα ήδη εξεταστεί, όπως και για το επίδομα που δίνεται στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Αν η Επιτροπή κρίνει ότι δεν πρέπει να το πάρεις μόνιμα το επίδομα, πρέπει κάθε τρία χρόνια να ταλαιπωρείσαι ξανά και ξανά, περνώντας από την επιτροπή.

Για τους περισσότερους από εμάς το πρόβλημα φαίνεται, είναι έκδηλο. Πιστεύω ότι δεν πρέπει να χρειάζονται τρεις Επιτροπές και τρία χαρτιά, κάθε φορά. Ας χρειάζεται ένα. Ας μην ταλαιπωρούμε αυτά τα άτομα, γιατί είναι μια ευπαθής ομάδα. Ας δείξουμε το καλό μας πρόσωπο και την κοινωνική μας πολιτική.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Γεώργιος Βουρβούκας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΡΒΟΥΚΑΣ (Α' Θεσσαλονίκης): Συμφωνώ με τον Προκόπη ότι στην σημερινή κοινωνία υπάρχει αλλοίωση της οικογένειας, της φιλίας για αυτό και έχουν αυξηθεί οι χρήστες ναρκωτικών. Το 80% των οικογενειών στην Ελλάδα αντιμετωπίζει το πρόβλημα των ναρκωτικών, άλλοι με σκληρά και άλλοι με ελαφριά, άλλοι το ξέρουν και άλλοι όχι.

Όσο περισσότερους χρήστες ναρκωτικών έχουμε, μειώνονται οι εχθροί του συστήματος και αυτό τους συμφέρει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Αλκιβιάδης Σπυρόπουλος.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ (Νομός Τρικάλων): Πως θα σας φαινόταν αν κάποιος έβλεπε μια μπανανόφλυδα να την πατήσει και να προσπαθούμε εμείς με αγώνα να σηκωθεί. Αυτό το πράγμα κάνουμε, πολεμάμε τα άτομα με ειδικές ανάγκες να μην εργαστούν και αγωνιζόμαστε να πάρουν επίδομα. Δεν φροντίζουμε να έχουμε παιδεία κατά των ναρκωτικών και αγωνιζόμαστε να φτιάξουμε κέντρα απεξάρτησης. Δεν προσπαθούμε να πολεμήσουμε τα προβλήματα στη βάση τους, αλλά απλά να νικήσουμε τα αποτελέσματά τους. Δεν νομίζω ότι είναι τακτική αυτή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Τίτικα Φρόνιμου.

ΤΙΤΙΚΑ ΦΡΟΝΙΜΟΥ (Νομός Κέρκυρας): Αυτές τις ημέρες μας δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσουμε πολλά παιδιά από άλλες χώρες και άτομα με ειδικές ικανότητες. Ένοιωσα πάρα πολύ κοντά με όλους σας. Θέλω να πω ότι δεν υπάρχουν διαφορές, ούτε με τους μετανάστες ούτε με άτομα με ειδικές ικανότητες.

Όλοι έχουμε πολλά κοινά όνειρα, στόχους και γι' αυτά παλεύουμε. Πιστεύω ότι τα κοινά σχολεία θα μας έδιναν την ευκαιρία να γνωρίσουμε τα παιδιά με ειδικές ικανότητες. Πρέπει να καταλάβουμε ότι με τα παιδιά με ειδικές ικανότητες είμαστε ίδιοι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Γεωργιάλας Γεώργιος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΛΑΣ (Νομός Χίου): Καταρχάς χαίρομαι που όλοι μιλήσαμε και θίξαμε πολλά κοινωνικά προβλήματα. Θέλω να ελπίζω, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι δεν γράψατε την Έκθεση για να βρεθείτε απλώς εδώ και να περάσετε πέντε όμορφες ημέρες. Η όλη διαδικασία πιστεύω ότι σημαίνει κάτι παραπάνω για τον καθένα. Προσωπικά δεν είμαι περήφανος, που συμμετέχω στη «Βουλή των Εφήβων» και συγκεκριμένα δεν είμαι υπερήφανος που με επέλεξαν μέσα από 23.000 παιδιά. Θα είμαι υπερήφανος, εάν πραγματικά κάνουμε κάτι και το γεγονός ότι μιλήσαμε είναι ήδη ένα βήμα. Ο θεσμός πρέπει να αποβεί περισσότερο από μία εμπειρία και να αποκτήσει πραγματική ουσία.

Κάποιες φορές πρέπει να περιορίσουμε τα «κατηγορώ» προς τους πολιτικούς μας. Δεν πιστεύω ότι κανείς εδώ δεν πιστεύει ότι δεν έχουμε δημοκρατία, γιατί και το γεγονός ότι είμαστε εδώ και μιλάμε, σημαίνει δημοκρατία. Προβλήματα είναι φυσιολογικό να υπάρχουν, πάντοτε και στο χέρι μας είναι να τα λύσουμε. Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Κατσαρού.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ (Β' Αθήνας): Ακούσαμε από πολλούς Έφηβους Βουλευτές να αντιδρούν με τα Μ.Μ.Ε. προς όλες τις κατευθύνσεις. Εγώ δεν είμαι σε θέση να καταδικάσω τα Μ.Μ.Ε., αλλά απλά κάποια πράγματα με ενοχλούν. Δεν καταλαβαίνω, γιατί τα Μ.Μ.Ε. προβάλλουν τον πόνο, τη θλίψη και την «κατάντια» της κοινωνίας μας και δεν προβάλλουν παράλληλα και τα θετικά. Για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, γιατί προβάλλουν μόνο τα προβλήματά τους και όχι τις ικανότητές τους; Η σκέψη των ατόμων με ειδικές ικανότητες είναι τελείως διαφορετική από τους υπόλοιπους ανθρώπους. Ζουν, γιατί θέλουν να ζήσουν. Επίσης, για τους ναρκομανείς, γιατί τους παρουσιάζουν ως κατηγορία που πρέπει να μιλάμε γι' αυτούς μόνο αρνητικά;

Όλοι θυμόμαστε τα 21 παιδιά που σκοτώθηκαν σε τροχαίο στα Τέμπη. Τότε γιατί τα Μ.Μ.Ε. στράφηκαν να δεί-

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ξουν τον πόνο των γονιών τους; Πιστεύω ότι δεν είναι αυτή η δουλειά των Μ.Μ.Ε..

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Αμαλία Δημοπούλου.

ΑΜΑΛΙΑ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Λάρισας): Θα ήθελα να αναφερθώ σχετικά με αυτό που είπε ο συνάδελφος, Προκόπης Πάρις, για τη «ματωμένη κοινωνία». Πραγματικά υπάρχει μεγάλος πόνος στην κοινωνία μας. Εάν έχεις λίγη ευαισθησία μέσα σου, σε αγγίζει ο πόνος των άλλων και αν έχεις μεγαλώσει σε σωστό οικογενειακό περιβάλλον. Οι περισσότεροι νέοι σκληραίνουν, μεγαλώνοντας, όταν ζουν τον μεγάλο πόνο και πληγώνονται βαθιά.

Αγαπητοί συνάδελφοι, χαίρομαι που σας βλέπω τόσο ενθουσιασμένους και θέλετε να βοηθήσετε. Εγώ ήθελα να βοηθήσω και προσπάθησα, αλλά έχω αρχίσει να κουράζομαι. Βέβαια, με βοηθήσατε να ξαναβρω τις δυνάμεις μου, αλλά θα ήθελα να σας παρακαλέσω να μην τα παρατήσετε, ότι και εάν γίνει. Εάν θέλουμε να αλλάξουμε τον κόσμο, δεν θα το κάνουμε τώρα, αλλά όταν μεγαλώσουμε και έχουμε τον κόσμο αποκλειστικά στα χέρια μας και είμαστε υπεύθυνοι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Καλντεμιτζίου.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΝΤΡΕΜΤΖΙΟΥ (Περιφέρεια Νομού Αττικής): Θα ήθελα να πω σχετικά με τα Μ.Μ.Ε. ότι προβάλλαν διαρκώς τη βία και μετά από αντίδραση των τηλεθεατών άρχισαν να δείχνουν διάφορα καλά γεγονότα απ' όλο τον κόσμο. Ξαφνικά το κλίμα αυτό άλλαξε και στραφήκανε σε διαφημίσεις. Το καλοκαίρι είδα για τρεις συνεχείς μέρες σε γνωστό κανάλι να δείχνει ειδήσεις και στη συνέχεια για μισή ώρα να δείχνει ένα κλαμπ που λειτουργεί στη Μύκονο. Θα επικαλεστώ τη φράση ενός συνάδελφου «έλεος».

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές ολοκληρώθηκε η συζήτηση πάνω στα θέματα που αναφέρονται στη Σύνοψη Κειμένων και με βάση τον Κανονισμό η συζήτηση κηρύσσεται περαιωμένη. Θα προχωρήσουμε στο υπόλοιπο της διαδικασίας που είναι οι ψηφοφορίες. Στη συνέχεια θα γίνει η κλήρωση με βάση τον κατάλογο υποψηφιοτήτων για ομιλητές στην Ολομέλεια.

Για να αναφέρουμε ορισμένα ενημερωτικά στοιχεία. Μιλήσατε 64 Έφηβοι Βουλευτές. Περίπου 28 πρωτολόγησαν και 36 ήταν αυτοί που μίλησαν για δεύτερη, τρίτη και τέταρτη φορά. Ήταν ένας πλούσιος διάλογος και η συζήτηση ήταν σημαντική.

Θα φύγω πιο αισιόδοξος από αυτή την Επιτροπή, γιατί το μέλλον το δικό σας και, επομένως, και της πατρίδας και του λαού μας, θα είναι σε καλύτερα χέρια από τα δικά μας.

Ακούστηκαν πολύ ενδιαφέρουσες απόψεις και αντιπαρα-

θέσεις. Ήταν σωστό που υπήρξαν αντιπαραθέσεις και διαφορετικές απόψεις, τα πράγματα δεν είναι ποτέ μαύρο ή άσπρο. Η αισιοδοξία και ο αγώνας, για να κατακτήσουμε τη ζωή. Είναι διαχρονικά μηνύματα για όλες τις γενιές. Είμαι σίγουρος ότι η σκυτάλη της ζωής μας θα περάσει σε πολύ καλά χέρια, διότι η συγκρότησή σας, η σκέψη σας δείχνει βάθος και όχι επιφάνεια. Άκουσα απόψεις, οι οποίες με προβληματίσαν. Ασφαλώς και μπορεί να υπάρχουν απαντήσεις για τα θέματα που θίξατε, από εμάς. Αλλά δεν είναι αυτός ο λόγος που είσατε εσείς εδώ. Ο λόγος που είσατε εδώ είναι να πείσετε και να πιέσετε εμάς να ενσωματώσουμε τα οράματα της δικής σας γενιάς σε αυτό που λέμε «πολιτική πράξη».

Θέλω να σας ευχαριστήσω και για το ουσιαστικό μέρος της συζήτησης και, κυρίως, επειδή με βοηθήσατε για να βγάλουμε αυτή τη διαδικασία με τόσο πλούσιο διάλογο. Παρά την εμπειρία μου, θεωρούσα πολύ δύσκολο να διευθύνω τη διαδικασία σε μία Βουλή Εφήβων.

Προχωρούμε στη διαδικασία των ψηφοφοριών.

Ερωτάται η Επιτροπή, αν γίνεται δεκτή η Σύνοψη Κειμένων, επί της αρχής.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, η Σύνοψη Κειμένων γίνεται δεκτή, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά το δημογραφικό πρόβλημα.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά το δημογραφικό πρόβλημα, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά το ρατσισμό.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά το ρατσισμό, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά τον ανθρωπισμό.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά τον ανθρωπισμό, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά την υγεία – νοσοκομεία.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά την υγεία – νοσοκομεία, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά την κοινωνική ασφάλιση.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Όχι, όχι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά την κοινωνική ασφάλιση, απορρίπτεται.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά την περίθαλψη.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά την περίθαλψη, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά τη βία - εγκληματικότητα.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά τη βία - εγκληματικότητα, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά τα ναρκωτικά.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά τα ναρκωτικά, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά την οικογένεια.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά την οικογένεια, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά τις διαπροσωπικές σχέσεις - χάσμα γενεών.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Όχι, όχι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που τις διαπροσωπικές σχέσεις - χάσμα γενεών, απορρίπτεται.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά τη σωματική - ψυχική υγιεινή.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που τη σωματική - ψυχική υγιεινή, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά το κάπνισμα.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά το κάπνισμα, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά το αλκοόλ.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επι-

τροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά το αλκοόλ, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά τους αστέγους.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά τους αστέγους, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά την εργασία - ανεργία.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά την εργασία - ανεργία, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, εάν γίνεται δεκτό το κεφάλαιο, που αφορά τις μεταφορές.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Όχι, όχι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο, που αφορά τις μεταφορές, απορρίπτεται.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτό το κεφάλαιο 18, το οποίο αναφέρεται στην εφηβεία;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο 18, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτό το κεφάλαιο 19, το οποίο αναφέρεται στην ευθανασία;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Όχι, όχι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο 19, δεν γίνεται δεκτό.

Ερωτάται η Επιτροπή, γίνεται δεκτό το κεφάλαιο 20, το οποίο αναφέρεται στην κλωνοποίηση;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, το κεφάλαιο 20, γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Έφηβοι Βουλευτές, συμπερασματικά δεν έχουν γίνει δεκτά τα κεφάλαια, που αφορούν την κοινωνική ασφάλιση, τις διαπροσωπικές σχέσεις, τις μεταφορές και την ευθανασία. Αυτές τις προτάσεις δεν τις ψηφίζει η Επιτροπή.

Εισερχόμεθα στις προτάσεις που διατυπώθηκαν στις προηγούμενες συνεδριάσεις και δεν περιέχονται στη Σύνοψη Κειμένων.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Ο Έφηβος Βουλευτής Ευάγγελος Βάγιας (Ν. Λάρισας) προτείνει:

- 1) Διορισμός συνοδών για μαθητές με αναπηρίες.
- 2) Τοποθέτηση μόνιμου προσωπικού και όχι αποσπασμένου για τα ειδικά κέντρα διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης.
- 3) Κατάρτιση ειδικού τύπου εξέτασης για την απόκτηση κρατικού πιστοποιητικού γλωσσμάθειας για τη συμμετοχή των ΑΜΕΑ.
- 4) Δημιουργία βιβλιοθηκών για ΑΜΕΑ με κασέτες, cd rom, σχολικά και λογοτεχνικά βιβλία και αναβάθμιση των υπαρχόντων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται τις ανωτέρω προτάσεις, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτές, ομόφωνα, τις προτάσεις.

Ο Έφηβος Βουλευτής Κωνσταντίνος Κορομηλάς (Ν. Μεσσηνίας) προτείνει:

Χορήγηση άτοκων δανείων στους νέους της Επαρχίας και παροχή κινήτρων για επενδύσεις στην επαρχία.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται την ανωτέρω πρόταση, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτή, κατά πλειοψηφία, την πρόταση.

Η Έφηβος Βουλευτής Άννα Κασιδάκου (Επικρατείας) προτείνει:

- 1) Δημιουργία προσβάσεων για τα άτομα με αναπηρίες στις δημόσιες υπηρεσίες, δημόσιους χώρους και καταστήματα.
- 2) Διαμόρφωση των μέσων μεταφοράς για τα άτομα με αναπηρίες και τιμωρία υπευθύνων, αν δεν τηρούνται οι όροι ασφαλείας.
- 3) Βελτίωση της χωροταξικής υποδομής των δήμων, ώστε να υπάρχουν ειδικοί χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων για άτομα με αναπηρίες.
- 4) Δημιουργία χώρων επιμόρφωσης και δημιουργικής απασχόλησης για τα άτομα με αναπηρίες από κάθε δημοτική αρχή και συνδιοργάνωση προγραμμάτων γλυπτικής, φωτογραφίας, μουσικής, διοργάνωση εκδρομών αναπήρων και μη.
- 5) Δημιουργία περισσότερων κέντρων αποκατάστασης, πλήρως εξοπλισμένων, με συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού για άτομα με αναπηρίες.
- 6) Ύπαρξη διεθνούς συνεργασίας στα θέματα αποκατάστασης αναπήρων.
- 7) Σύσταση ειδικότητας «Ειδικευμένος Βοηθός Νοσοκόμος» για ΑΜΕΑ.
- 8) Στήριξη του κοινωνικού περιβάλλοντος του αναπήρου και συνεργασία γονέων, ιατρικού προσωπικού, εκπαιδευτικής κοινότητας.
- 9) Δημιουργία κατάλληλων χώρων εργασίας για άτομα με ειδικές ικανότητες.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται τις ανωτέρω προτάσεις, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτές, κατά πλειοψηφία, τις προτάσεις.

Ο Έφηβος Βουλευτής Λευτέρης Γιαλαμάς (Ν. Μαγνησίας) προτείνει:

- 1) Ενίσχυση των Κέντρων Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ).
- 2) Παροχή υγειονομικής περίθαλψης, φαγητού, χορήγηση οικονομικής βοήθειας σε οικογένειες που φιλοξενούν ηλικιωμένους και στερούνται οικονομικών πόρων.
- 3) Δημιουργία κέντρων για φιλοξενία ανήμπορων και ηλικιωμένων το Σαββατοκύριακο.
- 4) Τροποποίηση μορφής των ιδρυμάτων εγκατάστασης ηλικιωμένων.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται τις ανωτέρω προτάσεις, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτές, κατά πλειοψηφία, τις προτάσεις.

Η Έφηβος Βουλευτής Αμαλία Δημοπούλου (Ν. Λάρισας) προτείνει:

Αυστηρή επίβλεψη δημόσιων χώρων και υπηρεσιών για την απαγόρευση του καπνίσματος.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται την ανωτέρω πρόταση, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτή, κατά πλειοψηφία, την πρόταση.

Η Έφηβος Βουλευτής Δανάη Χέλμη (Β' Αθήνας) προτείνει:

- 1) Ενημέρωση από τα σχολεία για τους τρόπους αντιμετώπισης του ρατσισμού.
  - 2) Να γίνονται εκδηλώσεις αλληλεγγύης προς τις μειονότητες. (εννοείτε στους πρόσφυγες).
  - 3) Άσκηση εξωτερικής και κοινωνικής πολιτικής προς κράτη και ομάδες περιορισμένης αποδοχής.
  - 4) Ενίσχυση της κρατικής πρόνοιας και των οργανώσεων στήριξης των μειονοτήτων.
  - 5) Πρόβλεψη χορήγησης κονδυλίων για την οικονομική στήριξη βασικών αναγκών των μειονοτήτων.
  - 6) Ίδρυση κέντρων κατάρτισης και συλλόγων αλλοδαπών.
  - 7) Δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για αλλοδαπούς με ειδικές ανάγκες ή ειδικές ικανότητες.
- Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται τις ανωτέρω προτάσεις, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτές, κατά πλειοψηφία, τις προτάσεις.

Η Έφηβος Βουλευτής Φανή Μπαρτσώκα (Ν. Χανίων) προτείνει:

Αυξήσεις στις συντάξεις, στα επιδόματα και στην υγει-

νομική περιθάλψη των ηλικιωμένων μετά από περικοπή κρατικών δαπανών, δεξιώσεων, υπηρεσιακών ταξιδιών και επισήμων γευμάτων.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται την ανωτέρω πρόταση, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτή, κατά πλειοψηφία, την πρόταση.

Η Έφηβος Βουλευτής Αθηνά Γεωργοπούλου (Ν. Έβρου) προτείνει, για ενίσχυση της περιφέρειας:

1) Έγκριση κονδυλίων για σχολικές ή μαθητικές κοινότητες που διοργανώνουν σχολική εκδρομή σε κάποια απομακρυσμένη περιοχή της Ελλάδος.

2) Παροχή υποτροφίας σε μαθητές μεγάλων αστικών κέντρων, που επιτυγχάνουν σε επαρχιακά πανεπιστήμια.

3) Διανομή ερωτηματολογίων, κουίζ και παιχνιδιών στους μαθητές του δημοτικού και του γυμνασίου, που θα περιέχουν στοιχεία για τον πολιτισμό, τις ιδιαίτερες συνθήκες, τους γλωσσικούς ιδιοματισμούς, τις διατροφικές συνήθειες, τα ήθη και τα έθιμα των επαρχιακών πόλεων της Χώρας μας.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται τις ανωτέρω προτάσεις, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτές, κατά πλειοψηφία, τις προτάσεις.

Η Έφηβος Βουλευτής Κωνσταντίνα Μπαμπάνη (Ν. Τριχιάλων) προτείνει:

1) Ενημέρωση των τσιγγάνων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

2) Παροχή κινήτρων από το κράτος, ώστε να συμμετέχουν οι τσιγγάνοι στα πολιτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα του τόπου.

3) Ενημέρωση των τσιγγάνων για τη σημασία της μόρφωσης των παιδιών τους και για την υποχρεωτική στοιχειώδη εκπαίδευση.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται τις ανωτέρω προτάσεις, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτές, κατά πλειοψηφία, τις προτάσεις.

Η Έφηβος Βουλευτής Φρύνη Αλεξοπούλου (Α΄ Θεσσαλονίκης) προτείνει:

Διενέργεια ελέγχων σε εργαζόμενους λαθρομετανάστες.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται την ανωτέρω πρόταση, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτή, κατά πλειοψηφία, την πρόταση.

Η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Κατσαρού (Β΄ Αθήνας) προτείνει:

1) Αλλαγές στην εκπαίδευση για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ΑΜΕΑ.

2) Δημιουργία υπηρεσιών βοήθειας στο σπίτι για τα ΑΜΕΑ.

3) Ενημέρωση και ενίσχυση από το σχολείο της κατ' οίκον διδασκαλίας των ΑΜΕΑ.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται τις προτάσεις, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτές, κατά πλειοψηφία, τις προτάσεις.

Η Έφηβος Βουλευτής Δέσποινα Βλεπάκη (Επικρατείας) προτείνει:

1) Ψυχολογική υποστήριξη των οικογενειών των ΑΜΕΑ.

2) Δημιουργία δημόσιων κέντρων ψυχανάλυσης, ψυχολογικής στήριξης, λογοθεραπείας, εργαθεραπείας, φυσικοθεραπείας.

3) Σύσταση ειδικών επιτροπών για τη μέριμνα παιδιών που είναι θύματα εκμετάλλευσης των γονέων τους.

4) Χορήγηση επιδομάτων σε ΑΜΕΑ με αντίστοιχη μείωση των χρημάτων που διαθέτουμε για όπλα.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται τις ανωτέρω προτάσεις, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτές, κατά πλειοψηφία, τις προτάσεις.

Η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Καλντρεμιτζίου (Περ. Αττικής) προτείνει:

Βελτίωση παροχών στα γηροκομεία.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται την ανωτέρω πρόταση, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτή, κατά πλειοψηφία, την πρόταση.

Η Έφηβος Βουλευτής Μαρσέλα Νάκο (Ν. Ηρακλείου) προτείνει:

Διάθεση βιβλίων για τους μετανάστες στη γλώσσα τους.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται την ανωτέρω πρόταση, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτή, κατά πλειοψηφία, την πρόταση.

Ο Έφηβος Βουλευτής Γιώργος Βουρβούκας (Α΄ Θεσσαλονίκης) προτείνει:

Όχι ποινή φυλάκισης στους ναρκομανείς.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται την ανωτέρω πρόταση, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτή, κατά πλειοψηφία, την πρόταση.

Η Έφηβος Βουλευτής Καλλιόπη Μανισά (Α΄ Θεσσαλονίκης) προτείνει:

Ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με ειδικές ικανότητες στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας και διασφάλιση από την πολιτεία των δικαιωμάτων τους.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται την ανωτέρω πρόταση, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτή, κατά πλειοψηφία, την πρόταση.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Ο Έφηβος Βουλευτής Τσάκαλος Σεραφεΐμ (Α' Αθήνας) προτείνει:

Περιφρούρηση των δικαιωμάτων περιθάλψης των εξαρτημένων ατόμων.

Οι Έφηβοι Βουλευτές, αφού ρωτήθηκαν από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής, εάν δέχονται την ανωτέρω πρόταση, με ανάταση του χεριού έκαναν δεκτή, κατά πλειοψηφία, την πρόταση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Οι νέες προτάσεις, θα συμπεριληφθούν στην Έκθεση που θα συνταχθεί και θα σταλεί για τη συζήτηση στην Ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Καρδιακού Ελένη-Ευγενία.

ΕΛΕΝΗ-ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΑΡΔΙΑΚΟΥ: Η πρόταση περί ποιότητας αναβάθμισης των ειδικών σχολείων και η ενίσχυση της διεύθυνσής τους, έχει συμπεριληφθεί;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Απ' ό,τι έχουμε δει, υπάρχει η πρόταση.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Καλντρεμτζίου.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΝΤΡΕΜΤΖΙΟΥ (Περιφέρεια Αττικής): Η λογοκρισία των Μ.Μ.Ε. υπάρχει;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Δε γνωρίζω πως διατυπώσατε την πρόταση, αλλά λογοκρισία στα Μ.Μ.Ε., σύμφωνα με το Σύνταγμα, δεν επιτρέπεται. Προβλέπεται η ελευθερία, ιδιαίτερα του γραπτού Τύπου. Υπάρχει πρόταση για τον έλεγχο των Μ.Μ.Ε. στην αντίστοιχη Επιτροπή της Δημόσιας Διοίκησης.

Θα προχωρήσουμε στην ψήφιση του συνόλου της Σύθεσης Κειμένων: Δέχεσθε στο σύνολό τους τη Σύθεση Κειμένων, αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων με τις προτάσεις, καθώς και τις νέες προτάσεις που ψηφίσθηκαν;

ΠΟΛΛΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτή, δεκτή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, η Σύθεση Κειμένων, αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων με τις προτάσεις των 24.000 περίπου παιδιών και με τις νέες προτάσεις, όπως διαμορφώθηκαν, γίνεται δεκτή, κατά πλειοψηφία.

Θα προχωρήσουμε στην κλήρωση των 5 Εφήβων Βουλευτών, που θα μιλήσουν στην Ολομέλεια. Η Εισηγήτρια έχει οριστεί από την Επιτροπή του Προγράμματος.

Στη συνέχεια έγινε η διαδικασία της κλήρωσης. Κληρώθηκαν: Λευτέρης Γιαλαμάς (Ν. Μαγνησίας), Χριστίνα Τεοζάκη (Α' Πειραιά), Βάια Γούλα (Ν. Λάρισας), Αθηνά Γεωργοπούλου (Ν. Έβρου) και Άννα Κασιδάκου (Επικρατείας).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Οι ομιλητές θα πρέπει να προετοιμαστείτε στα θέματα που έχουν ενδιαφέρον και να διατυπώσετε και την άποψη της Επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη και τον χρόνο ομιλίας.

Φίλες και φίλοι Έφηβοι Βουλευτές, ολοκληρώσαμε τις εργασίες της Επιτροπής μας, οι οποίες διεξήχθησαν σε τρεις συνεδριάσεις και χάρις στη δική σας συμβολή, πιστεύω, με τον καλύτερο τρόπο. Όσον αφορά εμένα, σας ευχαριστώ όλους. Θα διατηρώ αυτές τις τρεις συνεδριάσεις στη μνήμη μου για τη ζωντάνια τους. Αν αδίκησα ή στεναχώρησα κανένα, ζητώ συγγνώμη. Προσπάθησα, όσο μπορούσα να διευκολύνω την ελεύθερη έκφρασή σας. Αυτός ήταν ο ρόλος μου, όχι επί της ουσίας, αλλά επί της διαδικασίας. Να είστε πάντα καλά.

Στη συνέχεια λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ
Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Β' ΑΘΗΝΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ-ΕΚΘΕΣΗ

Της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων (2ο Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων στα θέματα «Δημογραφικό Πρόβλημα, Ρατσισμός, Ανθρωπισμός, Υγεία - Νοσοκομεία, Κοινωνική Ασφάλιση, Περιθάλψη, Βία - Εγκληματικότητα, Ναρκωτικά, Οικογένεια, Διαπροσωπικές Σχέσεις - Χάσμα Γενών, Σωματική - Ψυχική Υγιεινή, Κάπνισμα, Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία - Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μεταφορές, Εφηβεία (Νεανικοί Προβληματισμοί - Οράματα, Προβλήματα νέων - Κίνδυνοι, Χαρακτηριστικά νέων), Ευθανασία και Κλωνοποίηση» της Σύνοψης Κειμένων των μαθητών της Α', Β' και Γ' Τάξης του Ενιαίου Λυκείου και των Τ.Ε.Ε., καθώς και των Τ.Ε.Ε. Μαθητείας Α' κύκλου του Ο.Α.Ε.Δ. από την Ελλάδα και τον Απόδημο Ελληνισμό και των μαθητών της Β' Τάξης των Λυκείων και των Τεχνικών Σχολών από την Κύπρο, που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», Η' Σύνοδος 2002 - 2003.

Προς τη Βουλή των Εφήβων

Η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (2ο Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων συνήλθε στις 14, 15 και 16 Σεπτεμβρίου 2003, σε τρεις συνεδριάσεις, που διήρκεσαν, συνολικά, περίπου 9 ώρες, υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου της Βουλής κ. Κωνσταντίνου Γείτονα, Βουλευτή Β' Αθήνας, με αντικείμενο την εξέταση των θεμάτων που ανήκουν στην αρμοδιότητά της.

Στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (2ο Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων συμμετείχαν οι Έφηβοι Βουλευτές: Αλεξοπούλου Φρύνη (Α' Θεσσαλονίκης), Ανδριώτης Παναγιώτης (Νομός Μαγνησίας), Βάγιας Ευάγγελος (Νομός Λάρισας), Βαμβουνάκης Μιχάλης (Νομός Χανίων), Βλεπάκη Δέσποινα (Επικρατείας), Βουρβούκας Γιώργος (Α' Θεσσαλονίκης), Γεωργαλός Γιώργος (Νομός Χίου), Γεωργοπούλου Αθηνά (Νομός Έβρου), Γιαλαμάς Λευτέρης (Νομός Μαγνησίας), Γούλα Βάια (Νομός Λάρισας), Δημοπούλου Αμαλία (Νομός Λάρισας), Καλντρεμτζίου Μαρία (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Καουνίδου Αικατερίνη (Νομός Λάρισας), Καρδιακού Ελένη - Ευγενία (Επικρατείας), Κασιδάκου Άννα (Επικρατείας), Κατσαρού Μαρία (Β' Αθήνας), Κορομηλάς Κωνσταντίνος (Νομός Μεσσηνίας), Κουτσού Αντωνία (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Λάσκα Μαλβίνα (Α' Θεσσαλονίκης), Μανισά Καλλιόπη (Α' Θεσσαλονίκης), Μαυραγάνη Παναγιώτα (Νομός Κορινθίας), Μαυρομιχάλη Καλλιόπη (Νομός Φθιώτιδας), Μετσάι Ασιόλα (Β' Θεσσαλονίκης), Μινμπασιρίδου Αβρίνα (Α' Θεσσαλονίκης), Μπακαούκα Παγώνα (Περιφέρεια Ν. Αττικής), Μπαμπάνη Κωνσταντίνα (Νομός Τρικάλων), Μπαρτσώκα Φανή (Νομός Χανίων), Μποδανίδου Παρασκευή (Φρανκφούρτη - Γερμανία), Νάκο

Μαρσέλα (Νομός Ηρακλείου), Παλαποΐδου Κωνσταντίνα (Μελβούρνη - Αυστραλία), Παπασταθοπούλου Ζωή (Νομός Φωκίδας), Πολυχρόνη Μαρία (Νομός Μεσσηνίας), Πουιάννου Ράντου (Νομός Πρέβεζας), Σαριδάκη Ευαγγελία (Νομός Χανίων), Σπυρόπουλος Αλκιβιάδης (Νομός Τρικάλων), Σφυράκη Άννα (Α' Αθήνας), Τερζάκη Χριστίνα (Α' Πειραιά), Τουρουντζή Ιωάννα (Επικρατείας), Τσιάκαλος Σεραφείμ (Α' Αθήνας), Φουρλάνου Εύα (Νομός Δωδεκανήσου), Φρονίμου Τιτίκα (Νομός Κέρκυρας), Φυλακτού Μαρία (Λευκωσία - Κύπρος), Φωλιά Αναστασία (Νομός Αιτωλοακαρνανίας), Χαριζάνης Παναγιώτης (Νομός Χαλκιδικής), Χατζημιχελάκης Προκόπης - Πάρις (Αίγυπτος), Χέλμη Δανάη (Β' Αθήνας), Χρήστου Κυριακή (Περιφέρεια Ν. Αττικής) και Χριστοδούλου Θεοδώρα (Νέα Υόρκη - Η.Π.Α.).

Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων έλαβαν το λόγο η Εισηγήτρια - Έφηβος Βουλευτής Μετσάι Ασιόλα και οι Έφηβοι Βουλευτές Μαυρομιχάλη Καλλιόπη Σαριδάκη Ευαγγελία, Γούλα Βάια, Βάγιας Ευάγγελος, Κορομηλάς Κωνσταντίνος, Κασιδάκου Άννα, Κουτσού Αντωνία, Κατσαρού Μαρία, Μπακαούκα Παγώνα, Γιαλαμάς Λευτέρης, Δημοπούλου Αμαλία, Χέλμη Δανάη, Μπαρτσώκα Φανή, Γεωργοπούλου Αθηνά, Φρονίμου Τιτίκα, Τσιάκαλος Σεραφείμ, Χαριζάνης Παναγιώτης, Γεωργαλός Γιώργος, Μπαμπάνη Κωνσταντίνα, Φυλακτού Μαρία, Φουρλάνου Εύα, Αλεξοπούλου Φρύνη, Βουρβούκας Γιώργος, Μανισά Καλλιόπη, Λάσκα Μαλβίνα, Μαυραγάνη Παναγιώτα, Παπασταθοπούλου Ζωή, Σπυρόπουλος Αλκιβιάδης, Βλεπάκη Δέσποινα, Πουιάννου Ράντου, Νάκο Μαρσέλα, Τερζάκη Χριστίνα, Πολυχρόνη Μαρία, Τουρουντζή Ιωάννα, Καρδιακού Ελένη - Ευγενία, Χατζημιχελάκης Προκόπης - Πάρις, Καλντρεμτζίου Μαρία, Ανδριώτης Παναγιώτης, Μινμπασιρίδου Αβρίνα, Βαμβουνάκης Μιχάλης, Χριστοδούλου Θεοδώρα, Φωλιά Αναστασία, οι οποίοι διατύπωσαν τις απόψεις τους επί των θεμάτων της Σύνοψης Κειμένων, αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και προτάσεις επί των θεμάτων αυτών.

Η Εισηγήτρια της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων (2ο Τμήμα) - Έφηβος Βουλευτής, Μετσάι Ασιόλα (Β' Θεσσαλονίκης) είπε τα εξής:

«Αγαπητοί συνάδελφοι, Έφηβοι Βουλευτές, θα ήθελα να ευχαριστήσω, όσους με επέλεξαν σαν Έφηβο Βουλευτή και μου εμπιστεύτηκαν το ρόλο της Εισηγήτριας στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων. Είναι μεγάλη η τιμή, που δίνεται η ευκαιρία και το δικαίωμα συμμετοχής σε μένα, σε μια ξένη, που αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την πατρίδα της και να ζήσει σε έναν άγνωστο κόσμο, σε έναν κόσμο, που μου φέθηκε τόσο σκληρά, όσο και εγκάρδια, που μου έδωσε το δημοκρατικό δικαίωμα να ακουστεί η φωνή μου και τη δυνατότητα να παλέψω για μια καλύτερη ζωή, όχι μόνο δική μου αλλά και όλων των νέων για έναν καλύτερο κόσμο.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Στην εισήγησή μου οφείλω να αναφερθώ σε όλα τα κοινωνικά ζητήματα, που απασχόλησαν τους έφηβους του προγράμματος της Βουλής. Προσωπικά επιλέγω να ξεκινήσω με το θέμα του ανθρωπισμού, γιατί οι περισσότερες επιστημονικές αναφέρονται στο ότι ο άνθρωπος χάθηκε σαν αξία και σήμερα προτάσσεται «το έχειν και όχι το είναι». Αναφέρονται σε μια σύγχρονη τεχνολογικά κοινωνία, που, όμως, χαρακτηρίζεται από μοναξιά, αλλοτριώση, αδιαφορία, ρατσιστική αντιμετώπιση και περιθωριοποίηση, ανευθυνότητα, απιστία, αναξιοκρατία, ανεπάρκεια, αδυναμία, αδιέξοδα, υπερχαταναλωτισμό, φανατισμό, χρηματισμό, ατομικισμό. Όλα αυτά αποτελούν σύγχρονα κοινωνικά χαρακτηριστικά και αιτίες προβλημάτων σε όλους τους τομείς, όπως στην υγεία και τα νοσοκομεία, την κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση, τους εκπαιδευτικούς και εργασιακούς χώρους, τα μέσα μαζικής, ιδιωτικής ή δημόσιας μεταφοράς. Αυτά τα χαρακτηριστικά δημιουργούν προβλήματα και στην ίδια τη δομή της κοινωνίας, που ξεκινά από την οικογένεια και τα σχολεία και φθάνει να χαράζει ένα νέο δημογραφικό πρόσωπο της χώρας. Αυτά τα σύγχρονα χαρακτηριστικά οξύνουν κοινωνικά φαινόμενα, όπως τη βία και εγκληματικότητα, τα ναρκωτικά, το κάπνισμα, το αλκοόλ. Δημιουργούν διαταραχές της σωματικής και της ψυχικής υγιεινής, οξύνουν το χάσμα των γενεών, μεγαλώνουν τα προβλήματα της εφηβικής ηλικίας, επιφέρουν κρίση στις διαπροσωπικές σχέσεις.

Παράλληλα, η αλματώδης εξέλιξη της τεχνολογίας επηρεάζει τον άνθρωπο και θέτει ζητήματα, όπως την κλωνοποίηση, την ευθανασία, κυρίως την ανεργία, που μαστίζει τους νέους όλων των ανεπτυγμένων χωρών. Είναι δεδομένο, ότι ο άνθρωπος ισοπεδώθηκε σαν αξία και μεταβλήθηκε σε εμπόρευμα αγαθό, με αποτέλεσμα να αλλάξει μέχρι και το πολιτικό ήθος. Φθάσαμε στο σημείο, στο όνομα του ανθρωπισμού και της ειρήνης, να δικαιολογούμε πολέμους που έχουν στόχο το οικονομικό όφελος.

Καλούμαστε, λοιπόν, να επαναπροσδιορίσουμε τις έννοιες του ήθους και του ανθρωπισμού, στην πολιτική και στον πολιτισμό. Οι περισσότερες προτάσεις των εφήβων βουλευτών αφορούν τόσο την οικονομική, όσο και την ηθική στήριξη της κοινωνίας. Η καλύτερη υλικοτεχνική υποδομή είναι απαραίτητη. Η δημιουργία περισσότερων ιατρικών κέντρων και νοσοκομείων, παιδικών σταθμών, εργατικών κατοικιών, ιδρυμάτων και κέντρων υποδοχής και αποκατάστασης απόρων, όπως άτομα με ειδικές ανάγκες, φορείς του AIDS, γέροντες, άτομα εξαρτημένα, ανύπαντρες μητέρες, κακοποιημένες γυναίκες ή παιδιά, για να αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής αυτών των ευπαθών ομάδων. Είναι γεγονός, ότι το κράτος δίνει κάποιες επιχορηγήσεις, φοροαπαλλαγές, επιδοτήσεις, μοριοδοτήσεις και σχετικά προνόμια σ' αυτές τις ομάδες, αλλά με τρόπο πολύπλοκο, γραφειοκρατικό και αναξιόπιστο. Δε φθάνουν. Η αγανάκτηση των νέων είναι

πλέον δεδομένη, γεγονός που αποδεικνύει την ενημέρωσή τους, την ενεργό συμμετοχή τους στα προβλήματα της κοινωνίας και την πρόωγη ωρίμασή τους, παρόλο που συχνά κατηγορούνται για αδιαφορία και ατομικισμό.

Τα κέντρα πληροφόρησης, οι σχολές γονέων, τα ιατρικά σεμινάρια σε μαθητές ή ακόμα και τα γλωσσικά σεμινάρια σε οικονομικούς μετανάστες και αναλφάβητους, η ψυχολογική στήριξη, τα συμβουλευτικά κέντρα, οι γραμμές άμεσης βοήθειας, οι σχολιατρικές υπηρεσίες, τα προγράμματα βοήθειας στο σπίτι, είναι προγράμματα που έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται από κρατικούς, τοπικούς, ιδιωτικούς, εκκλησιαστικούς φορείς. Τα αναμενόμενα, όμως, κοινωνικά αποτελέσματα είναι πολύ φτωχά, διότι δεν υπάρχει βασική ενημέρωση, συντονισμός, συνεργασία όλων των φορέων. Δεν υπάρχουν θεσμοί που να στηρίζουν ηθικά το σύνολο της κοινωνίας και να φέρουν σε διάλογο τους αρμόδιους φορείς του εκπαιδευτικού συστήματος, του συστήματος υγείας, των εκκλησιών, των οργάνων δημόσιας τάξης κ.λπ.. Ή να φέρουν σε συνεργασία όλα τα μέλη της κοινωνίας, οικογένεια, σχολείο, εργασιακό χώρο. Μόνο έτσι αυτά τα προγράμματα μπορούν να λειτουργήσουν ως καινοτομίες κοινωνικής πρόληψης, που θα οδηγήσουν στην καλύτερη ενημέρωση και εξυπηρέτηση των πολιτών, στην ενεργοποίηση των ευπαθών ομάδων, στην απογέτευση των απομονωμένων ατόμων, στην κοινωνική επανένταξη, στην κοινωνική συνοχή. Η πρόληψη θα έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση των κρατικών δαπανών, την κοινωνική ευαισθητοποίηση και την καλλιέργεια πνεύματος αλληλεγγύης και συνεργασίας.

Σε ένα τέτοιο κόσμο ονειρευόμαστε να ζήσουμε εμείς οι νέοι. Σε έναν κόσμο που θα υπάρχει αγάπη, φιλία, ειρήνη, συνεργασία, κοινωνική ευαισθησία για τους ανήμπορους, ανθρωπιστική παιδεία, ελευθερία.

Έναν κόσμο χωρίς ρατσισμό, αδικία, αναξιοκρατία και εξοπλισμούς».

Οι Έφηβοι Βουλευτές Βάγιας Ευάγγελος, Κορομηλάς Κωνσταντίνος, Κασιδάκου Άννα, Γιαλαμάς Λευτέρης, Δημοπούλου Αμαλία, Χέλμη Δανάη, Μπαρτσώκα Φανή, Γεωργοπούλου Αθηνά, Μπαμπάνη Κωνσταντίνα, Αλεξοπούλου Φρύνη, Κατσαρού Μαρία, Βλεπάκη Δέσποινα, Καλντρεμπτζίου Μαρία, Νάκο Μαρσέλα, Βουρβούκας Γιώργος, Μαντισά Καλλιόπη και Τσιάκαλος Σεραφείμ διατύπωσαν προτάσεις, που δεν περιλαμβάνονται στη Σύνοψη Κειμένων, αρμοδιότητα της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων.

Οι νέες αυτές προτάσεις, μετά από ψηφοφορία, έγιναν δεκτές ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία, όπως αναφέρεται αναλυτικά στην Έκθεση της Επιτροπής.

Στη συνέχεια, η Σύνοψη Κειμένων, αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων (2ο Τμήμα), έγινε δεκτή, κατά πλειοψηφία, κατ' αρχήν, κατά θέμα και στο σύνολό της.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Ειδικότερα:

Τα θέματα Δημογραφικό Πρόβλημα, Ρατσισμός, Ανθρωπισμός, Υγεία – Νοσοκομεία, Περίθαλψη, Βία – Εγκληματικότητα, Ναρκωτικά, Οικογένεια, Σωματική – Ψυχική υγιεινή, Κάπνισμα, Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία – Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Εφηβεία και Κλωνοποίηση έγιναν δεκτά, κατά πλειοψηφία.

Τα θέματα Κοινωνική Ασφάλιση, Διαπροσωπικές Σχέσεις – Χάσμα Γενεών, Μεταφορές και Ευθανασία απορρίφθηκαν, κατά πλειοψηφία.

ΕΚΘΕΣΗ

Η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (2ο Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων, κατά την εξέταση των θεμάτων «Δημογραφικό Πρόβλημα, Ρατσισμός, Ανθρωπισμός, Υγεία - Νοσοκομεία, Κοινωνική Ασφάλιση, Περίθαλψη, Βία – Εγκληματικότητα, Ναρκωτικά, Οικογένεια, Διαπροσωπικές Σχέσεις - Χάσμα Γενεών, Σωματική - Ψυχική Υγιεινή, Κάπνισμα, Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία – Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μεταφορές, Εφηβεία (Νεανικοί Προβληματισμοί - Οράματα, Προβλήματα νέων - Κίνδυνοι, Χαρακτηριστικά νέων), Ευθανασία και Κλωνοποίηση» της Σύστασης Κεμένων των μαθητών της Α', Β' και Γ' Τάξης του Ενιαίου Λυκείου και των Τ.Ε.Ε., καθώς και των Τ.Ε.Ε. Μαθητείας Α' κύκλου του Ο.Α.Ε.Δ. από την Ελλάδα και τον Απόδημο Ελληνισμό και των μαθητών της Β' Τάξης των Λυκείων και των Τεχνικών Σχολών από την Κύπρο, που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», Η' Σύνοδος 2002 - 2003, αφού έλαβε υπόψη τις αγορεύσεις της Εισηγήτριας, Μετσάι Ασιόλα, καθώς και των μελών της, αποδέχθηκε τη Σύσταση Κεμένων αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, κατ' αρχήν, κατά θέμα, και στο σύνολό της, κατά πλειοψηφία και εισηγείται την ψήφιση της από την Ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων με την προσθήκη των παρακάτω νέων προτάσεων, που έγιναν, κατά τη συζήτηση στην Επιτροπή, από τους Έφηβους Βουλευτές:

1. Διορισμός συνοδών για μαθητές με αναπηρίες. (ομόφωνα)
2. Τοποθέτηση μόνιμου προσωπικού και όχι αποσπασμένου για τα ειδικά κέντρα διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης. (ομόφωνα)
3. Κατάρτιση ειδικού τύπου εξέτασης για την απόκτηση κρατικού πιστοποιητικού γλωσσομάθειας για τη συμμετοχή των ΑΜΕΑ. (ομόφωνα)
4. Δημιουργία βιβλιοθηκών για ΑΜΕΑ με κασέτες, cd rom, σχολικά και λογοτεχνικά βιβλία και αναβάθμιση των υπαρχόντων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. (ομόφωνα)

5. Χορήγηση άτοκων δανείων στους νέους της Επαρχίας και παροχή κινήτρων για επενδύσεις στην επαρχία. (κατά πλειοψηφία)

6. Δημιουργία προσβάσεων για τα άτομα με αναπηρίες στις δημόσιες υπηρεσίες, δημόσιους χώρους και καταστήματα. (κατά πλειοψηφία)

7. Διαμόρφωση των μέσων μεταφοράς για τα άτομα με αναπηρίες και τιμωρία υπευθύνων, αν δεν τηρούνται οι όροι ασφαλείας. (κατά πλειοψηφία)

8. Βελτίωση της χωροταξικής υποδομής των Δήμων, ώστε να υπάρχουν ειδικοί χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων για άτομα με αναπηρίες. (κατά πλειοψηφία)

9. Δημιουργία χώρων επιμόρφωσης και δημιουργικής απασχόλησης για τα άτομα με αναπηρίες από κάθε δημοτική αρχή και συνδιοργάνωση προγραμμάτων γλυπτικής, φωτογραφίας, μουσικής, διοργάνωση εκδρομών αναπήρων και μη. (κατά πλειοψηφία)

10. Δημιουργία περισσότερων κέντρων αποκατάστασης, πλήρως εξοπλισμένων, με συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού για άτομα με αναπηρίες. (κατά πλειοψηφία)

11. Έγγραφο διεθνούς συνεργασίας στα θέματα αποκατάστασης αναπήρων. (κατά πλειοψηφία)

12. Σύσταση ειδικότητας «Ειδικευμένος Βοηθός Νοσοκόμος» για ΑΜΕΑ. (κατά πλειοψηφία)

13. Στήριξη του κοινωνικού περιβάλλοντος του αναπήρου και συνεργασία γονέων, ιατρικού προσωπικού, εκπαιδευτικής κοινότητας. (κατά πλειοψηφία)

14. Δημιουργία κατάλληλων χώρων εργασίας για άτομα με ειδικές ικανότητες. (κατά πλειοψηφία)

15. Ενίσχυση των Κέντρων Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ). (κατά πλειοψηφία)

16. Παροχή υγειονομικής περίθαλψης, φαγητού, χορήγηση οικονομικής βοήθειας σε οικογένειες που φιλοξενούν ηλικιωμένους και στερούνται οικονομικών πόρων. (κατά πλειοψηφία)

17. Δημιουργία κέντρων για φιλοξενία ανήμπορων και ηλικιωμένων το Σαββατοκύριακο. (κατά πλειοψηφία)

18. Τροποποίηση μορφής των ιδρυμάτων εγκατάστασης ηλικιωμένων. (κατά πλειοψηφία)

19. Αυστηρή επίβλεψη δημόσιων χώρων και υπηρεσιών για την απαγόρευση του καπνίσματος. (κατά πλειοψηφία)

20. Ενημέρωση από τα σχολεία για τους τρόπους αντιμετώπισης του ρατσισμού. (κατά πλειοψηφία)

21. Να γίνονται εκδηλώσεις αλληλεγγύης για τους πρόσφυγες. (κατά πλειοψηφία)

22. Άσκηση εξωτερικής και κοινωνικής πολιτικής προς κράτη και ομάδες περιορισμένης αποδοχής. (κατά πλειοψηφία)

23. Ενίσχυση της κρατικής πρόνοιας και των οργανώσεων στήριξης των μειονοτήτων. (κατά πλειοψηφία)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

24. Πρόβλεψη χορήγησης κονδυλίων για την οικονομική στήριξη βασικών αναγκών των μειονοτήτων. (κατά πλειοψηφία)

25. Ίδρυση κέντρων κατάρτισης και συλλόγων αλλοδαπών. (κατά πλειοψηφία)

26. Δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για αλλοδαπούς με ειδικές ανάγκες ή ειδικές ικανότητες. (κατά πλειοψηφία)

27. Αυξήσεις στις συντάξεις, στα επιδόματα και στην υγειονομική περίθαλψη των ηλικιωμένων μετά από περικυπη κρατικών δαπανών, δεξιώσεων, υπηρεσιακών ταξιδιών και επισήμων γευμάτων. (κατά πλειοψηφία)

28. Έγκριση κονδυλίων για σχολικές ή μαθητικές κοινότητες που διοργανώνουν σχολική εκδρομή σε κάποια απομακρυσμένη περιοχή της Ελλάδος. (κατά πλειοψηφία)

29. Παροχή υποτροφίας σε μαθητές μεγάλων αστικών κέντρων, που επιτυγχάνουν σε επαρχιακά πανεπιστήμια. (κατά πλειοψηφία)

30. Διανομή ερωτηματολογίων, κουίζ και παιχνιδιών στους μαθητές του Δημοτικού και του Γυμνασίου, που θα περιέχουν στοιχεία για τον πολιτισμό, τις ιδιαίτερες συνθήκες, τους γλωσσικούς ιδιοματισμούς, τις διατροφικές συνήθειες, τα ήθη και τα έθιμα των επαρχιακών πόλεων της Χώρας μας. (κατά πλειοψηφία)

31. Ενημέρωση των τσιγγάνων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. (κατά πλειοψηφία)

32. Παροχή κινητρών από το κράτος, ώστε να συμμετέχουν οι τσιγγάνοι στα πολιτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα του τόπου. (κατά πλειοψηφία)

33. Ενημέρωση των τσιγγάνων για τη σημασία της μόρφωσης των παιδιών τους και για την υποχρεωτική στοιχειώδη εκπαίδευση. (κατά πλειοψηφία)

34. Διενέργεια ελέγχων σε εργαζόμενους λαθρομετανάστες. (κατά πλειοψηφία)

35. Αλλαγές στην εκπαίδευση για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ΑΜΕΑ. (κατά πλειοψηφία)

36. Δημιουργία υπηρεσιών βοήθειας στο σπίτι για τα ΑΜΕΑ. (κατά πλειοψηφία)

37. Ενημέρωση και ενίσχυση από το σχολείο της κατ' οίκον διδασκαλίας των ΑΜΕΑ. (κατά πλειοψηφία)

38. Ψυχολογική υποστήριξη των οικογενειών των ΑΜΕΑ. (κατά πλειοψηφία)

39. Δημιουργία δημόσιων κέντρων ψυχανάλυσης, ψυχολογικής στήριξης, λογοθεραπείας, εργαθεραπείας, φυσικοθεραπείας. (κατά πλειοψηφία)

40. Σύσταση ειδικών επιτροπών για τη μέριμνα παιδιών που είναι θύματα εκμετάλλευσης των γονέων τους. (κατά πλειοψηφία)

41. Χορήγηση επιδομάτων σε ΑΜΕΑ με αντίστοιχη μείωση των χρημάτων που διαθέτουμε για όπλα. (κατά πλειοψηφία)

42. Βελτίωση παροχών στα γηροκομεία. (κατά πλειοψηφία)

43. Διάθεση βιβλίων για τους μετανάστες στη γλώσσας τους. (κατά πλειοψηφία)

44. Όχι ποινή φυλάκισης στους ναρκομανείς. (κατά πλειοψηφία)

45. Ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με ειδικές ικανότητες στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας και διασφάλιση από την πολιτεία των δικαιωμάτων τους. (κατά πλειοψηφία)

46. Περιφρούρηση των δικαιωμάτων περίθαλψης των εξαρτημένων ατόμων. (κατά πλειοψηφία)

Αθήνα, 16 Σεπτεμβρίου 2003

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (2ο ΤΜΗΜΑ)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ
Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Β' ΑΘΗΝΑΣ

